

MADIU **Tetela bwebwe'ana Madiu** **'ileleya**

Yesu 'ana tomuliya site tuwelo 'aigeda 'oidiyega sanina Madiu, ma sanina heluwena Libai. Tauna gwama Yudiyaina, ma hesi meLoma 'i'abi'abihetedi ma takesi meYudiya 'oidiyega 'ihehegogonedi meLoma weyahidi. Bewa lamuna meYudiya Madiu sihe'ipi'ipiyeya, ma hesi Yesu Madiu 'i'atemuyamuyaeya, ta 'ibwauweya, ta 'imuliyeya; ma muliyetega Yesu tetelina 'ileleya ma 'ihepwaileya 'abehega tauna tuwa Mesaiyaina. Mesaiya 'ana bui 'ena Gilisi 'oinega beno Keliso, ta 'ana nuwasabwalena beno To'abihetena. Tauna Mesaiyaina meYudiya siloloyamweya to tuta 'oina 'ilatuma ma 'i'abihetedi.

Yehoba 'ina loina 'ana sanapu wete buki bewa 'alona 'imiyamiya.

*Yesu Keliso tubunao
(Luke 3:23-38)*

¹ Lele bewa To'abihetena Yesu tubunao nugenugetadi weyahidi. Yesu tubuna hauhauna Debida, ma tubuna nugenugetana Ebalahamo.

² Weyahina bewa gide: Ebalahamoina natuna Aisake, ma Aisake natuna Yakobo, ma Yakobo natunao Yuda matasinao.

³ Yudaina natunao Pelesi ma Dela, sinadiu sanina Temali, Pelesi natuna Esiloni, ma Esiloni natuna Elama,

⁴ ma Elama natuna Aminadaba, ma Aminadaba natuna Nasoni, ma Nasoni natuna Salimoni,

⁵ ma Salimoni mwanena Leyabi ma natudiu Bwasa, ma Bwasa mwanena Ludi, ma Bwasa ma Ludi natudiu Obedi, ma Obedi natuna Yese.

⁶ Yese natuna Debida tauna kini, ma Debidaina Ulaiya mwanena 'ihematabaleya ma 'ihaiya ta natudiu Solomoni.

⁷ Solomoni natuna Lehoboama, ma Lehoboama natuna Ebaya, ma Ebaya natuna Esa,

⁸ ma Esa natuna Yosepata, ma Yosepata natuna Yolama, ma Yolama natuna Usaya,

⁹ Usaya natuna Yotama, ma Yotama natuna Eyasi, ma Eyasi natuna Hesakaya.

¹⁰ Hesakaya natuna Manasa, ma Manasa natuna Amoni, ma Amoni natuna Yosaya.

¹¹ Yosaya natunao Yekonaya matasinao, ma 'idi tutaina meBabiloni sinaoma ma meYudiya si'abiyahidiya ta sitauyedyi 'idi tupwa Babiloni 'oina.

¹² Tutaina Babiloni 'oina simiyamiya. Yekonaya natuna Siyalitiyeli, ma Siyalitiyeli natuna Selubabela.

¹³ Selubabela natuna Ebiyuda, ma Ebiyuda natuna Ilaiyakimi, ma Ilaiyakimi natuna Esoli.

¹⁴ Esoli natuna Sadoka, ma Sadoka natuna Ekimi, ma Ekimi natuna Eliyuda.

¹⁵ Eliyuda natuna Eliyesa, Eliyesa natuna Madani, ma Madani natuna Yakobo.

¹⁶ Yakobo natuna Yosepa, tauna Meli mwanena, ma Meliina natuna Yesu. Yesu tauna sihesaniyeya To'abihetena.

¹⁷ Yesu tubunaowedi sanidi 'adi baibaiwa potitu. Ceguma Ebalahamo 'oinega tahasili ma

Debida 'oina, beno 'adi baibaiwa potini. Ma 'eguma Debida 'oinega tahasila ee tutaina meBabiloni meYudiya sitauyediya Babiloni 'oina, beno 'adi baibaiwa potini. Ma 'idi tuta Babiloni 'oina 'oinega ma Yesu 'ina tuta 'oina 'adi baibaiwa wete potini.

*To'abihetena Yesu 'ina li'u
(Luke 2:1-7)*

¹⁸ Bewa gide To'abihetena Yesu 'ina li'u. Yesu sinana Meli silosonaneya Yosepa ba'idana, ta 'abwa geya simiyaluwa ma Meli 'igamwa, ma 'ina gamwaina Yaluyaluwa Tabuna 'oinega.

¹⁹ Ma Yosepaina 'inuwagala Meli 'ina gamwa weyahina. Tauna loheya bwebwe'ana, ta geya nuwana ma Meli 'igihemwadine, ma 'inuwatuhu 'abehega 'ilogwahata gahuwe.

²⁰ Ma Yosepa 'ina nuwatuhu 'abwa 'ipaipaihowa, ta 'ina tuta 'enowa nihiyega Yehoba 'ina anelose 'aigeda 'ihewaeya, 'igwae, "Yosepa, 'owa Debida tubuna, sahena 'unuwanuwagala Meli 'ina gamwa weyahina, beno Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, tuwa 'eguma 'utoe mwaneu.

²¹ Ma 'abwa natuna meloheyana 'ihenatune, ma 'uhesaniye sanina Yesu, weyahina tauna 'ina tomotaiyao 'idi pui 'oidiyega 'abwa 'i'abihetedi."

²² Ginauledi silatulatu weyahina mwalohene palopita 'aigeda 'ina gwae 'ihepwaila nugetediya ta Buki Tabu 'oina 'ilelediya 'igwae,

²³ "Gumalaulauna geya 'ilogwali ma 'igamwa ma natuna meloheyana 'ihenatune, ma sanina sida hesaniye Imanuweli." (Ma saniina 'ana bui Yehoba ba'idadai.)

²⁴ Ma Yosepa 'eno'enowega 'itoholowa ta anelo-seina 'ina gwae 'ihematamatane ya, ma Meli 'ihaiya,

²⁵ ma geya 'wapina 'i'ibitoho ma 'ana siga 'ihenatuna, ma Yosepa gwamaina 'ihesaniyeya Yesu.

2

Tosonogao 'idi habo'ena gwama Yesu 'oina

¹ Tutaina Yesu 'ili'uwa Bedeliyema 'oina, Helodi tauna 'iloiloina Yudiya 'alona. Ma tutaina 'oina tupwadi tosanasanapuwao tupwa bomatuwega sitauyama ma meYelusalema 'oidiya sihesilala,

² sigwae, “To'eha meYudiya 'idi kini hauhau-naina? Casanapuya 'ili'u pwaiya, weyahina 'ina 'ipwala 'a'iteya tupwa bomatuwega 'isaehaney a, 'oinega 'atauyama sabi 'etuluha 'oina.”

³ Cidi gwae bewa toloinaina Helodi 'ihesagoheya ma 'i'ateyohowa ma wete meYelusalema mabwaiyadi si'ateyohowa gwae bewa weyahina.

⁴ Ma Helodi meYudiya 'idi topwaoli madoudi ma loina 'ana tohe'itao* 'ibwau 'autedima ma 'oidiya 'ihesilala 'igwaeya, “To tupwa 'oina To'abihetenaina 'ina 'ebeli'u?”

⁵ Ma sigwae, “Bedeliyema 'oina, beno Yudiya 'alona, gide palopita 'ina hepwaila Buki He'asisi 'alona 'igwaeya,

⁶ 'Bedeliyema 'alona 'igu boda Isileli 'idi toloina 'abwa 'ilatuma, ma 'i'itayahidi. Bewa weyahina Bedeliyema 'asa wasawasa ma

sanina madouna Yudiya 'asainao mabwaiyana 'oidiyega.' ”

⁷ Coinega Helodi tosanasanapuwedi 'ibwau gahuwediya, ma 'oidiya 'ihesilaleya tutaina 'ipwalaina 'ilatu hohauwa.

⁸ Cihesilala ma 'idi hemaisa 'ihesagoheya ma 'iloinaediya, 'igwae, “Watauya Bedeliyema 'oina ma gwamaina wa'ebese bwaibbwaini, ma 'eguma walobeya wahilama 'oiguwa ma wahepwaila, ma taugu wete yatauya ma ya'etuluha 'oina.”

⁹ Nage 'oinega silatuwa ma sitauya, ma 'ipwalaina mwalo tupwa bomatu 'oina si'e'ebubuya matadiya 'isaehaneya tauna simuliyeya ma tupwaina 'ipwalaina 'isaemasiya 'oina sitauya ta gwamaina silobeya,

¹⁰ ma 'ipwalaina weyahina siyaliyaya madou hedada.

¹¹ Gwamaina silobeya ma siluhuwa hadai ma gwama sinana Meli ba'idana si'itediya, ma si'etuluha gwamaina 'oina. Wete helauwedi si'ewedima ma gwamaina 'oina silagudiya, beno goula ma 'inisenisi ma wete mulo.

¹² Ma muliyetega nihiyega Yehoba 'ihemataluwediya ma sahena Helodi 'oina sihilahila, 'oinega sitoholowa ma mali 'edega sitauya 'idi 'asa.

Yosepa ma gwamaina masinana sidena Itipita 'oina

¹³ Sitauya, ma hesi Yosepa 'oina anelose 'aigeda nihiyega 'ilatuwa ma 'ihegwaeya, 'igwae, “Yosepa, 'utoholo ma gwama masinana 'utoedi ma wadena tupwa Itipita 'oina ma nobwa

wamiyamiya ma 'ana siga yahemataluwego, ma walohihilama. Cimi dena bewa huhuna, weyahina Helodi nata beno gwamaina 'i'ebese ma 'abehega 'ilohe'amasi."

14 Coinega nihuwanina 'oina Yosepa 'itoholowa ma gwama masinana 'itoediya ma sitauya Itipita.

15 Ma Itipita 'oina simiyamiya ma 'ana siga Helodi 'i'amasa. Cidi miya taumanaina nage ma 'abehega Yehoba 'ina gwaes 'ilatu, gwaeina 'aigeda palopita 'ihepwaila nugeteya 'igwae,

"Itipita 'oinega natugu yabwauweyama."

16 Ma tutaina Helodi tosonogaedi 'iyamwa 'asaediya, weyahina geya sihilama, 'idi 'abo weyahina 'igamwasowala madouna, ma 'ina loina 'ilaguya ta tolo'alehao 'ihewasaediya Bedeliyema 'asanao 'oidiya, ma 'abehega gwagwama loheloheyadi taudi 'adi bolime 'eluwa 'oinega 'isuluwa sida lohe'amasi. Gwagwamaedi bewa gide 'adi loina Helodi 'ilaguya, weyahina tosonogaedi 'idi gwaes 'oinega 'isanapu pwaiya gwamaina 'ina li'u 'ana tuta.

17 Coinega tutaina 'ilatuwa to'aha palopita Yelemaiya mwalo 'ihepwaila nugeteya, 'igwae,

18 "Dougwaegwae 'asa Lama'a 'oinega tahesagohe. Nuwagala ma mataneu sidogwaegwae. Litiyeli ma'ina susuwao sidoudou, ma 'idi dou 'oinega sahena siyaliyaliyaya, natudiyao 'idi 'amasa weyahina."

19 Itipita 'oina simiyamiya eeta 'ana siga Helodi 'i'amasa, ma Yehoba 'ina anelose 'ilatuwa Yosepa 'oina, ta nihiyega 'ihewaeya,

20 'igwae, "Yosepa, 'utoholo ma gwama masinana 'utoedi ma wahila Isileli 'oina, weyahina gwama 'ana 'aleha 'i'amasa pwaiya."

21 Ma Yosepa 'itoholowa, ma gwama masinana 'itoediya ma sihila Isileli.

22 Sihilama ta Yosepa wasa 'ihesagoheya 'abehega Helodi natuna Alekeleo 'ihesuwaheyeya ma 'ihetoloina tupwa Yudiya 'oina, ma Yosepa 'imatauta ta geya nuwana 'itauya Yudiya 'oina, ma nihiyega Yehoba sanapu 'i'ebwaeya, ma 'isakowasiya 'itauya tupwa Galili 'oina,

23 ma 'ilo'asa Nasaleta 'oina. Bewa 'oinega palopitao 'idi hepwaila nugeta 'ilatuwa sigwae, "Tauna 'abwa sihesaniye gwama Nasaleta."

3

Yoni to'abihebabitaiso

(Maki 1:1-8; Luke 3:1-18; Yoni 1:19-28)

1 Tuta nage 'oina Yoni to'abihebabitaiso 'ilatuwa balabala 'awawa tupwa Yudiya 'alona ma 'ilolohatoto 'igwaeya,

2 "Cimi mumuga galana 'oidiyega wanuwabui, weyahina Yehoba nata 'oida 'ihetoloina."

3 Palopita Aiseya mwalohene bewa Yoniina weyahina 'igwaeya,

"Tobwau 'aigeda tupwa balabala 'awawa 'enana madouna 'oinega 'ihewalya latuwa ma

'igwae, 'Badaina 'ina 'eda wahunae ma wagihedumwalu.' ”

⁴ Ma Yoni 'ana 'ale'o hebai kameli hunuhunuwana tuwa, ma 'ana gadiwana kameli 'wapina, ma 'ana 'e'ahai bilolo ma mwagagau tuwa.

⁵ Ma Yoniina tupwa balabala 'awawa 'ilolohatoto ta meYelusalema ma Yudiya 'ana tomiyao ma we'aha Yolidani papalina 'ana tomiyao mabwaiyadi si'autama Yoni 'oina,

⁶ ma 'idi mumuga galana sihepwailediya, ma 'oinega 'i'abihe babitaisowedi we'aha Yolidani 'alona.

⁷ Ma Palisiyao ma Sadusiyao baibaiwadi wete sinaoma sabi babitaiso, ta Yoni 'i'itediya ma 'ihewaediya, 'igwae, “To'abo 'omi gide mwata! Ma wanuwatuhuya 'abehega nata Yehoba 'ina gamwasowala 'oinega wadena, 'awa?

⁸ Coinega 'ilobwainegomiya ma 'imi nuwabui moisa wahe'itaedi 'imi paihowa bwebwe'adi 'oidiyega.

⁹ Ma sahena wanuwanuwa hane 'abehega 'omi Ebalahamo tubunao ma 'oinega Yehoba 'i'atemuyemuyegomi. Hesi geya! Ma wa'ita Yehoba sawasawahina ma dimwa bewa 'oidiyega Ebalahamo tubunao 'ipaihowadi.

¹⁰ Ma 'eguma 'imi mumuga geya bwebwe'adi nata Yehoba 'iheyatalaegomi, gide 'aiwe 'eguma geya huwaina bwebwe'ana, tomota sigoha yahuledi ma 'aiwe 'ala'alata 'oina siuledi ma sigabudi.

¹¹ “Ceguma wanuwabui, taugu we'ahega ya'abihe babitaisowegomi, ma hesi 'abwa 'aigeda

loheya muliguwega 'inaonaoma, tauna 'imadou sinegauwa, ta geya 'ilobwaineugau ma weyahina 'ana butu yalihasi. Ma loheyaina 'itauyama, ma Yaluyaluwa Tabuna, gide 'aiwe ninima, 'oinega nata 'i'abihe babitaiso.

¹² Ma wete 'ina goliyega witi 'isapidi ma huwaidi sigubala ma muliyetega huwaina 'ausaladi 'ihedodo 'ina hada 'e'ahai, ma mohomohowedi 'igabudi 'aiwe ninima hatayaina 'oina."

*Yoni Yesu 'i'abihe babitaisoya
(Maki 1:9-11; Luke 3:21-22)*

¹³ Tuta nage 'oina Yesu tupwa Galili 'i'ebesineya ma 'inaowa Yolidani, Yoni 'oina, sabi babitaiso.

¹⁴ Coinega Yoni nuwanuwana Yesu ba'idana sihesa'ugelasa, ma 'igwaeya, "Cilobwaineuya ma 'owa 'u'abihe babitaisogau, ma togidega 'unaoma ma 'abehega taugu ya'abihe babitaisogo?"

¹⁵ Ma Yesu Yoni 'ina gwae 'ihemaiseya, 'igwae, "Geya. Hesi bewa gide 'owa 'u'abihe babitaisogau. Weyahina bewa 'oinega loina mabwaiyadi 'ausaladi tamuliyedi."

¹⁶ Coinega Yoni 'itagwala ma Yesu 'i'abihe babitaisoya. Ma 'oinega Yesu we'ahega 'igayohanema, ma galewa 'i'eso'eya ma Yesu Yehoba Yaluyaluwana 'i'iteya 'ana 'ita gide gabubu 'isulumma ma 'oina 'itowa.

¹⁷ Ma hesi 'aigeda 'enana galewega 'igwaema 'igwae, "Beno natugu moisa. Tauna weyahina yayaliyaya madouna."

4

*Yesu 'ana tohana Seitani 'oinega
(Maki 1:12-13; Luke 4:1-13)*

¹ Bewa 'oinega Yehoba Yaluyaluwana Yesu 'itoeya ma 'itauyeya tupwa balabala 'awawa ma 'abehega 'ana tohana Seitani 'oinega 'iloba.

² Ma sabwelo poti 'alona geya 'i'ai, ma 'igomaleya madouna.

³ Ma totohoina 'ilatuma ma 'igwaeya, "Ceguma 'owa Yehoba Natuna, dimwa bewa 'uloinaedi ma sihe'e'ahai."

⁴ Ma Yesu 'igwaeya, "Buki He'asisi 'alona loina 'imiyamiya 'abehega,
'Tomota yawasidi geya 'e'ahaimo 'oinega, ma
hesi Yehoba 'ina gwaeyao mabwaiyadi
'oidiyega."

⁵ Coinega Seitani Yesu 'itoeya ma 'itauyeya Yelusalema, ma Hada He'asisi* tabwana moisa 'oina 'ihetoholoya,

⁶ ma 'ihewa, 'igwae, "Ceguma 'owa Yehoba Natuna, bewa 'oinega 'ulataheya, ma geya'abwa 'uhesihesilae. Weyahina Buki He'asisi 'igwae pwaiya 'igwae,
'Yehoba 'ina anelose 'iloinaedi ma si'itayahigo,'
ma wete 'igwae,
'Nimadiyega si'ahaligo, ma 'oinega sahena
'uhesihesilae dimwa 'oidiya.' "

⁷ Ma Yesu wete 'igwaeya, "Caigeda wete gwae Buki He'asisi 'oina 'imiyamiya, 'igwaeya,
'Sahena 'ino Bada Yehoba 'utohotoho.' "

⁸ Ma Seitani Yesu 'itoeya 'oya madouna tabwanina, ta nage 'oina 'ebe loina wasawasa bale'uwa mabwaiyana Yesu 'oina 'ihe'itediya,

⁹ ma wete 'itohohileya, 'igwae, “Tupwa nage mabwaiyadi yada 'ebwaego, 'eguma 'ube'u sulu ma 'oiguwa 'utuluha, nata 'ebe loinaedi ya'ebwaego.”

¹⁰ Coinega 'iheliyeya 'igwae, “Seitani 'u'ebesinegau. Buki He'asisi 'alona loina 'imiyamiya 'abehega,
‘Cino Bada Yehoba namo 'oina 'u'etuluha ma taunamo 'ina gwae 'uhematamatanedi.’”

¹¹ Ma Seitani Yesu 'i'ebesineya, ma muliyega aneloseyao silatuwa ma silemeya.

*Yesu 'ina paihowa 'ihegaineya tupwa Galili
'oina*

(Maki 1:14-15; Luke 4:14-15)

¹² Ma muliyetega Yesu wasa 'ihesagoheya 'abehega Yoni deliya silaguluhuwuya, 'oinega 'ihila ma Galili 'oina 'itauya.

¹³ Coinega Nasaleta 'i'ebesineya ma 'ilo'asa Kapaneumi holai, beno susu Sebuloni ma Napitalai 'idi bale'uwa.

¹⁴ Ginaula bewa weyahina palopita Aiseya mwalohene 'ihewpaila ta Buki He'asisi 'oina 'ileleya, 'igwae,

¹⁵ “Sebuloni ma Napitalai, 'idi gogo beno hola ma we'aha Yolidani gamwagamwanidiya, taudi ganamuli 'idi tupwa, sanina Galili.

¹⁶ Taudi guguyou 'ina tupwa 'oina simiyamiya, ma hesi bewa tuwa maedana madouna si'ita pwaiya, weyahina mwalo 'amasa 'ina tupwa galana 'oina simiyana, ma bewa tuwa 'asilala 'oidiya 'isaehaneya.”

¹⁷ Tuta nage 'oina Yesu 'ina lohatoto 'ihegaina ta 'igwae, “Cimi paihowa galadi 'oidiyega

wanuwabui, weyahina nata ma Yehoba 'ihetoloina 'oida."

*Togomana 'ehata Yesu 'ibwauwedima
(Maki 1:16-20; Luke 5:1-11)*

¹⁸ Coinega 'aigeda tuta Yesu Galili holai 'ihasahasane, ta togomana siteluwa matasina 'i'itediya 'idi gomana siyahuyahuwe, 'aigeda Saimoni, tauna wete sihesaniyeya Pita, ma tasina sanina Andulu.

¹⁹ Coinega 'ibwauwediya, ta 'igwae, "Wamuliyegau ma tomota wa'onadi."

²⁰ Nage 'oina 'idi gomana si'ebesineya ma Yesu simuliyeya.

²¹ Coinega wete 'ihasahasane, ma togomana sitetoi wagai 'idi gomana sigibugibubudi 'i'ita lobediya, taudi Yemesa ma Yoni matamadiu, tauna sanina Sebedi. Eema Yesu Yemesaina ma tasina 'ibwauwedima,

²² ma sitoholowa, ma waga ta tamadiu si'ebesinediya, ta Yesu simuliyeya.

*Yesu tomota mabwaiyadi 'ilemediya
(Luke 6:17-19)*

²³ Yesu Galili mabwaiyana 'isakowasiyeya, ma 'idi hada tapwalolo 'oidiya 'ilohatotowa, ma tetela bwebwe'ana Yehoba 'ina loina weyahina 'ihehepwaila, ma wete tomota 'adi lohalao 'oidiyega 'i'abi hebwebwe'anediya mabwaiyadi.

²⁴ Coinega Yesu tetelina 'isaweyaneya Siliya gogonao mabwaiyadi 'oidiya, 'oinega tolohalao mabwaiyadi sitautauyedima 'oina, taudi silohala madouna ma wahidi simuyamuya, ma taudi hi'ahi'a* si'abi hebuwediya, ma taudi 'adi lohalo

hebwashubwasumo ma wete tobelu, ma Yesu 'i'abi hebwebwe'anediya mabwaiyadi.

²⁵ Bewa weyahina boda madouna Yesu simuliyeya, Galiliyega ma Dikapoliyega ma Yelusalemega ma Yudiyega ma wete Yolidani hali tupwega.

5

Yesu 'ina he'ita 'oyai

(Luke 6:20-23)

¹ Yesu boda madouna 'i'itediya, 'oinega 'i'ebesinediya ma 'ihaneya 'oyai ma 'imiyatoiya, 'oina, ma 'ina tomuliyao wete sihanema.

² Coinega Yesu 'ihegaina ma 'ihe'ita 'oidiya, 'igwae:

³ Comi ma'imi nuwadobi wayaliyaya, weyahina Yehoba nimana wamiyamiya.

⁴ Comi todou wete wayaliyaya, 'abwa Yehoba 'iheyaliyayegomi.

⁵ Comi 'imi mumuga nuhana, wayaliyaya weyahina 'abwa Yehoba bale'u mabwaiyana 'i'ebwaegomi.

⁶ Ma 'eguma 'omi mumuga 'ausalana nuwanuwami madouna wayaliyaya, beno 'abwa mumuga bwebwe'ana 'atemiya 'imadou.

⁷ Ma 'omi to'atemuyamuya wayaliyaya, weyahina Yehoba wete 'i'atemuyamuyaegomi.

⁸ Comi 'atemi 'ausaladi wayaliyaya, weyahina 'abwa Yehoba wa'ita.

⁹ Comi to'abi henuwadaumwala wayaliyaya, weyahina Yehoba 'i'ahwa natunegomi.

10 Ceguma 'omi 'imi paihowa bwebwe'ana weyahina tomota si'alehegomi, beno wayaliyaya weyahina Yehoba nimana wamiyamiya.

11 Ma 'eguma weyahigu tomota siloloheliwegomi, si'ale'alehegomi, ma 'idi 'abowega si'ahwa galegalegomi, wayaliyaya tuwa.

12 Moisa 'ilobwainegomiya ma wayaliyaya madouna, weyahina 'abwa 'ami maisa bwebwe'ana galewa waloba. Ma 'omi gide Yehoba 'ina palopitao mwalo. Weyahina taudi wete 'idi miya mwau silobeya tomota 'oidiyega.

*Hola ma mayale weyahidi
(Maki 9:50; Luke 14:34-35)*

13 Comi gide hola mebale'u weyahidi. Ma hesi 'eguma hola 'ina waiwai 'igumwala, geya sawasawahina ma 'ibwebwe'ana hila, 'oinega talogwahate ma tasiwa yahule 'eda 'oina.

14-15 Ma wete 'omi gide mayale mebale'u weyahidi. Ceguma mayale tagabu, sahena walata 'oinega ta'ahu'ahu hetaluhi, ma hesi 'ebe lagu tabwanina talagu, ma hada mabwaiyana 'iasilala. Wete gide 'eguma 'oya pwatana tahe'asa, geya sawasawahina ma 'asaina tadahma.

16 Comi wete gide, 'ilobwainegomiya ma 'imi 'asilala wa'abi he'asilala tomota 'oidiya, ma 'oinega 'imi paihowa bwebwe'ana si'ita ma Tamamiu galewa sihepwatuwe.

Loina weyahina

¹⁷ Sahena wanuwanuwatuhu 'abehega taugu yanaoma ma Moses 'ina loinao nuwana palopitao 'idi he'itao ya'ewayahuledi. Ma hesi yanaoma ma 'abehega loinaedi ya'abilatuhedi.

¹⁸ Ma yahegwaegom i 'abehega loinaedi silatu ma geya'abwa 'aigeda to'aha muhemuhena 'oidiyega 'isawala ma 'ana siga galewa ma bale'u sisawala.

¹⁹ Ma 'eguma taiya loinaedi 'aigeda 'oidiyega muhemuhena 'ilogwahate, ma tomota wete gide 'ihe'itaedi, tauna Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona tauna toloduduna moisa, ma hesi 'eguma loinaedi 'uhematamatanedi ma 'uhe'itaedi, beno saniu 'imadou Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona.

²⁰ Wete yahegwaegom i 'abehega 'ilobwainegomiya ma mumugami taudi Palisiyao ma loina 'ana tohe'itao 'idi mumuga 'ida bwebwe'ana sinedi. Ma 'eguma geya, sahena Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina waluhuluhu.

Gamwasowala weyahina

²¹ Loina nugengetana tubudao 'oidiya wasanapuya, 'igwae,

“Sahena lohe'amasa, ma 'eguma taiya 'ilohe'amasa, loina 'iloba.”

²² Ma hesi taugu yaloinegomi 'abehega 'eguma taiya 'owa tasiu 'ugamwasowale, 'abwa loina 'uloba. Ma 'eguma tasiu 'u'ahwa galagalae loina 'uloba, toloinao 'oidiyega. Ma wete 'eguma tasiu 'ana gwae mwauna 'ulagu, 'abwa 'uluhu 'asa 'ala'alatana* 'oina.

²³ Coinega 'eguma 'ino pwaoli 'u'ewe'eweyama ma 'abehega 'upwaoli Yehoba 'oina, ma 'eguma

'ebwa 'unuweya 'abehega tasiuina 'inuwagala
'owa 'ino mumuga weyahina,

²⁴ 'ilobwainegowa ma 'ino pwaoli 'ulagu 'ebe
pwaoli deina, ma 'uhila tasiu 'oina ma 'utoho ma
ba'ida walabina hila, ma muliyetega 'uhilama
ma Yehoba 'oina 'upwaoli.

²⁵ Ma 'eguma 'aigeda loheya 'itoego ma
'itauyego sabi heyatalaego, 'ilobwainegowa
ma nugeta puiina 'ugihedumwalu
mwayamwayauwe ma'iayu. Ma 'eguma geya,
'a tohe'ewaina 'ida tauyego toloina 'oina ma 'a
loina 'uloba, beno silagugo deliya,

²⁶ ma hesi geya'abwa 'ulatulatu ma 'ana laba 'a
buki mabwaiyana 'uhemaisa hegumwalidi.

Nuwatuhu dhwana weyahina

²⁷ Loina nugenugetana wasanapu pwaiya,
'igwae,

“Sahena logwali,”

²⁸ ma hesi taugu yaloinegomi 'abehega 'eguma to
loheya wahine 'oina 'inuwatuhu dhwana, tauna
'atena 'ipui pwaiya.

²⁹ Ceguma mata 'ebeulauin 'ebubunega
'i'abihebe'ugo 'ilobwainey 'ubwai yahule.
Muya geya madouna 'eguma wahiu 'aigeda tuwa
'uloyahule, ma hesi muya madouna 'eguma
matau weyahina Yehoba wahiu mabwaiyana
'iule suluhe 'asa 'ala'alatana* 'oina.

³⁰ Gide wete 'eguma nima 'ebeulauin 'ina pai-
howega 'i'abihebe'ugo 'ilobwainey ma 'u'upwa
yahule. Muya geya madouna 'eguma wahiu
'aigeda tuwa 'uloyahule, ma hesi muya madouna

'eguma nimau weyahina Yehoba wahu mabwaiyana 'iulesuluhe 'asa 'ala'alatana 'oina.

Sa'ila weyahina

(*Madiu 19:9; Maki 10:11-12; Luke 16:18*)

³¹ Loina nugenugetana 'igwaeya,
“Ceguma loheya 'aigeda nuwanuwana ma mwanena 'isa'ile 'ina leta loheyaina 'ida lele ma mwanena 'i'ebwae ma 'oinega 'isa'ila.”

³² Ma hesi taugu yahegwaegomi 'abehegaa, 'eguma loheya mwanena geya 'ipui ma tuwa 'isa'ila ma 'ihaibala hali wahine 'oina, loheyaina beno mwanena nugenugetana 'i'abihepuiya, 'eguma wahineina 'ihaibala hali loheya 'oina. Ma loheyaina 'eguma 'ihai wahine sa'isa'ilina 'oina beno loheyaina wete topui.

Gwae hane weyahina

³³ Wete loinna nugenugetana wasanapuya 'igwaeya,

“Ceguma wagwaehane, sahena 'imi gwaeyedi wale'wale'wadi, ma hesi Yehoba weyahina wapaihowedi.”

³⁴ Ma hesi taugu 'imi gwae hane mabwaiyadi ya'ausidi. Geya'abwa galewa weyahina wagwaegwae hane nuwana wa'e'eta'wata'walulu, weyahina galewa Yehoba 'ina 'ebemiya.

³⁵ Sahena bale'u weyahina wa'e'eta'wata'walulu, weyahina 'ahena 'ana 'ebelagu, wete sahena Yelusalema weyahina wa'e'eta'wata'walulu, weyahina toloina madouna 'ina 'asa.

³⁶ Wete sahena debau weyahina 'u'eta'wata'walulu, weyahina geya sawasawahiu

ma debau 'aigeda 'uloine ma 'iwa'e'e, nuwana 'iduba, 'awa?

³⁷ Ma hesi 'eguma gwaes moisa, 'ugwae, "Moisa." Ma 'eguma geya, 'ugwae "Geya." Weyahina 'eguma gwaes 'ulohepoi, beno Seitani 'oinega.

*Sahena galana wahehemaise
(Luke 6:29-30)*

³⁸ Loina nugengetana wasanapu pwaiya, 'igwae,
"Mata 'aigeda 'ana henimahila mata 'aigeda, ma sala 'ana henimahila sala 'aigeda."

³⁹ Ma taugu yahegwaegomi 'abehega sahena wahenimahila, ma hesi 'eguma taiya 'ase'aseu 'ebeulanega 'isapi, sahena 'uhehenima hile, ma hesi 'ase'ase 'adigeyageyau wete 'utagwale ma 'isapi.

⁴⁰ Ma 'eguma taiya heyatala 'oinega 'a 'ale'o 'i'ewa, 'ino sita wete 'u'ebwae.

⁴¹ Ma wete 'eguma taiya 'ihewaego ma 'ina tobwatobwa 'u'ahala gogo 'aigeda 'oinega ma gogo 'aigeda 'oina, 'ilobwainegowa ma 'upasima ma gogo heluwena wete 'oina 'utauya.

⁴² Ma wete 'eguma taiya 'i'ahwa'ahwanoi 'oiuwa ginaula 'aigeda weyahina, ginaulaina 'u'ebwae, ma sahena 'ino tobwatobwa 'unuwanuwahi.

*Helau 'ada 'alehao 'oidiya
(Luke 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Gwae nugengetana wasanapu pwaiya 'igwae,

“Ciyamiyao wahelauwedi, ma hesi 'ami 'alehao
walo'alehedi.”

⁴⁴ Ma taugu yahegwaegomi 'ami 'alehao
wahelauwedi, ma taudi si'abi hemuyemuyegomi
weyahidi wa'ahwanoi Yehoba 'oina ma
'i'abihetedi.

⁴⁵ Bewa 'oinega Tamadai galewa 'i'ahwa
natunegomi, weyahina tauna helau huhuna,
ma tauna wete 'ina sinala 'ihalahala togalagala
ma tobwebwe'ana 'oidiya, ma wete 'ina dohi
'itagwatagwale tobwebwe'ana ma taudi geya
tobwebwe'ana 'oidiya.

⁴⁶ Ma 'eguma 'iyamiyaomo wahehelauwedi,
geya sawasawahina ma maisa Yehoba 'oinega
waloba, weyahina togalaedi, gide takesi 'ana
to'ewao, 'idi helau gide 'omi 'imi helau,
'iyadiyaomo sihehelauwedi.

⁴⁷ Wete 'eguma tasimiyaomo
wahe'iya'iyaguweddi geya mumugami hali
tomota mumugadi 'ibwebwe'ana sine, weyahina
taudi ganamuli 'iyadiyaomo sihehelabinidi,
'oinega taudi ma 'omi tuwa mumugami
mahemahetena.

⁴⁸ Ma 'omi 'ilobwainegomoya ma mumugami
'ausalana mabwaiyana, gide Tamamiu galewa.

6

Helau 'awawa weyahina

¹ Wete Yesu 'igwaeya: Ceguma tutaina
nuwanuwami ma wahelau taudi towewelohe
'oidiya, sahena tomota matadiya wapaipaihowa.
Ceguma gide wapaihowa 'ese, sahena hepвату

nuwana maisa walobaloba Tamamiu galewa 'oinega.

² Ma tutaina wahehelau towewelohe 'oidiya, sahena yoguli wamu'amu'a, gide taudi to'e'abo'abo hada tapwalolo nuwana 'asa 'oidiya yoguli simu'amu'adi ma 'abehega tomota 'idi helau si'itadi ma sihepwatuwedi. Hede 'adi maisa tuta bewamo 'oina silobaloba ma hesi tuta 'inaonaoma geya maisadimo.

³ Ma 'omi tutaina wahehelau tuwa wa'ebwaya dahwana,

⁴ ma 'oinega sahena tomota si'ita'ita, ma Tamamiumo 'imi 'ebwaya dahwanaina 'i'ita, ma muliyetega maisa bwebwe'ana 'i'ebwaegomi.

*Cahwanoi weyahina
(Luke 11:2-4)*

⁵ Cimi 'ahwanoi wete gide, 'eguma wa'ahwanoi Yehoba 'oina, sahena to'e'abo'abo gide wa'ahwa'ahwanoi, weyahina taudi nuwanuwadi ma tomota matadiya tapwalolo 'alona nuwana 'asai sitoholo ma si'ahwa'ahwanoi. Moisa 'adi hepwatu tuta bewa tuwa silobaloba, ma tuta 'inaonaoma geya.

⁶ Ma 'owa 'eguma 'u'ahwanoi, 'uluhu nugeta 'ino hada 'alona ma 'uhadagudu ma 'u'ahwanoi dahwana Tamadaina 'oina, ma taunamo 'i'itago ma muliyetega maisa bwebwe'ana 'i'ebwaego.

⁷ Ma wete 'imi 'ahwanoi 'oidiya sahena walolo-hilahiladi gwae gide taudi ganamuli si'oba'oba. Taudi 'idi hemisa ma gwae baibaiwadi 'oidiyega maisa bwebwe'ana siloba.

⁸ Sahena 'omi taudi gide, weyahina 'omi Tamamiu 'imiyamiya, ma tauna 'ami mwauwao

'isanapu nugetediya ma muliyetega weyahina wa'ahwa'ahwanoi.

⁹ Coinega tuta 'ahwanoi 'oidiya bewa gide wa'ahwanoi 'esa:

"Tamama galewa, saniu 'ahe'asisiye, ma 'a'ahwanoyiego ma 'owa 'uloinemai,

¹⁰ ma 'oinega 'ino nuwatuhuwedi 'apaihowadi, gide tuwa megalewa sipaipaihowa.

¹¹ Cama 'e'ahai sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oina 'u'ebwa'ebwaemai.

¹² Ma 'ima mumuga galadi 'unuwasamudi, gide wete tauma 'iyamayao 'idi mumuga galadi 'oima 'anuwasamudi.

¹³ Ma sahena 'utohotohomai, ma hesi togalaina 'oinega 'u'abihetemai."

¹⁴ Ceguma 'omi 'iyamiyao 'idi puiyao 'oimiya wanuwasamudi, Tamamiu galewa wete 'imi puiyao 'inuwasamudi.

¹⁵ Ma hesi 'eguma 'iyamiyao 'idi puiyao 'oimiya sahena wanuwanuwa samudi, Tamamiu wete 'omi 'imi puiyao sahena 'inuwanuwasamudi.

Hudi weyahina

¹⁶ Wete 'eguma tutaina 'oina tapwalolo weyahina wahudi, beno geya sowana wa'ai, sahena manimi 'ilolonohunohu gide tuwa tonuwagala. Ma to'abo 'idi paihowa gide, weyahina taudi 'adi 'ita si'abihegaledi ma 'abehega 'idi hudi tomota sisapu. Taudi 'adi hepwatu tuta bewamo silobaloba, ma 'abwa geya.

¹⁷ Ma 'omi hesi tutaina 'e'ahai 'oinega wahudi tapwalolo weyahina, wamanibuyo ma wasinate,

18 'oinega tomota 'imi hudiina sahena sisanasanapu ma Tamamiumo to'aha 'atemiya 'imiyamiya 'isanasanapu ma 'ana maisa 'i'ebwaegomi.

Maisa galewa weyahina

(Luke 12:33-34)

19 Sahena 'imi wasawasa bale'uwa wahehe'autedi, weyahina sohusohu ma mwahulu wasawasa bale'uwa si'abi'abi hegaladi ma wete toyagaha siluhuluhu 'imi hada 'oidiya sabi yagaha,

20 ma hesi 'imi wasawasa galewa weyahina wahehetapewa. Weyahina galewa geya wete sohusohu nuwana mwahulu ma 'ida tobwatobwa si'abihegaladi, ma wete geya toyagaha.

21 Ma to tupwa 'imi wasawasa 'imiyamiya, beno tupwaina 'oina 'imi nuwatuhu 'ipili.

Wahida 'ana 'asilala

(Luke 11:34-36)

22 Matada gide wahida 'ana 'asilala. Coinega 'eguma matadaina 'ausalana, wahida mabwaiyana 'asi'asilalana,

23 ma 'eguma matada sigala, wahida wete mabwaiyana siguguyou, ma 'eguma 'asilalaina 'igibo, 'abwa guguyou 'ubwa'ubwa 'i'ali sakowasiye-gita.

Cada toloina 'aigeda tuwa

(Luke 16:13)

24 Topaihowa geya sawasawahina ma 'ihetopaihowa badoo 'eluwa 'oidiya, 'aigeda 'ilogwahate ma hesi 'aigeda tuwamo weyahina 'ipaihowa, ma 'oinega 'aigeda 'i'ahwa

bwebwe'ane ma 'aigeda 'i'ahwa galagala. Coinega geya sawasawahina ma Yehoba 'ina paihowa ma wasawasa bale'u ta'abiluwedi.

*Sahena 'ateyoho
(Luke 12:22-24)*

²⁵ Coinega yahegwaegomi 'abehega sahena 'imi miya bale'uwa weyahina wanuwanuwatuhu madouna, 'ami 'e'ahai ta 'ami we'aha ta 'ami 'ale'o weyahidi. Weyahina yawasida ginaula madouna 'oida, ma tobwatobwaedi wahi weyahidi geya ginaula madouna.

²⁶ Bewa 'aigeda 'ebe'ita ya'ebwaegomi bwasumō 'oidiya, tuta mabwaiyana geya sidauna, geya si'eli'eli, ma wete geya 'idi hada 'e'ahaimo. Bwasumowedi ginaula 'i'iudi, ma tuwa beno Tamadai galewa tuta baibaiwana 'adi 'e'ahai 'i'ebwa'ebwaedi. Ma hesi wanuwatuhuyahi 'abehega 'omi madoumi Yehoba 'oina, 'oinega sawasawahina ma 'ihe'aigomi.

²⁷ Ma taiya 'oimiyega sawasawahina 'ina nuwatuhuwega 'ina tuta bale'uwa 'i'abiheduduli? Geya, 'awa?

²⁸ Coinega to'aha weyahina wanuwanuwatuhu madouna 'ami 'ale'o weyahidi?

Ma 'aigeda wete bewa 'ebe'ita, haneyao 'idi bwala gogowa weyahidi wanuwatuhu dadani. Tuta baibaiwana geya sipaihowa ma wete geya 'adi 'ale'o sipaihowadi.

²⁹ Ma moisa, Solomoni 'ana 'ale'owao ma 'ana pasao 'adi 'ita 'ausaladi, ma hane 'adi 'ita hesi bwebwe'ana hedada.

³⁰ Coinega wanuwanuwatuhu Yehoba 'ina 'itayahina 'oimiyega weyahina. Tauna pwatula

'ihepasediya hane bwebwe'adi 'oidiyega; nige haneyedi sididiya ma gona siwelai ma sigabudi, ma 'omi pwatula wabwebwe'ana sinediya, ma hesi 'ami 'ale'owao 'i'ebwaegomi. Coinega sahena 'imi hemisa Yehoba 'oina 'iwe'awe'a.

³¹ Geya'abwa wanuwanuwatuhu madouna ma wagwaegwae 'abehega, “To'aha 'a'ai?” bo “To'aha 'anuma?” bo “To'aha 'a'ote?”

³² Gwae bewa gide tomiya ganamuli 'idi gwae. Ma to'aha 'imi nuwatuhu Tamamiu galewa 'isanapu pwaidiya, gide 'ami 'e'ahai ta 'ami we'aha ta wete 'ami 'ale'o 'i'ebwaegomi tuwa.

³³ Cilobwainegomiya ma nugeta Yehoba 'ina loina ta 'ina 'eda dumwaluna wa'ebese ma wamuliye, eeta 'ami 'e'ahai ma 'ami 'ale'o 'i'ebwaegomi wete.

³⁴ Geya'abwa wanuwanuwatuhu gona weyahina. Beno namo nata tuwa weyahina wanuwanuwatuhu. Ma sabwelo sinaonaoma 'adi mwau sahena sabwelo nata 'ana mwau ba'idana talagulagu hegogone, ma hesi sabwelo 'aigeda 'aigeda taudi 'adi mwau weyahidi tanuwanuwatuhu 'adi sabwelowedi 'oidiya.

7

Cahwa galagala

(Luke 6:37-38, 41-42)

¹ Sahena tomota wa'ahwa'ahwa galagaladi 'amuge wete Yehoba 'i'ahwa galagalaegomi.

² Weyahina to ginaula 'oidiyega tomota wa'ahwa galagalaedi nata 'oidiyega Yehoba 'i'ahwa galagalaegomi, ma wete togidega

wamumuga 'esa tomota 'oidiya Yehoba gide
wete 'imumuga 'oimiya.

³ Ma geya sawasawahina ma tasiu weyahina
'ugwae 'abehega matana 'aiwe tupwatupwana
'imiyamiya, weyahina 'owa wete matauwa
'etupwa 'imiyamiya, ma geya 'u'ita.

⁴ Geya'abwa tasiu 'ugwaegwaene 'abehega
'aiwe tupwatupwana 'u'ewayahule matanega,
weyahina 'owa wete matauwa 'etupwa
'imiyamiya.

⁵ Cowa hede 'aigeda to'abo, 'awa? Ma hesi
'etupwa matauwega 'u'ewayahule nugete,
ma 'oinega 'u'ebubuna bwaibwaina ma
mulyetega tasiu matanega 'aiwe tupwatupwana
'u'ewayahule.

⁶ Sahena Yehoba 'ina ginaulao 'u'e'eheleye
'edewa 'oidiya, tabu ta silogwahatedi ma sinaligo.
Geya sawasawahina ma wete 'imi bagi bawe
wa'ebwa'ebwaedi, tabu ma wete si'ahuhe
bi'ibi'idi.

Cahwanoi weyahina (Luke 11:9-13)

⁷ Wa'ahwanoi, ma Yehoba 'i'ebwaegomi. Wete
wa'ebesa ma 'oinega waloba. Ma waula'e'e ma
'ahwa'eda 'iso'e.

⁸ Ceguma ta'ahwanoi, Yehoba 'i'ebwaya 'oida,
ma 'eguma ta'ebe'ebesa 'abwa taloba, ma wete
'eguma ta'eulaula'e'e beno 'ahwa'eda 'ihuwe
'oida.

⁹ Ma togidega 'omi gwagwama tamadiyao,
'eguma natumiyyao 'e'ahai weyahina si'ahwanoi,
beno da'ule wa'ebwaedi?

10 Bo 'eguma silahana weyahina si'ahwano i mwata wa'ebwaedi? Geya hene!

11 Moisa 'omi togala, ma 'imi 'ehele natumiyao 'oidiya wasanapu pwaiya, 'abehega ginaula 'ausaladimo wa'ebwa'ebwaedi. Gide wete Tamamiu galewa, 'eguma wa'ahwano i 'oina, 'isanapuya to'aha bwebwe'ana 'ilobwainegomiya ma 'i'ebwaegomi.

12 Ma 'eguma nuwanuwami to'aha ma tomota 'oimiya sipaihowa, beno 'omi wete gide 'oidiya wapaihowa 'ese, weyahina bewa Moses ma palopitao 'idi loina 'ana bwagila.

*Cahwa 'i'iuna
(Luke 13:24)*

13 Cahwa 'i'iuna 'oinega waluhu ma sahena 'ahwa madouna 'oinega, beno 'ebe hesilae 'ana 'eda. Cedaina madouna ma 'ana tauya meyameyahana ma tomota mabwaiyadi 'oina sitautauya.

14 Ma yawasi bwebwe'ana 'ana 'eda 'ana tauya mwauna, ta 'ana 'ahwa 'i'iuna tuwa, ma tomota hisahisadimo 'oina siluhuluhu.

*Caiwe mahuwaina
(Luke 6:43-44)*

15 Tohepwaila 'abo'abodi 'oidiyega wa'itayahigomi, weyahina tupwadi 'abwa sinaoma 'oimiya, 'adi 'ita gide sipi manamanasamidi, ma 'alodiya hesi gide tuwa 'edewa lolosasa.

16 Ma 'idi paihowao 'oidiyega 'abwa wasanapudi, weyahina talitali geya sawasawahina huwaina 'ihepiyoi. Buyubuyuwa

wete gide geya sawasawahina ma huwaina 'ihedamaya.

¹⁷ Weyahina 'aiwe bwebwe'adi huwaidi bwebwe'adi, ma 'aiwe galadi huwaidi wete galadi.

¹⁸ Ma 'iyamo 'aiwe bwebwe'adi geya sawasawahina ma huwaidi galadi sihuwaedi. Ta wete 'aiwe galadi geya sawasawahidi ma huwaidi bwebwe'adi sihuwaedi.

¹⁹ Ma hene 'eguma 'aiwe geya sida huwa huwaina bwebwe'ana, nata tagoha yahule ma tagabu.

²⁰ Gide wete tohepwaila 'abo'abodi 'idi paishowega sawasawahina ta'inanadi.

To'abowao
(Luke 13:25-27)

²¹ Baibaiwadi 'oiguwa si'ahwa'ahwa bada ma 'abwa sahena siluhuluhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina, beno namo taudi Tamagu galewa 'ana tohematamatanaao.

²² Tuta 'inaonaoma 'oina tomota baibaiwadi 'abwa 'oiguwa sigwae, “Bada, 'apaihowa weyahiu ma saniuwega 'alologuguya ma hi'ahi'a tomota 'oidiyega 'aula latuwediya, ma wete paishowa 'ebe henainaida 'apaihowediya.”

²³ Ma hesi 'oidiya 'abwa yagwae, “Geya yasanapugomi taiyawedi 'omi. Wahila ma geya'abwa waluhuluhuma, weyahina 'omi togala.”

Hada 'ana wahuwahu
(Luke 6:47-49)

24 Cigu gwae bewa 'eguma taiya 'ihesagohedi ma 'ihematamatanedi, tauna gide 'aigeda to-hada'abi sanasanapuna, 'ina wahuwahu dimwa 'oina 'i'abiya,

25 ma muliyetega dohi 'idobima, ma yagewa 'idauma, wete yaumai madouna 'itowa, ma 'ina hadaina geya 'iguli, weyahina 'ina wahuwahu dimwa 'oina 'i'abiya.

26 Ma 'eguma taiya 'igu gwae bewa 'ihesagohediya ma geya 'imuliyedi, tauna gide toheyauyaule 'ina hada 'i'abiya nenegwala 'oina.

27 Coinega dohi madouna 'idobiya, ma yagewa 'idauba, ma wete yaumai madouna 'itowa, ma hadaina 'iguliya ma 'ile'wa yahuleya.

28 Tutaina he'ita bewa Yesu 'ilosalohidiya ma bodaedi nuwadi 'ihenainaida,

29 ma sigwae, “He'ita bewa waiwaina, ma 'ida loina 'ana tohe'itao 'idi he'ita we'ana.”

8

*Yesu tolepelo 'aigeda 'i'abihe bwebwe'aneya
(Maki 1:43-45; Luke 5:12-16)*

1 Coinega 'oyega 'idobima ma boda madouna simulyeya.

2 Ma 'oidiyega 'aigeda loheya ma 'ana lepelo 'inaoma Yesu 'oina 'i'ahetulasa, ma 'ihewaeya 'igwae, “Bada, 'eguma 'ino nuwatuhu gide, sawasawahina ma 'u'abihe bwebwe'anegau.”

3 Ta Yesu nimanega loheya 'wapina 'i'abi tohoya, ma 'igwae, “Cehe 'ausala! Cubwebwe'ana.” Ta loheyaina 'ana lepelo 'igumwala mwayamwayauwa, ta 'ibwebwe'ana.

⁴ Coinega Yesu 'ihegwaeya, “Cutauya ma sa-hena 'eta taiya 'oina 'uhehepwailegau, ma hesi dumwadumwaluna 'utauya topwaoli 'oina ma 'i'itago, ma 'oinega 'upwaoli Yehoba 'oina to'aha gide 'ada loina Mosese 'oinega, ma tomota sisana-pugo 'abehEGA 'ubwebwe'ana pwaiya.”

*Tolo'aleha 'ina 'ali'e 'ana 'abihebwebwe'ana
(Luke 7:1-10; Yoni 4:43-54)*

⁵ Eeta Yesu 'inaoma gogo Kapaneumi 'oina, ma tolo'alehao taudi meLoma 'adi tohanugeta 'aigeda 'inaoma ma 'i'ahwanoiya Yesu 'oina,

⁶ 'igwae, “Bada, 'igu 'ali'e 'aigeda 'ilohala, ma hadai ma'ana muya madouna 'i'eno'eno, ma geya sawasawahina ma 'inihu.”

⁷ Ta Yesu 'igwae, “Nata yanaowa ma ya'abihe yawesai.”

⁸ Ma loheyaina Yesu 'ina gwae 'ihemisaeya, 'igwae, “Bada, geya 'ilobwainego ma 'igu hada 'uluhu, ma hesi 'ugwaemo ma 'igu 'ali'e 'iyawesai.

⁹ Weyahina taugu loina yasanasanapu, ma 'agu tolinoao 'idi gwae 'ana tomuliya, ma wete 'igu tolo'alehao yaloinaedi, ma 'eguma 'aigeda 'oina yagwae, ‘Cutauya’, 'itauya tuwa; ma 'eguma 'aigeda 'oina yagwae, ‘Cunaoma’, wete 'inaoma; ma 'eguma 'igu topaihowa 'aigeda yahegwae, ‘Bewa 'upaihowa', 'ipaihowa tuwa.’ ”

¹⁰ Cina hepwaila bewa 'oinega Yesu 'iyaliyaya madouna, ta 'isakowasiya ma bodaedi simulimuliye 'ihegwaediya, 'igwae, “Moisa, geya 'aigeda taiya yaloba meIsileli 'oimiyega 'ina hemisa loheya bewa gide,

¹¹ ma yahepwaila 'oimiya 'abehega baibaiwa hedade 'abwa tupwa mabwaiyana 'oidiyega sisawalama ma 'ane Ebalahamo ma Aisake ma Yakobo ma'iyadiyao si'ai hegogona Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona,

¹² ma hesiyage 'omi 'abehega Yehoba natunao 'iula latuwegomi guguyou 'alona, ma nobwa wadou ma wahesala'i'ita, muyamuya 'oinega."

¹³ Eeta Yesu tolo'aleha 'adi tohanugetaina 'ihewaeya, "Causala, 'uhila. Cino 'ali'e nata 'iyawesai, gide 'ino hemisa." Tuta nage 'oina 'ina 'ali'eina waiwai 'ilobeya.

*Tomota baibaiwadi Yesu i'abihe
bwebwe'anediya*

(Maki 1:29-34; Luke 4:38-41)

¹⁴ Coinega Yesu Pita 'ina hada 'iluhuwa, ma Pita lawana 'i'iteya 'ilohala, wahina 'iloyahiyahiya.

¹⁵ Eeta 'inaowa ma nimana 'i'abiya, ma 'ina lohala 'isawala, ma 'itoholowa ma 'e'ahai 'i'atububuya Yesu weyahina.

¹⁶ Coinega boi hohauwa tomiya 'asao tupwadi tomota si'ewedima, taudi hi'ahi'a* 'oidiya simiyamiya, 'oinega Yesu hi'ahi'aedi 'ina gwaeyega 'iula latuwediya, ma wete tolohalao mabwaiyadi 'i'abihe bwebwe'anediya.

¹⁷ Ginauledi bewa silatu pwaiya ma 'oinega palopita Aiseya 'ina hepwaila nugeta 'ilatuwa, gide Buki He'asisi 'oina 'ihepwaila 'igwae, "Tauna 'ida muyamuya ma 'ada lohalao 'ana to'ewayahula."

*Tomota 'abehega Yesu simuliye ma geya
(Luke 9:57-62)*

18 Tuta nage 'oina Yesu boda madouna 'i'itediya sitoholo sakowasiyeya, 'oinega 'ana tomuliya 'ihewaediya ma 'abehega wagega sihabala hali tupwa.

19 Coinega 'aigeda loina 'ana tohe'ita 'inaoma ma Yesu 'ihewaeyya 'igwae, "Tohe'ita, nuwanuwagu ma yamuliyego. To tupwa 'oina 'utautau taugu yamuliyego."

20 Ma Yesu loheyaina 'ihewaeyya, 'igwae, "Cedewa totopwatula ma'idi gaula, ma wete bwasumma ma'idi nehwa, ma taugu Loheyaiguina geya 'igu 'ebe 'enomo."

21 Ta 'aigeda wete tomuliya 'inaoma ma Yesu 'ihewaeyya, 'igwae, "Bada, 'utagwalegau ma yahila nugeta ma tamagu yayamwa 'ina 'amasa weyahina, ma yalagu, ma muliyetega yamuliyego."

22 Ta Yesu 'ihewaeyya, "Tuwa! Nobwa tamau, ma hesi 'umuliyegau, ma taudi to'amasa 'idi to'amasa silagu galiha."

*Yesu wediliya 'i'abi hedaumwaliya
(Maki 4:35-41; Luke 8:22-25)*

23 Coinega Yesu ma 'ana tomuliya sigeluwa wagai,

24 ma sihabahabala hali tupwa, ma Yesu waga 'alona 'i'eno sineya. Ma muliyetega wediliya madouna 'itowa, ma bagodu 'isiwasawa di'wa wagai, ma 'i'unamo ma sidamana.

25 Ta Yesu sihanoya ma sigwae, "Bada, 'ulememai 'amuge tadamana."

26 Ma 'ihewaediya, "To'aha weyahina wamatauta? Togidega geya 'imi hemisamo, 'awa?"

Coinega 'itoholowa ma yaumai ma bagodu 'iheliyediya, 'igwae, "Walolagu!" Ma ni'u mabwaiyana 'idaumwala.

²⁷ Coinega tomotaiyedi si'iteya nuwadi 'ihenainaida ma sigwae, "To loheya bewa, ta yaumai ma bagodu 'enana simuliyeya?"

Yesu hi'ahi'a 'iula latuhediya

(Maki 5:1-20; Luke 8:26-39)

²⁸ Sihabala pwaiya ma siluhuwa meGadala 'idi tupwa, ma loheya siteluwa hi'ahi'a 'i'abihebuwediya ma galiha duluhina 'oinega silatuma. Ma mumugadi gala hedade, 'oinega geya sawasawahina ma 'aigeda taiya 'idi tupwaina 'oinega 'itauya.

²⁹ Siteluwaedi Yesu si'iteya ma sitala'asona, sigwae, "Cei! Cowa Yehoba Natuna, to'aha 'utohotoho ma 'abehega 'upaihowa 'oima? Cabehega tuta bewa 'unaoma sabi 'abihe muyemuyemai ma muliyetega heyatala?"

³⁰ Ma deidiya bawe baibaiwadi siduladula, ma 'adi to'itayahinao si'ita'itayahidi.

³¹ Coinega hi'ahi'aedi Yesu 'oina si'ahwanoiya, sigwae, "Ceguma 'uula latuhemai, sawasawahina ma baweyedi nage 'oidiya 'uhetunemai?"

³² Ma 'ihegwaediya, "Walatuma." Ta loheloheya siteluwaedi 'oidiyega hi'ahi'aedi siulalatuwa ta silomwaya mwayauwa, bawe 'oidiya siluhuwa, 'oinega baweyedi mabwaiyadi sipili butubutu ta 'ade'adewalega sibe'uwa ma holai sidamana.

33 Coinega baweyao 'adi to'itayahinaowedi simatauta ma sidena sitauya 'idi 'asa, ma ginauledi si'itediya mabwaiyana sihepwailediya tomiya 'asaedi 'oidiya, to'aha gide yauyauledi 'oidiya 'ilatuwa.

34 Ta tomiya 'asaedi mabwaiyadi silatuma Yesu sabi 'itaina, ma tutaina silobeya silohesohesoiyeya ma 'abehega 'idi tupwa 'i'ebesine.

9

*Yesu topeu 'aigeda 'i'abihe bwebwe'aneya
(Maki 2:1-12; Luke 5:17-26)*

1 Coinega Yesu wagai 'igeluwa ma 'ihabala hila 'ina gogowa.

2 Ma 'aigeda topeu boda si'ahaliya 'ina 'ebe'eno 'oina ma sinaoleyama Yesu 'oina. Bodaedi 'idi hemisa Yesu 'isanapuya ma topeu 'ihegwaeya 'igwae, "Natugu, 'uyaliyaya, 'ino mumuga galadi 'adi nuwasam 'uloba pwaiya."

3 Ma tupwadi loina 'ana tohe'itao Yesu 'ina gwae sihesagoheya ma taudimo sihehegwaegwae sigwae, "Yesuina 'igwaegwae hopa'ala Yehoba 'oina."

4 Cidi nuwatuhuina Yesu 'isanapu pwaiya ma 'ihegwaediya, 'igwae, "To'aha weyahina 'atemiyega wanuwanuwatuhu galana?

5 Ma to'aha wanuwanuwatuhuya yada gwae loheya bewa 'oina ma 'abehega yagwae, 'Cino mumuga galana yanuwasam pwaiya', nuwana yada gwae, 'Cutoholo ma 'utauya'?

6 Ma wasanapu 'abehega taugu Loheyaiguina bale'uwa ma sawesawehigu tomota 'idi mmuga galana yanuwasadudi." Coinega topeuina 'ihewaeya, 'igwae, "Cutoholo ma 'ino 'ebe'eno 'u'ahali ma 'utauya 'ino gogowa."

7 Coinega topeuina 'itoholowa ma 'itauya 'ina gogowa.'

8 Ma bodaedi paihowa bewa si'iteya ma ma'idi he'asisi Yehoba sihehepwatuwe, weyahina tauna Yesu 'ana to'abihehawai.

*Yesu Madiu 'ibwauweya
(Maki 2:13-17; Luke 5:27-32)*

9 Coinega Yesu tupwa bewa 'i'ebesineya ma 'itauya, ma loheya 'aigeda 'i'iteya, sanina Madiu, takesi 'ana hada 'ebe paihowa 'alona 'imiyamiya, 'oinega 'ihewaeya, 'igwae, "Madiu, 'umuliyegau." Ta Madiu 'itoholowa ma Yesu 'imuliyaya.

10 Muliyetega hada 'aigeda 'oina Yesu 'iluhuwa sabi 'ai ma tolopui gide takesi 'ana to'ewao ma tolopui tupwadi wete sinaoma, ma Yesu ma'ana tomuliyao ma'iyadiyao simiyatoiya.

11 Coinega tupwadi Palisiyao si'iteya ma Yesu 'ana tomuliyao 'oidiya sihesilala, sigwae, "To'aha weyahina 'imi tohe'ita takesi 'ana to'ewao ma wete togala tupwadi ba'idanao si'ai'ai hegogona?"

12 Ma Yesu gwae bewa 'ihesagoheya ma 'ihewaediya, "Taudi wahidi waiwaidi geya nuwadi to'abihebwebwe'ana, ma tololahao hesi.

¹³ Coinega 'ilobwainegomiya ma Yehoba 'ina gwae wanuwa sabwalena Buki He'asisi 'oina, 'igwaeya,
 'Nuwantuwegu 'atemuyamuya, ma geya nuwagu pwaoli.'
 Bewa yanaoma geya tobwebwe'ana weyahidi, ma hesi topui sabi 'abihetedi."

*Yesu 'ina gwae hudi weyahina
 (Maki 2:18-22; Luke 5:17-26)*

¹⁴ Ta Yoni 'ana tomuliyo sinaoma ma Yesu si-hegwaeya, sigwae, "Tauma ma Palisiyao 'ima tap-walolo weyahina 'ai 'oinega 'ahudi, ma togidega ma 'oinega 'owa 'a tomuliyo geya sida hudi?"

¹⁵ Coinega Yesu gwae hegehegedi 'i'ebwaediya, 'igwae, "Togidega, sawasawahina hai 'ana toyo'owao sinuwagala 'eguma tohai meloheyana ma'iyadiu siyaliyaliyaya? Nuwana geya, 'awa? Ma wanuwatuhuyahi 'abehega tuta 'inaonaoma ma tohaiina 'i'ebesinedi, ma hesi sinuwagala ma 'e'ahai 'oinega si'etala he'asisi."

¹⁶ Ma 'aigeda wete gwae hegehegedi 'ihewaediya, 'igwae, "Geya sawasawahina ma 'ale'o 'ehauna tupwatupwana 'ale'o miyamiyana tabwabwada, 'amuge gide taigalaina 'ilotaigalasehe.

¹⁷ Ma geya wete sawasawahina ma we'aha 'ehauna ma waiwaina tasiwa 'wapi 'ebesiwa miyamiyana 'oina. Ceguma bewa gide tapaipai-howa 'ese, we'aha 'ina seseha 'oinega 'wapiina 'ilotaigala, ma we'ahaina 'ilotasiwa, ma 'oinega 'ebesiwaina 'igala. Ma 'ilobwaineya ma we'aha

'ehauna ma waiwaina tasiwa 'ebesiwa 'ehauna
'alona, ma 'oinega mabwaiyana bwebwe'ana."

*Yesu wahiwahine 'eluwa 'i'abihe
bwebwe'anediya*
(Maki 5:21-43; Luke 8:40-56)

18 Cabwa Yesu 'ihehegwaegwae ma 'aigeda tololina 'inaoma ma Yesu matana 'i'ahetulasa, ma 'igwae, "Bada, natugu wahinena nige 'i'amasa, ma nuwanuwagu 'unaoma ma wahina 'u'abitoho ma 'itoholo hila."

19 Ma Yesu 'itoholowa ta ma'ana tomuliyaو tololinaina simuliyeها،

20 ma sitautauya, ma wahine 'aigeda bwayahina 'idaudau bolime tuwelo 'oidiya mulidiyega 'inaoma, ma Yesu 'ana 'ale'o papalina 'i'abitohoya.

21 Weyahina 'ina nuwatuhu 'atena 'igwaeya, "Ceguma tuwa Yesu 'ana 'ale'omo ya'abitoho, nata yabwebwe'ana."

22 Ma Yesu 'ilo'itahila ta wahineina 'i'iteya, ma 'igwae, "Yauwedo natugu, 'ino hemisega 'ubwebwe'ana pwaiya." Ma tutu nage 'oina wahineina 'ibwebwe'ana.

23 Coinega Yesu 'itauya ma tololinaina 'ina hada 'ilatuwa ma 'i'iteya todou sidoudou ma lololi 'ana tomu'ao lololi simu'amu'adi, ta 'enadi madou hedada.

24 Ta Yesu 'ihewaediya 'igwae, "Walatu. Gwama bewa geya 'i'amasa, ma hesi 'i'eno sineya." Ma simaluweya.

25 Eeta bodaedi silatuwa ma Yesu 'iluhuwa ma gwamaina nimana 'i'abiya, ta mayawasina 'itoholowa.

26 Muliyetega wasaina bewa 'i'edadana tupwa mabwaiyana 'oidiya.

Yesu tomata gibugibu 'eluwa 'i'abihe bwebwe'anediya

27 Tupwa nage 'oinega Yesu 'itautauyama, tomata gibugibu 'eluwa simuliyeya, ma sibwaubwau 'enadi madouna 'oinega, sigwae, “Debida tubuna ee, 'u'atemuyemuyemai!”

28 Ta hadai 'iluhuwa ma tomata gibugibuwedi sinaoma 'oina, ma Yesu 'ihewaediya, “Togidega wahemisegauwa 'abehega sawasawahigu matami ya'abi he'asilala?” Ma taudi sigwae, “Bada, sawasawahiu.”

29 Coinega matadi 'i'abitohodiya ma 'ihewaediya, “Cimi hemisa 'oidiyega matami si'asilala,”

30 ma matadi si'asilala. Ma Yesu loina pa'alina 'i'ebwaediya, 'igwae, “Sahena taiya 'oina wahehepwailegau.”

31 Ta hesi sitauya, ma Yesu 'ina loina siligehiya, ma 'ina paihowaina sihepwaila dadaneyu tupwa mabwaiyana 'oidiya.

Yesu buwa 'aigeda 'i'abihe bwebwe'aneya

32 Ma Yesu ma'ana tomuliya sitautauya, ma 'aigeda loheya welabana memenana sibuiya sitoeyama Yesu 'oina.

33 Ma 'oinega Yesu welabana 'ipa'iya, ma loheyaina 'ibwebwe'ana ma 'ihewaegwae. Ma boda ma'idi yaliyaya Yesu si'ahwa bwebwe'aneya, ma sigwae, “Geya 'eta taiya 'ina paihowa bewa gide ta'ita Isileli 'alona.”

34 Ma hesi Palisiyao sigwaeya, “Welabanao 'idi bada 'ina waiwaiyega Yesu welabanao 'ipa'ipa'idi, ma geya Yehoba 'ina waiwaiyega.”

Yesu tomota 'i'atemuyemuyediy

35 Ta Yesu 'asa madoudi ma 'i'iudi 'oidiya 'isakowasiya ma 'idi hada tapwalolowao 'oidiya 'ihe'ita ma 'iloguguya Yehoba 'ina loina tetelina weyahina, ma wete lohala baibaiwana 'oidiyega tomota 'i'abihe bwebwe'anediya.

36 Ma boda 'i'itediya ma 'i'atemuyemuyediy, weyahina 'adi mwauwao 'oidiyega geya 'adi to'abihetenamo, gide sipi 'wani'wanidi, geya 'adi to'itayahinamo.

37 Ma 'ana tomuliya 'ihewaediya, “Mamasalai bwebwe'ana, ma to'eli'eli 'omi hisahisamimo.

38 Coinega tanoha taniwagana 'oina wa'ahwanoi ma topaihowao wete 'ihesumanedi, 'ina tanoha si'eli.”

10

Yesu 'ana tomuliya sanidi

(Maki 3:13-19; Luke 6:12-16)

1 Yesu 'ana tomuliya site tuwelo 'ibwauwediya ma loina ma waiwai 'i'ebwaediya ma 'oinega sawasawahidi hi'ahi'a tomota 'oidiyega siulalatuhedi ma lohala ma we'a 'oidiyega tomota si'abihe bwebwe'anedi.

2 Cana tomuliyaowedi sanidiyao bewa: Nugeta Saimoni, tauna sihesaniyeya Pita, ma tasina Andulu, wete Yemesa ma tasina Yoni, taudi tamadiu Sebedi,

³ wete Pilipi ma Batolomiu ma Tomasi ma Madiu, tauna takesi 'ana to'ewa, ma wete hali Yemesa tauna Alipio natuna, ma Tadiyasi,

⁴ ma wete hali Saimoni, tauna to'ala'ohe'ohe Isileli 'ina miyawasi Loma weyahina, ma Yudasa Isakaliyota, tauna 'abwa Yesu 'itebae.

*Yesu 'ana tomuliya 'idi paihowao
(Maki 6:7-13; Luke 9:1-6)*

⁵ Yesu site tuwelowedi 'iloinediya ma 'ihesumanediya, 'igwae, "Sahena taudi ganamuli 'oidiya wataautauya, ma wete sahena Sameliya 'asanao 'oidiya waluhuluhu,

⁶ ma hesi sipi 'wani'wanidi 'oidiya watauya, taudi beno 'ida bodao meIsileli,

⁷ ma 'oidiya wahepwaila 'abehegaa Yehoba 'ina loina 'ilatu pwaima.

⁸ Tolohalao wa'abihe yawesaidi ma to'amasa wa'abihe toholodi ma tolepelowao wa'abihe bwebwe'anedi, ma wete hi'ahi'a tomota 'oidiyega waulalatuhedi. Yehoba 'ina helau 'i'ebwae daisigomi pwaiya, 'oinega 'omi wete sawasawahimi ma wa'ebwaya 'awawa tomota 'oidiya.

⁹ "Ma 'imi sakowasi 'oina sahena mane 'imi peha 'oidiya wado'odo'o, haite weyahina.

¹⁰ Sahena wete peha wa'ewa'ewa, sahena wete 'ami 'ale'o 'eluwa, sahena 'ami butu 'eluwa, sahena 'imi digona 'eluwa wa'ewa'ewadi, ma hesi 'abwa 'ami 'iluwana waloba, 'abwa wa'ai.

¹¹ "Ma 'eguma 'asa madouna bo 'i'iuna 'oina waluhu wa'ebesa nugeta taiya 'ina mumuga 'ausalana, ma 'oina wahetaumana ee 'ana siga tupwaina wa'ebesine.

12 Ma 'eguma 'aigeda hada 'oina waluhu, nugeta waloyauwedo 'oidiya.

13 Ceguma susuwedi 'idi mumuga 'ausalana, wahelauwedi ma wagwae helauwedi, ma 'eguma 'idi mumuga galana sahena 'imi helau ma 'imi gwae helau 'oidiya wamudamudali.

14 "Ma 'eguma geya 'aigeda taiya 'itoegomi 'ina hada, nuwana 'imi gwae geya 'ihesagohedi, 'asaina 'oinega walatu ma 'ahemiyega gawalina walohutuhutui yahuledi 'idi tupwa, beno 'ebe'ita 'asa taniwagadiyao 'oidiya, ma muliyetega 'asaina wa'ebesine.

15 Moisa, 'abwa yatala 'ana tuta 'oina, taudi 'asaedi silologwahategemiya loina madou hedada siloba, ma geya gide meSodoma ma meGomola 'adi loina.

*Muyamuya matada weyahina
(Maki 13:9-13; Luke 21:12-17)*

16 "Wanuwatuhuyahi 'abehega taugu yahesumanegomi gide sipi manamanasamumi wataautauya 'edewa lolosasa gamwagamwani-diya, 'oinega sawasawahina ma wanuwasanapu mwata gide, ma hesi wamumuga hohonuha gide gabubu.

17 "Coinega wa'itayahigomi, weyahina tomota 'abwa sitauyegomi, yatala weyahina, ma hada tapwalolo 'oidiya 'abwa si'etutuwegomi,

18 ma sitoegomi ma sitauyegomi toloinao ma kiniyao matadiya ma sihe'ewegomi, weyahina 'omi 'abehega 'igu bодao, ma wasagu 'oidiya wahepwaile, ma wete tupwa 'atamana tomotaedi 'imi hepwaila sihesagohe.

19 “Ma 'eguma matadiya sihetohologomi sahena wa'ate'ateyoho togidega wagwae 'esa, weyahina tutaina 'abwa Yehoba 'imi gwae 'ida 'ebwaegomi,

20 ma geya 'abehega 'omi wagwaegwae, ma Yehoba yaluyaluwana 'oimiyega 'igwaegwae.

21 “Ma wete tuta sinaonaoma 'oidiya tomota 'idi susu 'alona lo'aleha 'ilatu weyahigu, beno loheya tasina 'itebae ma silohe'amasi. Gide wete tamana natuna 'itebae ma silohe'amasi. Wete gwagwama sinadiyao ma tamadiyao 'oidiya silo'aleha ma silohe'amasi.

22 Ma tomota mabwaiyadi silo'alehegomi weyahina 'omi 'abehega 'agu tohemisao. Ma 'eguma taiyawedi si'alama'i'ita ma sitoholo pa'ala ma 'ana siga tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina, 'abwa yaliyaya hataya siloba.

23 “Ma 'eguma 'aigeda tupwa 'oina sihunuhunugomi, wadena hali 'asa 'oina. Moisa 'abwa, sahena 'asa mabwaiyana Isileli 'alona wapaipaihowa salohi, ma taugu loheyaiguina yahilama.

24 “Tomuliya geya sawasawahina ma 'ina tohe'ita 'imadousine. Gide wete topaihowa geya sawasawahina ma 'ina bada 'iloine.

25 Ma hesi 'ausala 'eguma 'abehega 'omi 'agu tomuliyo, ma 'omi ma taugu tahemahemahetena. Weyahina taugu hada toniwagagu, ma 'eguma sihesaniyegau Tomudulele, 'omi 'igu boda'o 'abwa si'ahwa galagalaegomi madouna.

*Matauta weyahina
(Luke 12:2-9)*

26 “Coinega sahena tomotaedi wamata-matautedi, weyahina ginauledi 'wai'waihidi 'abwa Yehoba 'i'abi latuwedi, ma si'asilala.

27 Eeta to'aha guguyou 'oina yahepwailediya 'oimiya, sabwelowa wahepwailedi tomota baibaiwadi 'oidiya, ma to'aha yahe'ahwa henahenaeya 'oimiya wahepwaila latuwedi 'imi talube'uwega.

28 “Ma taudi wahimi silolohe'amasi sahena wamatamatautedi, weyahina taudi wahimimo sawasawahina ma silohe'amasi, ma yaluyaluwami geya'abwa. Ma hesi Yehoba wamatause, weyahina tauna sawasawahina ma 'asa 'ala'alatana* 'oina wahimi ma yaluyaluwami 'ilohe'amasi luwedti.

29 “Cebe'ita bewa, 'eguma dinegwa 'eluwa tagimwanedi, 'adi maisa toea 'aigeda tuwa, ma hesi Yehoba 'i'ita'itayahidi, ma 'eguma 'aigeda 'i'amasa, beno Tamamiuina 'ina nuwatuhu 'oinega.

30 Ma bwagana geya sawasawahina ma hunuhunuwa wahasili deba 'aigeda 'oina, ma hesi Yehoba 'adi baibaiwa 'isanasanapu.

31 Coinega sahena wa'ate'ateyoho, weyahina 'omi Yehoba 'ina ginaula madouna, ma dinegwa geya ginaula madouna.

32 “Ceguma taiyawedi weyahigu sihehepwaila tomota matadiya, 'abwa galewa taugu wete weyahidi yahepwaila Tamagu matana.

33 Ma 'eguma taiyawedi siuhalegau tomota matadiya, taugu wete 'abwa galewa Tamagu matana yauhaledi.

*Geya he'iya'iyagu yatauyeyama ma hesi 'aleha
(Luke 12:51-53; 14:26-27)*

34 “Sahena wanuwanuwatuahu 'abehega 'igu dobima bale'uwa 'oinea nuwadaumwala waloba. Geya hene, ma 'aleha hesi.

35 Cigu dobima weyahina loheya tamana 'ilo'alehe, ma wete wahine sinana 'ilo'alehe, ma wahine lawana 'ilo'alehe,

36 ma loheya 'ina susu silo'alehe.

37 “Ma 'eguma taiya tamana ma sinana 'ihelauwedi madouna, ma taugu 'i'iuna, tauna geya sawasawahina ma 'imuliyegau. Ma 'eguma taiya wete natuna meloheyana bo mewahinena, 'ihelauwe madouna, ma taugu 'i'iuna, tauna geya sawasawahina ma 'imuliyegau.

38 Ma 'eguma taiya yawasina geya 'itagwale ma 'i'amasa kelose 'oina, gide taugu, tauna geya sawasawahina ma 'imuliyegau.

39 Ma 'eguma taiya tauna yawasina weyahina 'ipaipaihowa, 'abwa 'i'wadalele; ma 'eguma taiya yawasina 'i'wadalele weyahigu, 'abwa yawasi 'ausalana 'iloba hila.

Maisa weyahina

(Maki 9:41)

40 “Ma 'eguma taiya 'itoegomi, taugu ma 'agu Tohesumanaina wete 'itoemai.

41 Ma 'eguma 'owa palopita 'utoe 'ina hepalo-pita weyahina, 'abwa palopita 'ana maisa 'uloba. Ma 'eguma 'owa loheya 'ausalana 'utoe 'ina mumuga bwebwe'ana weyahina, 'abwa loheya bwebwe'ana 'ana maisa 'uloba.

42 Ma 'eguma 'owa we'aha gogai 'agu tohemisa 'ehauna 'aigeda 'oina 'u'ehele, yahegwae 'abwa 'a maisa 'ausalana 'uloba.”

11

1 Yesu 'ina lohatoto 'ana tomuliya site tuwelo 'oidiya 'ilosalohiya, ma 'oinega tupwaina 'i'ebesineya ma 'isakowasiya 'asaedi 'aigeda 'aigeda 'oidiya, 'ihelita ma 'ilolohatoto.

*Yoni to'abihebabaitiso Yesu tetelina
'ihesagoheya
(Luke 7:18-35)*

2 Tuta nage 'oina Yoni to'abihebabaitiso deliya silagu pwaiya, ma To'abihetenaina 'ina paihowa tetelina 'ihesagoheya, ma 'oinega 'ana tomuliya 'ihesumanediya ta sitauya Yesu 'oina,

3 ma sihesilaleya, sigwae, “Togidega 'owa To'abihetenaina weyahiu 'ayamwayamwa, bo hali loheya 'ayamwayamwa?”

4 Ta 'idi gwae Yesu 'ihemaiseya, 'igwae, “Wahila ma Yoni 'oina wahe'ote'otetela ginauledi 'oiguwega wahesagoheya, ma wete wa'itediya,

5 tomata gibugibu matadi 'itayahala pwaiya, tohe'au'au sibwebwe'ana pwaiya ta sitautauya, tolepelo wahidi sibwebwe'ana hila, totenatuitui gwae sihehesagohe, to'amasa sitoholo hila, ma wete tohewewelohe tetela bwebwe'ana sihe-sagohe pwaiya.

6 Coinega watauya ma Yoni wahgwae ma sahena weyahigu 'ihehenuwanaluwa, weyahina 'eguma taiya 'ina hemisa weyahigu geya 'iwe'a, tauna 'iyaliyaya.”

7 Eeta Yoni 'ana tomuliyaowedi sihila, ma Yesu 'i'ahwa lalagata ma boda 'oidiya Yoni weyahina 'ihepwaila 'igwaeya, "Mwalo mabwaiyami tupwa balabala 'awawa watauya Yoni sabi hesagohaina, ma to'aha nuwanuwami ma 'abehega wa'ita? Cemi nuwanuwami 'abehega 'aigeda pwatula sinabwana yaumai 'inihuwe wa'ita?

8 "Bo nuwana 'aigeda loheya ma 'ana 'ale'o wasawasa sabi 'itaina? Bo geya, weyahina taudi ma 'adi 'ale'o wasawasa tololina madoudi 'idi tupwa simiyamiya.

9 "Ma to'aha hede weyahina ta watauya balabala 'awawa? Nuwana 'abehega wanuwatuhuya nata palopita 'aigeda wa'ita 'awa? Moisa, loheyaina wa'iteya palopitao 'imadou sinediya.

10 Yoniina weyahina mwalo Yehoba 'ina gwae Buki He'asisi 'oina bewa gide 'ihepwaila nugeteya, 'igwae,
'Bewa 'igu tohalewasa yahesumane matauwa 'itautauya, ma 'ino 'eda 'ihuna.' "

11 Ta Yesu wete 'igwae, "Moisa, Yoni to'abihebabitaiso tauna mebale'u mabwaiyadi 'imadou sinediya, ma hesi mabwaiyadi taudi Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona Yoni simadou sineya.

12 "Tuta Yoni 'ina 'abihebabitaiso 'oinega ma nige, tomota sitohotoho waiwai ma 'abehega Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina siluhu, ma tohewaiwaiyedi taudi 'idi waiwaiyega siluhu.

13 Mwalo palopitao mabwaiyadi 'idi gwaeyao ma Mosese 'ina loina 'oidiyega gwae hemisa sigwae nugeta eeta 'ana laba Yoni 'itauyama.

14 Ma 'eguma nuwanuwami ma wanuwasabwalena Yoni weyahina, wada sanapu 'abehega tauna tuwa Ilaitiyaina weyahina wayamwayamwa.

15 “Coinega 'eguma taiya matenana gxae bewa 'ihesagohedi.

16 “Comi boda 'ehaumi togidega yagwae hegehegedi 'esa weyahimi? Nuwana yagwae 'omi gide tuwa gwagwama 'ebe maketi 'alona si'e'eheyaheyale, ma 'iyadiyao 'oidiya sibwaubwau sigwae,

17 ‘Ciyamayao, togidega 'iya ta 'alahulahusa ma geya wada sobuwa! Ma wete 'adou gwaegwae ma geya wada douwa!’

18 “Gxae hegehegediyedi 'ana nuwasabwalena 'abehega Yoni 'inaoma ma geya 'i'ai ma geya 'inuma, ma 'oinega wagwae 'abehega hi'ahi'a Yoni 'i'abi hebuweya!

19 Ma taugu Loheyaiguina yanaoma ma ya'ai'ai ma yanumanuma, ma wete weyahigu walolomugi, wagwaegwae, ‘Loheyaina to'ai ma tonuma hedahedade, ma topui takesi 'ana to'ewao ma topui baibaiwadi 'ihe'iya'iyaguwedi.’

“Ma taudi tosanapu moisa 'abwa 'idi paihowa bwebwe'adi 'oidiyega sanapu moisa 'ilatulatu.”

*Tupwadi 'asa galadi 'abwa yatala siloba.
(Luke 10:13-15)*

20 Coinega Yesu 'asaedi 'ina paihowa waiwaidi si'iteya, ma geya sinuwabui 'idi puiyao 'oidiyega, taudi 'iheheliyediya, 'igwaeya,

21 “Comi meKolasini ma meBedeseida 'atemuyamuyaimi hesi. Weyahina 'ebe

henainaidaedi yapaihowa pwaidiya 'oimiya, ma hesi geya wanuwabui. Ma hesi 'eguma meTaiya ma meSaidoni 'oidiya yada paihowediya, beno mwalo hene sida nuwabuiya, ma sibasibauwa 'adi 'ale'o sida 'otedi ma giba 'oidiyega sida gibadi ma sida he'itaedi 'abehega 'idi mumuga galadi 'oidiyega sinuwabui pwaiya.

²² Ma hesi 'omi geya, 'oinega yatala 'ana sabwelo 'oina nata Yehoba meTaiya ma meSaidoni 'i'atemuyemuyedi, ma 'omi sahena.

²³ “Ma 'omi meKapaneumi togidega? Cabehega taumimo wa'abilagasigomi galewa, 'awa? Geya hene! Ma hesi nata Bwebweso 'alona siula dobihegomi. Weyahina 'ebe henainaidaedi yapaihowa pwaidiya 'oimiya ma hesi geya wanuwabui, ma mwalo 'eguma meSodoma 'oidiya yada paihoweya, mwalo hene sida nuwabuiya, ma 'ane Yehoba sahena 'imutumutudi, ma nige 'idi 'asa 'ida miyamiya.

²⁴ Coinega yatala 'ana sabwelo 'oina Yehoba nata meSodoma 'i'atemuyemuyedi, ma 'omi sahena.”

*Caiyawasi Yesu 'oinega
(Luke 10:21-22)*

²⁵ Tuta nage 'oina Yesu 'igwaeya, “Yauwedo Tamagu, 'owa galewa ma bale'u 'adi tololina, sanapu bewa 'udahweya tosonogao ma tonuwasabwalenao 'oidiyega, ma hesi gwagwama 'i'iudi 'oidiya 'uhe'itaeya.

²⁶ Moisa Tamagu, 'ino nuwatuhu bewa 'ausala.”

²⁷ Ma wete 'igwaeya, “Ginaula mabwaiyana Tamagu nimaguwa 'ilagu pwaidiya ma Tamaguina taboinamo 'isanapugauwa, ma taugu wete Tamagu taugumo yasanapuya, ma wete 'eguma taiyawedi taudi nuwanuwagu ma Tamagu yahe'itae 'oidiya, taudi wete sisanapu.

²⁸ “Ma 'oinega 'omi 'imi paihowa mwauna, wanaoma 'oiguwa, ma ya'abihe 'aiyawasigomi.

²⁹ Ma 'omi wahe'au'aunawegau ma ma'iyagwao tapaihowa, ma 'oinega yaluyaluwami 'idi 'aiyawasi siloba, weyahina taugu 'igu mumuga nuhana ma tonuwasulu.

³⁰ Coinega paihowaedi ma 'aha'ahalaedi ya'ebwaegomi meyameyahana.”

12

Yesu tauna Sabati 'ana toloina (Maki 2:23-28; Luke 6:1-5)

¹ Sabatiya Yesu ma'ana tomuliya tanoha 'alonega sitauya, ta tomuliyaowedi sigomaleya, 'oinega witi huwaina si'abilolodiya ma si'aiya.

² Ma tutaina Palisiyao si'itediya, Yesu sihegwaea, sigwae, “Bada, togidega ma 'oinega 'a tomuliya Sabati 'ana loina siligeligehi?”

³ Coinega Yesu 'idi gwae 'ihemaiseya, 'igwae, “Buki He'asisi 'oina sileleya Debida weyahina, 'eguma wahasili wasanapu 'abehega Debidaina ma'iyanao sigomaleya,

⁴ ta Yehoba 'ina hada 'iluhuwa ma beledi hehe'asisina 'i'eweya ta si'aiya. Belediina ma'ana loina, 'abehega topwaolimo 'adi tagwala ma si'ai, ma hesi sigomaleya ta 'oinega tuwa si'aiya.

5 “Buki He'asisi 'alona loina wete 'imiyamiya 'abehega Hada He'asisi 'ana topwaoliyao Sabati 'ana loina siligehi, ma beno geya pui.

6 “Moisa Hada He'asisi ginaula madouna, ma hesi 'aigeda ginaula madou hedade bewa.

7 Yehoba 'ina gwae 'abehega, ‘Pwaoli geya nuwagu, ma 'atemuyamuya hesi.’ Ceguma gwae bewa 'ana sanapu wasanapu, sahena 'agu to-muliyao wa'ahwa'ahwa galagalaedi, weyahina geya sipui.

8 “Weyahina Sabati 'ana tololina loheyaiguina taugu tuwa.”

*Yesu loheya nima meyomeyo i'abi
hebwebwe'aneya*

(Maki 3:1-6; Luke 6:6-11)

9 Nage 'oinega Yesu 'itauya, ma 'idi Hada tap-walolo 'oina 'iluhuwa.

10 Ta nobwa 'aigeda loheya nima meyomeyona, 'oinega Palisiyao Yesu 'oina sihesilala, sigwaeya, “Bada, togidega, sawasawahina ma Sabati 'oina tolohalo ta'abihe bwebwe'anidi?” Ma 'idi hesilalaina weyahina beno 'eguma Yesu 'igwae pui, eema sihe'ewa tololina matana.

11 Ma 'idi gwae Yesu 'ihemaiseya, 'igwae, “Togidega 'omi 'eguma 'aigeda ma'ina sipi 'aigeda tuwamo, ma sabwelo Sabati 'oina gaula 'alona 'ibe'u, 'ilobwaineya ma 'ilisi hanehe?

12 Moisa sipi ginaula 'il'iuna, ma tomota hesi ginaula madouna. Coinega sawasawahina ma paishowa bwebwe'adi Sabatiya tapaihowadi.”

13 Coinega Yesu loheyaina 'ihewaeya, 'igwae, “Nimau 'uyasi.” Ta loheyaina nimana 'iyasiya ma 'ibwebwe'ana hila, gide wete hali nimana.

14 Ma hesi Palisiyao ma'adi gamwasowala silatuwa ma taudimo siloina togidega Yesu silohe'amasi 'ese.

Yehoba 'ina topaihowa

15 Taudi 'idi loina 'waihina Yesu 'isanapu pwaiya, 'oinega tupwa nage 'i'ebesineya ma 'itauya hali tupwa, ma tomota mabwaiyadi simuliyea, ta nage 'oina tolohala mabwaiyadi 'i'abihe bwebwe'anediya,

16 ma wete 'ihewaediya ma 'abehega sahena sihehepwaila dadane tomota 'oidiya.

17 Cina paihowaina bewa mwalo palopita Aiseya Yehoba 'ina gwae 'ihepwaila nugeteya, 'igwae,

18 "Wa'ita 'igu topaihowa bewa hesihesinuwaina, ma 'ateguwega yahelauweya ma'igu yaliyaya. Yaluyaluwagu yalagu 'oina ma loina dumwaludi 'ihepwailedi taudi ganamuli 'oidiya.

19 Tauna nata geya 'ihehe'ohe'ohe bo 'ihehebwabwau bo 'asa 'alona 'igwaegwae 'asona.

20 Digona lasalasana sahena 'ilologwahate. Ma wete wodam butabutana sahena 'iuleule, ta 'ana siga tauna 'oinega loina dumwaluna 'ihewaiwai,

21 ma 'ane tauna saninega tomiya ganamuli sihemise."

Yesu ma Tomudulele

(Maki 3:20-30; Luke 11:14-23; 12:10)

22 Caigeda loheya, mwalo welabana 'idi paihowega matana sigibuwa, ma wete memenana 'ibuiya, 'oinega si'eweyama Yesu 'oina ta 'i'abihe

bwebwe'aniya, ma sawasawahina 'igwae ma 'i'ebubuna.

²³ Coinega tomota mabwaiyadi nuwadi 'ihenaina ma sigwae, "Bewa To'abihetenaina, Debida 'ina susuwega, 'awa?"

²⁴ Ma hesi Palisiyao pahowa bewa wasana sihesagoheya ma sigwae, "Geya, ma hesi wela-banao 'iyadi sanina Tomudulele 'ina waiwaiyega hi'ahi'a 'iula latuhediya."

²⁵ Ma Yesu 'idi nuwatuhu 'isanapu pwaiya ta 'ihewaediya, 'igwae, "Tomudulele tauna 'iyanao geya sowana 'iulaula latuwedi." Ma wete 'igwae, "Ceguma 'aigeda 'ebeloina 'oina tomota siwataha ma siboidimo silolo'aleha, 'abwa 'ebeloinaina 'iwe'a ma 'ibe'u. Casa bo susu wete gide 'eguma 'alodiya wataha 'ilatu, 'abwa siwe'a ma sibe'u.

²⁶ "Seitani wete gide, 'eguma ma'ina bodao siboidimo silo'aleha, nata 'ina 'ebeloinaina 'ibe'u.

²⁷ Wagwae pwaiya 'abehega taugu Tomudulele 'ina waiwaiyega hi'ahi'a yaula latuwediya, ma taiya hede 'ina waiwaiyega 'omi waulaula latuwedi? Tomudulele 'oinega, bo Yehoba 'oinega? Bewa weyahina wanuwanuwatuhu ma wasanapu 'abehega taiya taugu.

²⁸ "Ma taugu hesi Yehoba Yaluyaluwana 'ina waiwaiyega hi'ahi'a yaula latuwediya, 'oinega wasanapu 'abehega Yehoba 'ina loina 'ilatu pwaima 'oimiya.

²⁹ "Cebe'ita bewa loheya waiwaina gide Seitani 'ina hada. Geya sawasawahina 'aigeda taiya 'iluhu ma 'ina tobwatobwa 'ilohetuwe, ma hesi 'eguma 'aigeda loheya balaeyega tohewaiwaiina nimana ma 'ahena 'ipai nugetedi, ma 'oinega

muliyetega sawasawahina 'iluhu 'ina hada ma tobwatobwaedi 'lohetuwe.

³⁰ “Ceguma taiyawedi taudi geya 'agu to'abihetenao, taudi 'agu 'alehao. Ma wete taudi taiyawedi geya ba'idagwao 'ada paikhowa hegogona, taudi 'igu paikhowa si'abi'abi hegala.

³¹ “Coinega bewa yaheguae bwaibwainigomi 'abehega tomota 'idi puiyao ma 'idi gwae galadi mabwaiyana Yehoba 'inuwasamudi. Beno namo 'eguma Yaluyaluwa Tabuna si'ahwa galegale, geya sowana Yehoba 'inuwasamudi.

³² “Ma 'eguma taiya 'i'ahwa galegalegau taugu Loheyaiguina, Yehoba nata gwaeina 'inuwasam, ma 'eguma taiya Yaluyaluwa Tabuna 'i'ahwa galegale gesowana Yehoba 'inuwanuwasm, tuta bewa 'oina, ma tuta sinaonaoma 'oidiya.”

*Caiwe huwaidi
(Luke 6:43-45)*

³³ Yesu wete 'ihewaediya, “Caiwe 'eguma 'ausalana, huwaina wete 'ausalana. Ma 'eguma 'aiwe galana, huwaina wete galana. Weyahina 'aiwe 'aigeda 'aigeda huwaidi 'oidiyega tasanasasanapudi 'abehega 'aiwedi 'ausaladi bo galadi.

³⁴ “Comi tuwa mwata natunao, 'oinega geya sawasawahina ma gwae 'ausaladi wa'inanadi, weyahina mabwaiyami togala, ma wete 'imi nuwatuhuwao to'aha gide 'atemiya simiyamiya, tuta mabwaiyana 'ahwamiyega silatulatuma.

³⁵ Weyahina loheya 'ausalana 'atenega ginaula 'ausaladi 'ipaihowa, ma hesi loheya galana 'atenega ginaula galadi 'ipaipaihowadi.

36 “Coinega yahegwaegomi 'abehega sabwelo yatala 'oina 'omi 'imi gwae bwagabwaga mabwaiyadi weyahidi Yehoba 'ihesilalegomi, ma huhuna wahepwaiile latuwedi.

37 “Ma 'owa 'ino gwaeyao tuwa 'oidiyega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anego, bo nuwana 'i'ahwa galegalego.”

Cila'ilala weyahina

(*Maki 8:11-12; Luke 11:29-32*)

38 Eeta loina 'ana tohe'itao ma tupwadi Palisiyao Yesu sihegwaeya, sigwae, “Tohe'ita, nuwanuwama ma 'ila'ilala 'aigeda 'upaihowa ma 'a'ita.”

39 Ma Yesu 'ihewaediya, “Comi tomota 'ehaumi galami ma ganawala huhumi, beno huhuna 'ila'ilala wa'ebe'ebesa ma 'abehega 'oidiyega wasanapu bwaibwainigau 'abehega Yehoba 'oinega yanaoma, ma hesi sahena 'ila'ilalaedi wa'ita'ita. Beno namo palopita Yona weyahina wanuwatuhuyahi, tauna tuwa 'ila'ilala weyahimi.

40 Weyahina tauna Yonaina sabwelo 'etoi ma nihuwana 'etoi 'oidiya silahana madouna gamwana 'imiyamiya, 'abwa taugu Loheyaiguina wete gide sabwelo 'etoi ma nihuwana 'etoi 'oidiya bale'u 'alona yamiyamiya.

41 “Cabwa sabwelo yatala 'oina nata meNinibe sitoholo ma mehau 'omi sihe'ewegomi, weyahina Yona 'oidiya 'ilohatotowa ma Ninibeyedi 'idi mumuga galana 'oidiyega sinuwabuiya, ma 'omi tuta bewa lohatoto 'ausala hedade wahesagoha pwaiya ma geya wada nuwabuiya.

42 Wete gide kuini mwalo yalasi 'oinega 'inaoma Solomoni 'ina gwae sonosonogadi sabi hesagohedi, ma 'abwa sabwelo yatala 'oina kuiniina 'itoholo ma mehau 'omi 'ihe'ewegomi, weyahina tauna bwagebwagega 'inaoma Solomoni 'ina gwae sonosonogadi sabi hesagohedi, ta sauga bewa gwae sonosonoga hedadedi wahesagohediya ma 'omi geya wada nuwabuiya.

*Hi'ahi'a 'ilohihila loheya 'alona
(Luke 11:24-26)*

43 “Ceguma hi'ahi'a loheya 'aigeda 'oinega 'ilatu, loheya 'ibwebwe'ana, ma hi'ahi'aina nata tuwa 'atamana 'iyawayawala bwagabwaga ma 'ina 'ebe 'aiyawasi 'i'ebe'ebesa ma geya 'iloba.

44 Coinega hi'ahi'aina 'iboinamo 'oina 'igwae, 'Nuwana yalohihila 'igu 'ebemiyainu nugenugetana 'oina.' Eeta 'ihila ta 'ebemiyaina 'ilobeya hadenamo se'ise'ilina ma 'atu'atububuna.

45 Coinega 'itauya ma hi'ahi'a site sebeni wete 'itoedima ta ba'idanao siluhuwa 'ebemiyaina 'oina, ta nobwa ba'idanao simiyamiya. Eeta loheyaina 'ina miya si'abihegala bwaibwainiya, mwalo geya gide. Mehau 'omi wete gide togala ma 'imi 'ebe losaloha gala hedade.”

*Yesu sinana ma tasinao
(Maki 3:31-35; Luke 8:19-21)*

46 Yesu 'abwa boda 'oidiya 'ihehegwaegwae, ma sinana ma tasinao sinaoma, ma 'atamana sitotoholo, ma si'ebe'ebesa togidega ma 'oina sigwae.

⁴⁷ Coinega 'aigeda loheya wasadi 'i'eweyama Yesu 'oina.

⁴⁸ Ta Yesu loheyaina 'ina gwae 'ihemaiseya, 'igwae, "Taiya hede sinagu, ma taiyawedi tasigwao?"

⁴⁹ Coinega 'ana tomuliyao 'oidiya 'ilonimasusuwa ma 'igwae, "Bewa taudi sinagu ma tasigwao."

⁵⁰ "Weyahina 'eguma taiyawedi Tamagu galewa 'ina nuwatuhu simulimuliye, taudi tasigwao, nuwana nuhugwao, nuwana sinagwao."

13

Witi huwaina 'adi tosaweyana (Maki 4:1-9; Luke 8:4-8)

¹ Nage sabweloina 'oina Yesu hadaina 'oinega 'ilatuwa, ma 'idobi holai 'imiyatoiya.

² Ma boda madouna si'autama 'oina, ta 'aigeda waga 'i'aha'ahai 'oina 'igeluwa, 'imiyatoiya, ma boda 'oya'oya sitotoholo.

³ Ma he'ita baibaiwana 'i'ebwaediya gwae hegehegediyega, 'igwaeya, "To'abitanotha 'aigeda 'ina tanoha 'itauya, ma witi patuna 'isaweyaneya,

⁴ ta tupwana patuwedi sibe'uwa 'edai, ma 'oinega bwasumo si'itediya, sisuluwa ta si'aidiya.

⁵ Ma tupwana patu bale'u loda'uda'uleina 'oina sibe'uwa, ma muliyetega sibwala mwayamwayauwa, weyahina bale'u 'i'iuna tuwa,

⁶ 'oinega hala 'ibwalidya ta siwelaiya, weyahina lamudi geya bale'u gogaina siloba.

7 “Ma tupwana patu talitali 'oidiya sibe'uwa ma sibwala mahemahetena, ma talitaliyaedi 'ihewaiwaiya, ta 'isahila he'amasidiya.

8 Ma tupwana patu bale'u 'ausalana 'oina sibe'uwa, ta sibwalama ta simadouwa ma si-huwa, 'oinega patu huwadi 'adi baibaiwa han-deledi, ma tupwana sikisiti, ma wete tupwana teti.

9 “Ceguma matenami gwae bewa wahesagohe.”

*Gwae hegehegedi 'ina latu huhuna
(Maki 4:10-12; Luke 8:9-10)*

10 Ta 'ana tomuliyao silatuma ta Yesu siheg-waeya, sigwae, “To'aha weyahina gwae hege-hegediyedi bodaedi 'oidiya 'uhe'ita?”

11 Ma Yesu 'igwaeya, “Comi Yehoba 'oimiya 'itagwala pwaiya ma 'ina loina 'alona 'ana tosanapuwao, ma bodaedi geya.

12 Ceguma taiyawedi gide ma'idi sanapu, nata loheposeyana madou hedade siloba, ma hesi 'eguma taiyawedi geya 'idi sanapumo ma to'aha nuwana 'oidiya 'imiyamiya nata mabwaiyana silohewaihi.

13 Bewa huhuna gwae hegehegediyega yahe'ita 'oidiya, weyahina 'idi 'ebubuna 'oidiyega geya si'ita bwaibwaini, ma wete 'idi hesagoha 'oidiyega geya sisanapu.

14 Tomotaedi weyahidi mwalo Aiseya 'ihewaila nugeta, 'igwae,

'Cabwa wahehesagoha ma sahena nuwami 'isabwasabwalena. Ma wete wa'e'ebubuna tuwa ma hesi geya wa'ita.

15 Weyahina tomotaedi 'idi nuwatuhuwao si'elo'waniya, ma tenadi 'ituiya, ta wete matadi 'igibuwa.

Tabu ta matadiyega si'ita, ma tenadiyega sihe-sagoha ma sinuwasabwalena, ta 'oiguwa si'ita hila, ma ya'abi hebwebwe'anedi.'

16 "Ma 'omi ma'imy yaliyaya, weyahina matamiyega wa'ita'ita ma tenamiyega wahehesagoha.

17 Moisa, ginaula bewa wa'ebubudi ta wah-esagohedi mwalo palopitao ma todumwaluwao nuwanuwadi madouna ma si'itadi bo sihesago-hedi, ta geya silobadi.

*Patu 'ana gwaе hegehegedi 'ana lihasa
(Maki 4:13-20; Luke 8:11-15)*

18 "Coinega patu 'ana saweyana 'ana sanapu wahesagohe.

19 Ceguma taiya Yehoba 'ina loina tetelina 'ihesagoheyamo, ma geysa 'inuwasabwalena, 'abwa togalaina 'inaoma ma gwaeyedi loheya 'atenega 'i'ewayahuledi. Beno patuwedi sibe'uwa 'edai 'adi sanapu.

20 "Ma wete patuwedi bale'u loda'uda'uleina 'oina sibe'uwa, taudi tetela bwebwe'ana sihe-sagoheya, ma ma'idi yaliyaya sitagwala,

21 ma geysa lamudi 'ipa'ala, 'oinega tuta 'i'iuna tuwa 'oina simiyamiya, ma 'eguma to tuta 'oina tetela bwebwe'ana 'ana hemisa weyahina mwau nuwana hegawagamwagu siloba sibe'u mwayamwayau.

22 "Ma patuwedi talitali 'oidiya sibe'uwa, taudi tetela bwebwe'ana sihesagoheya, ma hesi

'idi nuwatuhu bale'u weyahina ma wete wasawa 'ana nuwatuhuwao, ma nuwatuhuwedi tetela bwebwe'ana silohe'amasiya, ta geya sawasawahina ma sihuwa.

23 “Ma patuwedi bale'u 'ausalana 'oina sibe'uwa, taudi tetela bwebwe'ana sihesagoheya, ma 'ana nuwasabwalena 'oidiya 'imiyamiya, ta huwaidi 'ausala silagudiya. Tupwadi huwaidiyao handeledi, ma tupwadi sikisiti, ma tupwana teti.”

Gwae hegehegedi witi ma 'awata weyahidi

24 Gwae hegehegedi 'aigeda wete Yesu 'i'ebwaediya, 'igwae, “Yehoba 'ina loina gide tuwa 'aigeda loheya witi patuna bwebwe'adi 'ina tanoha 'isaweyanediya.

25 Ma nihuwana si'eno sinediya, ma 'ana 'aleha 'aigeda 'inaoma tanoha, ta 'awata 'ana 'ita gide witi wete 'isaweyaneya witi moisa 'alona, ma muliyetega 'itauya.

26 Coinega mabwaiyadi sibwala ta sihuwa, ma badaina 'ina topaihowao 'awataedi si'ita lobediyia.

27 Ma topaihowaedi sinaoma ta sihegwaeya, 'Bada, patu 'ausalana 'ino tanoha mwalo 'usaweyaneya, ma togidega ta 'oinega 'awata ba'idanao sibwala mahemaheten?

28 “Ma tanoha taniwagana 'igwaeya, ‘Nuwana 'agu 'aleha 'aigeda 'isaweyaneya.’ Coinega 'ina topaihowao sigwaeya, ‘Togidega? Sawasawahina ma 'awataedi 'adabu yahuledi?’

29 “Ma badaina 'igwaeya, ‘Tuwa! Walaguyawa, ma sibwala maheten, weyahina 'eguma watoho

'awasina wadabu yahuledi, nuwana tupwana
witi wete mahetenao wadabu 'aigdedi.

³⁰ Ma tuta 'eli'eli hesi 'oina topaihowao ya-hegwaedi ma 'awasina sidomwa'autedi nugeta ta si'uiniidi, ta 'oinega sigabu yahuledi, ma witi sidomwa'autedi ta 'igu hada 'e'ahaiya sihe-dodo.' "

*Patu 'i'iuna ma 'ebe 'abiheseseha 'adi gwae
hegehegedi*

(*Maki 4:30-32; Luke 13:18-21*)

³¹ Caigeda wete gwae hegehegedi 'i'ebwaediya, 'igwae, "Yehoba 'ina loina gide tuwa seyala patuna 'aigeda loheya 'i'eweya ma tanoha 'idauniya.

³² Seyala patuna 'i'iuna tuwa ma 'ina bwala mulina 'imadou gide 'aiwe, ma 'oinega bwa-sumowao sinaoma ta lahalahanao 'oidiya 'idi nehwa si'abidiya."

³³ Caigeda wete gwae hegehegedi 'i'ebwaediya, 'igwae, "Yehoba 'ina loina gide tuwa pwalawa 'ana 'ebe 'abiheseseha. Wahine 'i'eweya 'i'iuna tuwa ta pwalawa madouna ba'idana 'ihebweliyeya, 'oinega mabwaiyana 'iseseha."

Gwae hegehegedi 'ina latu huhuna

(*Maki 4:33-34*)

³⁴ Yesu 'ina gwaeyedi gwae hegehegedi mab-waiyadi 'oidiyega boda 'ihe'itediya, weyahina tauna tuta mabwaiyana gwae hegehegediyega 'ihehe'ita tomota mabwaiyadi 'oidiya.

³⁵ Bewa 'oinega palopita 'ina gwae 'ilatuwa, beno mwalo hene 'ihepwaila nugeteya, 'igwae,

“Gwae hegehegediyega yahepwaila, ma yagwaene to'aha Yehoba 'idahweya bale'u 'ana paihowa hauhau 'oinega ma nige.”

Tosaweyana 'ina paihowa 'ana nuwasabwalena

³⁶ Ma Yesu boda 'i'ebesinediya ma 'iluhuwa hadai, ma 'ana tomuliyao sinaoma ta 'oina sigwaeya, “Gwae hegehegedi 'awata tanoha 'oina 'ana nuwasabwalena 'ulihasi, ma 'asanapu.”

³⁷ Coinega Yesu 'igwae, “Witi patuna 'ana tosaweyana taugu Loheyaiguina,

³⁸ ma tanoha beno bale'u mabwaiyana, ma witi beno taudi Yehoba 'ina loina 'ana tomuliyao, ma 'awata beno togalanaina 'ana topaihowao,

³⁹ ma 'awata 'ana tosaweyana beno tauna Seitani, ma tuta 'eli'eli beno tuta 'ana 'ebelosaloha, ma to'eli'eli taudi anelose,

⁴⁰ ma tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina togala taudi tuwa gide 'awata sihegogonedi ma sigabu yahuledi.

⁴¹ “Ma taugu Loheyaiguina 'igu aneloseyao yahesumanedi ma pui 'ana tohe'itao galadiyedi sihegogonedima ma 'igu 'ebeloina 'oinega

⁴² siula latuhedi, 'aiwe 'ala' alasina 'alona. Beno tupwaina 'oina tomota sidou ma sihesala'i'ita muyamuya 'oinega.

⁴³ “Ma muliyetega tobwebwe'adi Tamadiu 'ina 'ebeloina 'alona si'asilala gide sinala.

“Ceguma taiya matenana gwae bewa 'ihesagohe.

Gwae hegehegedi 'etoi wete

44 “Yehoba 'ina loina gide tuwa wasawasa goula ma mane madouna, mwalo bale'u 'aigeda 'oina sidahweya, ma 'aigeda loheya 'ilobeya, ta 'idahwa hileya, ma ma'ina yaliyaya 'itauya, ma 'ina tobwatobwa mabwaiyadi 'ihegimwaneyediya, ma 'adi maisao 'i'eweya ta bale'uina 'igimwaneyaya.

45 “Ma wete Yehoba 'ina loina tuwa gide to'ahwa'une 'aigeda, mwali 'ausala nuwanuwana.

46 Coinega 'aigeda mwali 'ausala hedade 'ilobeya, ta 'oinega tauna 'ina bagi mabwaiyadi 'iulediya ma 'abehega mwaliina 'ausala hedade 'i'ewa.

47 “Ma wete Yehoba 'ina loina gide tuwa gomana tomota siyahuweya holai, ma hali silahana ma hali silahana si'onediya,

48 ta gomanaina 'imaha 'apu'apuwa ma silisiya 'oya'oya, ma simiyatoiya, ma silahana mabwaiyadi siwatahiya, ta silahana 'ausaladi gaeba 'oidiya silagudiya, ma silahana galadi siulediya.

49 Gide wete, tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina, aneloseyao sinaoma ma togala siwatahidi tobwebwe'ana 'oidiyega,

50 ma siula latuwedi 'aiwe 'ala'alasina 'alona, ma 'oina sidou ma sihesala'il'ita muyamuya 'oinega.”

Tobwatobwa wasawasa hauhaudi ma miyamiyadi

51 Coinega Yesu 'ihesilala 'oidiya, 'igwae, “Togidega gwae hegehegediyedi mabwaiyadi wasanapudiya?” Ma sihesagoha ma si'ahwa moisa, sigwae, “Cehe.”

52 Ma 'ihewaediya, “Bewa tuwa wasanapu 'abehega loina 'ana tohe'itao 'eguma Yehoba 'ina loina simanasama pwaiya, taudi gide tuwa 'aigeda hada toniwagana 'ina tobwatobwa tupwadi miyamiyadi ma tupwadi 'ehaudi ta mabwaiyadi 'alodiya wasawasa 'imiyamiya.”

MeNasaleta Yesu silogwahateya

(Maki 6:1-6; Luke 4:16-30)

53 Yesu 'ina gwae hegehegediyedi 'ilosalohidiya, ma tupwa nage 'i'ebesinediya,

54 ma 'ihila 'ina 'asa, ma 'idi Hada tapwalolo 'oina 'iluhuwa ma 'ihe'itediya, ma tomota nuwadi 'ihenainaida ta sigwaeya, “Loheya bewa ta'ehega 'oinega 'ina sanapu ma 'ina paihowa waiwaidi 'i'ewa'ewadi?”

55 Ma wete sigwae, “Nuwana loheya bewa to'abi'abi hada natuna? Ma sinana Meli, ma tasinao Yemesa ma Yosepa ma Saimoni ma Yudasa,

56 ma wete nuhunao mahetedao tamiyamiya. Ma togidega hede ta loheya bewa 'isanapu hedada?”

57 Coinega silogwahateya. Ma Yesu 'ihewaediya, 'igwae, “Palopitao 'adi he'asisi silobaloba hali 'asa 'oidiya. Ma taudi 'idi 'asa, bo 'idi hada, geya 'adi he'asisimo.”

58 Eema Yesu nobwa 'ina paihowa waiwaidi geya baibaiwadi 'ipaihowadi, weyahina geya sihemisae.

14

Yoni to'abihebabitaiso 'ina 'amasa

(Maki 6:14-29; Luke 9:7-9)

¹ Tuta nage 'oina Helodi, tauna Galili 'ana tololina, Yesu 'ina paihowa wasana 'ihesagoheya,

² ta 'ina topaihowao 'ihegwaediya, 'igwae, "Beno loheyaina tauna Yoni to'abihebabitaiso, 'abehega 'amasega 'itoholo hila pwaiya, ma 'oinega ma'ina waiwai 'ipaipaihowa."

³ Weyahina mwalo Helodi Yoni 'i'abiyahiya, ma 'ipaiya, ma deliya 'ilaguya. Ma Yoni 'ana 'abiyahina huhuna beno 'aigeda wahine sanina Helodiyasa, beno Helodi tasina Pilipi mwanena,

⁴ ma Helodi 'i'wayeya ta 'ihaiya, ma Yoni Helodi 'ihegwaeya 'igwae, "Nage geya mumuga 'ausalana, weyahina tasiu mwanena 'uhaiya."

⁵ Beno huhuna Helodi nuwanuwana ma Yoni 'ilohe'amasi, ma hesi tomota mabwaiyadi si'ahwa palopitaeya, 'oinega Helodi 'imatauta ma geya Yoni 'ilohe'amasi.

⁶ Muliyetega Helodi 'ina sabwelo li'u 'ana 'ebe nuwatuhu yahina guyaina 'oina boda si'autama, ma Helodiyasa natuna wahinena boda matadiya 'isobusobu, ma Helodi 'i'abihe yaliyayeya.

⁷ Ma Helodi gumalaaulauina 'oina 'igwae helauwa ma 'abehega 'eguma to'aha nuwanuwana 'i'ebwae tuwa, ma wete 'igwae hemisa.

⁸ Coinega sinana 'igwae gumalaaulauina 'oina, ma gumalaaulauina Helodi 'ihegwaeya, 'igwae, "Nuwanuwagu Yoni to'abihebabitaiso mwaguna gaeba 'oina 'ulagu ma 'u'ebwaegau."

⁹ Coinega Helodi 'inuwagala madouna, ma hesi 'ina gwae hemisa 'inuwatuhu yahiya, ta boda 'ina hegwaegwae sihesagoha pwaiya, 'oinega 'itagwala,

10 ta 'ina topaihowao deliya 'ihesumanediya, ma Yoni tani'ona si'upweya,

11 ma mwaguna gaeba 'oina sido'oya ta si'eweyama, ta gumalaaulau si'ebwaeya. Ma gumalaulauin 'i'eweya, 'itauyeya sinana 'oina.

12 Ma Yoni 'ana tomuliya sinaoma, ta Yoni wahina si'eweya, ta silaguya galiha, ma muliyetega sitauya Yesu 'oina, ta ginaula bewa sihepwaileya.

Boda madouna Yesu 'ihe'aidiya

(Maki 6:30-44; Luke 9:10-17; Yoni 6:1-14)

13 Ta Yesu tetelaina bewa 'ihesagohediya, 'oinega 'ilatuwa ta wagai 'igeluwa, 'itauya tupwa yoho 'awawa. Ma boda Yesu tetelina sihesago-heya, ta 'idi 'asa 'oidiyega silatuwa, ma 'edega sitauya Yesu 'oina.

14 Ma tutaina Yesu wagega 'iulasuluwa 'oya'oya boda madouna 'i'itediya, ta 'ina 'atemuyemuyega tololahao 'i'abihe bwebwe'anediya.

15 Ma lahilahiya 'ana tomuliya sinaoma ta Yesu sihegwaeya, sigwae, "Bada, tupwa bewa balabala 'awawa, ma nata 'iboi. Coinega boda bewa 'uhesumanedi ma sihila, ma 'adi sigimwane 'asa deidiya 'oidiya."

16 Ta Yesu 'igwaeya, "Sahena sitautauya, ma 'omi hesi 'e'ahai wa'ebwaedi ma si'ai."

17 Ma taudi sigwae, "Ya! Cama geya baibai-wana, beno namo beledi nima 'ai'aigeda ma silahana 'eluwa."

18 Ta Yesu 'igwaeya, "Beledi ma silahanaedi wa'ebwaegau."

19 Coinega boda 'iloinaediya ma modumoduwa simiyatoiya, ma beledi nima 'ai'aigeda ta silahana 'eluwa 'i'ewediya, ma 'l'ita haneya galewa, ta 'e'ahaiyedi weyahidi 'igwae helauwa, ma muliyetega beledi 'igimwahisiya, ta 'ana tomiliyao 'i'ebwaediya, ma taudi tomota 'oidiya siheguyaiya.

20 Ma mabwaiyadi si'aiya ta simwausuwa, ma 'e'ahai tupwatupwadi sidomwa 'autediya, ma kodo tuwelo silohemahediya.

21 To'aiyedi loheloheya daisidimo 'adi baibaiwa paibi tausani gide, ta wete wahiwahine ma gwagwama geya sihasilidi.

*Yesu hola debanega 'itanya
(Maki 6:45-52; Yoni 6:15-21)*

22 Coinega 'ana tomuliyaowedi 'iloinaediya, ma wagai sigeluwa ma 'abehega sinugeta hali tupwa, ma tauna 'abehega tomota mabwaiyadi 'ihewaedi ma sihila 'idi 'asa.

23 Sigeluwa, ma Yesu boda 'ihewasaediya, ta muliyetega tauna 'iboinamo 'oyai 'ihaneya sabi 'ahwanoi Yehoba 'oina, ma 'iboiya. Ciboi pwaiya, ma Yesu 'iboinamo 'imiyamiya.

24 Cimiyamiya ta tomuliyaowedi 'idi waga siwoseyeya ta sidobi pwaiya ni'uwa, ma bagodu madouna silobeya ma 'idi waga 'ilolobuuibui, ta wete yaumai matadiyega 'inaonaoma.

25 Gona 'ada'adaley Yesu hola tabwanega 'itautauyama, ma 'ana tomuliyaowedi deidiya 'ilatuwa.

26 Cana tomuliyaowedi Yesu si'iteya hola pwatanega 'inaonaoma, ta simatauta madouna,

'oinega si'alabwauwa, 'idi nuwatuhu 'abehega welabana si'iteya.

²⁷ Ma Yesu 'ihewaediya, "Sahena wamatauta. Taugu tuwa, 'imi Cinapwana."

²⁸ Ma Pita 'igwaeya, "Bada, 'eguma 'owa, 'uhewaegau ma hola pwatanega yanaowa 'oiuwa."

²⁹ Ma Yesu 'igwae, "Cunaoma." Coinega Pita wagega 'isuluwa ma hola pwatanega 'itauya Yesu 'oina.

³⁰ Cautauya ma yaumai madouna 'i'iteya, ma 'imatauta, ta holai 'idamana, ma 'ibwauwa, "Bada 'u'abihetegau!"

³¹ Ma Yesu 'ilomwayamwayauwa ma Pita 'i'abiyahiya, ta 'igwae, "Tohemisa 'i'iuu, to'aha weyahina 'uhenuwanaluwa?"

³² Coinega siteluwa wagai sigeluwa, ma yaumai 'i'ata.

³³ Ma taudi waga 'ana tomiyao si'etuluha Yesu 'oina, ma sigwae, "Moisa tuwa 'owa Yehoba Natuna."

*Tolohalao 'i'abihe bwebwe'anediya tupwa
Genesaleta 'oina
(Maki 6:55-56)*

³⁴ Eema sihabala tupwa Genesaleta 'oina ma sisuluwa 'oya'oya.

³⁵ Sisuluwa ma tupwaina 'ana tomiyao Yesu si'inaneya, ta wasa sihedabalaleya 'idi 'asa mabwaiyana 'oidiya, ma 'idi tololahalao mabwaiyadi si'ewedima Yesu 'oina,

³⁶ ta si'ahwanoiyeya, sigwae, "Bada, sawasawahina ma tololahalaowedi 'a 'ale'o papalina

si'abitoho?" Ta Yesu 'itagwala, ma taudi 'ana 'ale'o si'abitohoya sibwebwe'ana.

15

*Me Yudiya tubudiyao 'idi mumuga
(Maki 7:1-23)*

¹ Mulyetega Palisiyao ma loina 'ana tohe'itao Yelusalemega sitauyama Yesu 'oina, ma sihegwaeysigwae,

² "To'aha weyahina 'a tomuliyao 'eguma muliya 'abwa 'ai geya nimadi sida buyoya, beno tubudao 'idi loina siligeligehi?"

³ Ma 'ihewaediya, "Comi wete Yehoba 'ina loina waligeligehi, weyahina tubumiyao 'idi mumuga wamulimuliyedi.

⁴ Yehoba 'ina loina 'eluwa bewa, 'aigeda 'igwae, 'Tamau ma sinau 'uhe'asisiyedi.' Heluwena wete 'igwae, 'Ceguma taiya tamana bo sinana 'i'ahwa galegaledi, sawasawahina walohe'amasi.'

⁵ Ma 'omi 'imi he'ita 'abo'abo, wagwae, 'Ceguma taiya tamana ma sinana 'ihewaedi, 'igwae, "Cigu tobwatobwao yatagwala pwaiyediya Yehoba 'oina, 'oinega geya sawasawahigu ma ya'abihetegomi." Coinega 'imi nuwatuhu 'abehega loheyaina 'ina 'abihetena nuwana 'ina he'asisi tamana 'oina geya ginaula madouna.

⁶ Tubumiyao 'idi loinaina 'oinega Yehoba 'ina loina waheginaula besobesoweya.

⁷ "Bewa 'imi 'abo. Mwalo hene Aiseya palopita weyahimi 'ihepwaila nugeta, tutaina Yehoba 'ina gwae 'ihepwaileya, 'igwae,

⁸ Tomota bewa 'ahwadiyega sihehe 'asisiyegau
ma geya 'atediyega,

⁹ ma wete 'oiguwa sitapwatapwalolo besobeso,
weyahina 'idi he'itao taugu geya 'oiguwega, ma
hesi tomota tuwa 'idi nuwatuhuwega.' ”

¹⁰ Coinega tomota 'ibwauwedima ma
'ihewaediya, “Gwae bewa wahesagohe ma
wasanapu 'abehega

¹¹ 'e'ahaiyedi 'ahwadega siluhuluhu geya
sawasawahina ma si'abihe bi'igita, ma hesi
gwaeyedi 'ahwadega silatulatuma taudi hesi
si'abi'abi hebi'igita.”

¹² Ma Yesu 'ana tomuliya 'oina sinaoma ma
sihegwaeya, “Bada, 'uhesagoheya 'abehega Pal-
isiyao 'ino gwae bewa weyahina sideba mwad-
ina.”

¹³ Ma Yesu 'igwaeya, “Caiweyedi Tamagu geya
'i'umadi, 'abwa 'idabu yahuledi.

¹⁴ Ma tuwa, Palisiyaowedi simiyamiya 'ana
siga sibe'u, weyahina taudi tohanugeta matag-
ibugibudi, ma 'iyadiyao 'eguma matagibugibudi
sihanugetedi, nata mabwaiyadi gaula sibe'u.”

¹⁵ Coinega Pita 'i'ahwalagata ma 'igwae, “Gwae
hegehegedi bewa 'ana nuwasabwalena 'ulihasi
'oima.”

¹⁶ Ta Yesu 'igwaeya, “Nuwana 'omi wete 'abwa
nuwami geya 'isabwalena,

¹⁷ Coinega wasanapu 'abehega to'aha
'ahwadega 'iluhuluhu gamwada 'idobidobi, ma
mulyetega 'itautauya mohomoho 'oina.

¹⁸ Ma hesi to'aha tomota 'ahwadiyega
'ilatulatuma, beno 'atediyega silatulatuma ma
si'abi'abi hebi'idi,

19 beno nuwatuhu galadi gide lohe'amasa ta loyawe ta ganawala ta yagaha ta gxae 'abo'abo ta gxae sinala wete.

20 Ginaulaedi bewa 'oidiyega tomota 'i'abi'abi hebi'idi, ma 'eguma nimada sahena tabuyobuyo tuta 'ai 'oina, beno yaluyaluwada geya 'i'abihebi'idi."

*Kenani wahineina 'ina hemisa
(Maki 7:24-30)*

21 Ma Yesu tupwaina 'i'ebesineya ta 'itauya Taiya ma Saidoni tupwaidi 'oidiya.

22 Ma tupwaina 'oinega Kenani wahineina 'aigeda 'ilatuwa, ma Yesu 'ihewaeya, 'igxae, "Bada, 'owa Debida 'ina susu, 'u'atemuyemuyegau, weyahina natugu mewahinena hi'ahi'a 'i'abihebuweya."

23 Ma Yesu wahineina 'ina bwau geya 'ihemaise, 'oinega 'ana tomuliyo sinaoma ma Yesu si'ahwanoiyeya, sigxae, "Wahineina 'uhesumane ma 'itauya, weyahina 'ibwau hedahedade."

24 Ma Yesu 'igwaeya, "Taugu yanaoma sipi 'wani'wanidi Isilelimo 'ina 'ebeloina 'alona weyahidi."

25 Ma hesi wahineina 'inaoma, ma Yesu matana 'i'etuluha, ta 'igwaeya, "Bada 'u'abihetegau."

26 Ta Yesu 'igwaeya, "Geya sawasawahina ma gwagwama 'adi ya'ebwae 'edewa 'oidiya."

27 Ma wahineina 'igwaeya, "Bada, beno moisa. Ma togidega 'e'ahai mugumuguna, 'eguma sigubagubala bada 'ina 'ebe'ai 'oinega, sawasawahina ma 'ina 'edewao si'aidi?"

28 Coinega Yesu wahineina gwaenia 'ihemaiseya, 'igwae, "Wahine, 'owa tuwa tohemisa moisa, 'oinega bewa tuwa 'ino hemisaina huwaina 'ilatuwa." Ma tutaina nage 'oina wahineina natuna 'ibwebwe'ana hila.

Tolohala baibaiwadi 'i'abihe bwebwe'anediya

29 Ta Yesu tupwaina 'i'ebesineya ma 'ihasahasane Galili holai, ta 'oyai 'ihaneya, ma nobwa 'imiyatoiya.

30 Ta boda madouna sihanema ma 'idi tololahao si'ewedima, taudi toha'au'au ta taudi hesilae 'oinega siwe'a, ta taudi tomata gibugibu, ta taudi na'ona'o, ma tupwadi tololahao wete Yesu deina sihalagudiya, ma 'i'abihe bwebwe'anediya.

31 Ma bodaedi silitediya beno na'ona'owedi sihegwaegwae ma wete sihesagoha bwaibwaini, ma taudi hesilae 'oidiyega siwe'a sibwebwe'ana hila, ma toha'au'au sitanya dumwadumwalu, ma tomata gibugibu matadi sitayahala. Coinega bodaedi nuwadi 'ihenainaida ta meIsileli 'idi Yehobaina sihehepwatuwe.

Yesu boda 'ihe'aidiya

(Maki 8:1-10)

32 Ta Yesu 'ana tomuliyao 'ibwauwedima, ma 'ihewaediya, "Boda bewa ya'atemuye muyediya, weyahina sabwelo 'etoi 'ebwa mahetegwao 'amiyamiya, geya 'adimo. Geya nuwagu ma magomaledi yahesumana hiledi, 'amuge gide ma 'edai sihemwalomwalohana."

33 Ma 'ana tomuliyao sihegwaeya sigwae, "Tupwa bewa balabala 'awawa, ma togidega boda madouna bewa 'adi 'e'ahai taloba 'ese?"

³⁴ Ta Yesu 'ihesilalediya, 'igwae, “Hisa 'ami belediyao?” Ma sigwaeya, “Beledi sebeni ma tupwana silahana 'ili'judi.”

³⁵ Coinega boda 'ihegwaediya ma bale'uwa simiyatoiya.

³⁶ Ta beledi sebeni ma silahanaedi 'i'ewediya ma weyahidi 'igwae helauwa Yehoba 'oina, ma 'i'ehisihisiya, ta 'i'ebwaediya 'ana tomuliya o'oidiya, ma taudi siheguyaiyeya bodaedi 'oidiya.

³⁷ Ma mabwaiyadi si'aiya ma simwausuwa ma muliyetega 'e'ahai tupwatupwadi sidomwa 'autediya ta kodo sebeni silohemahediya.

³⁸ To'aiyedi loheloheyamo 'adi baibaiwa powa tausani, ma wete wahiwahine ma gwagwama baibaiwadi geya sihasilidi.

³⁹ Muliyetega boda 'ihesumanediya ma sihila, ma Yesu wagai 'igeluwa, ta Magadani tupwaina 'oina 'itauya.

16

Cila 'ilala weyahidi

(*Madiu 12:38-41; Maki 8:11-13; Luke 12:54-56*)

¹ Caigeda tuta 'oina tupwadi Palisiyao ma Sadusiyao sinaoma ma Yesu sihesilaleya, sabi tohoina, ma sihegwaeya, “Sawasawahina ma 'ila'ilala 'aigeda 'upaihowa ma 'a'ahwa moisa 'abehega 'ino waiwai Yehoba 'oinega 'inaoma?”

² Ma Yesu 'igwaeya, “Comi 'eguma sinala wa'ita 'isopusopu ma galewa tupwa bwauliyega 'ilobwehabwehalo, wasanapuya 'abehega gona 'isiwaloha bwebwe'ana.

³ Ma 'eguma gonagona galewa belabelalana ma dubadubana wa'itadi, beno wasanapuya 'abehega duba 'inaonaoma. Ta beno 'ila'ilalaedi yaloyaloha 'oidiya 'adi sanapu wasanapu pwaidiya, ma hesi 'ila'ilala bewa tutaedi weyahidi geya wasanapudi.

⁴ Mehau 'omi galami, ma ganawala huhumi, beno huhuna 'ila'ilala wa'ebe'ebese ma 'oidiyega wasanapu bwaibwainigau 'abehega Yehoba 'oinega yanaoma. Hesi geya'abwa 'ila'ilalaedi wa'ita'itadi. Beno namo Yona weyahina wanuwatuhuyahi, tauna tuwa 'ila'ilala weyahimi." Coinega Yesu 'i'ebesinediya ma 'itauya.

*Palisiyao ma Sadusiyao 'idi 'ebe 'abiheseseha
beledi weyahina*

(Maki 8:14-21)

⁵ Ta hali tupwa sihabala, ma 'ana tomuliyaowedi 'adi 'ulaheya geya si'ewadi, weyahina sinuwanaideya.

⁶ Ma nobwa Yesu 'ihewaediya, "Palisiyao ma Sadusiyao 'adi beledi 'ana 'ebe 'abiheseseha 'oinega wa'ita yahigomi."

⁷ Coinega 'ana tomuliyaowedi siboidimo 'oidiya sigwaeya, "Nuwana Yesu 'ina gwae huhuna bewa weyahina 'ada 'ulaheya tanuwanaideya."

⁸ Ma Yesu 'idi nuwatuhu 'isanapu pwaiya, 'oinega 'ihewaediya, "To'aha weyahina wag-waegwae 'abehega geya 'ami 'ulaheyamo? Beno geya weyahina yagwae. Geya wahemisa moisa, 'awa?

9 “Geya hede wanuwa sabwalena tutaina beledi nima 'ai'aigeda 'oidiyega tomota paibi tausani yahe'aidiya, ma 'e'ahai 'ana tupwa mabwaiyana wadomwa he'auteya, ma 'oinega kodo baibaiwadi walohemahediya?

10 Tomota wete powa tausani beledi sebeni 'oidiyega yahe'aidiya ma 'ana tupwa mabwaiyana wadomwa 'auteya, ta kodo baibaiwana 'oinega walohemahediya?

11 Coinega to'aha weyahina ta geya wanuwa sabwalena 'abehega geya 'e'ahai weyahina yagwaegwae? Ma hesi Palisiyao ma Sadusiyao 'idi 'ebe 'abiheseseha 'oinega wa'itayahigomi.”

12 Tuta nage 'oina sisanapuwa 'abehega geya beledi moisa 'ana 'ebe 'abiheseseha weyahina 'igwaegwae, ma Palisiyao ta Sadusiyao 'idi he'itao 'oidiyega si'itayahidi.

*Pita 'ina hepwaila Yesu weyahina
(Maki 8:17-30; Luke 9:18-21)*

13 Ma Yesu 'inaoma Sisaliya Pilipai 'ina tupwa 'oina, ma 'ihesilala 'ana tomuliyao 'oidiya, 'igwaeya, “Togidega tomota 'idi gwae 'abehega taugu Loheyaiguina taiya?”

14 Ta sigwaeya, “Tupwana tomota sigwae 'abehega 'owa Yoni to'abihebabitaiso, ma tupwana tomota sigwaeya 'abehega 'owa Ilaitiya, ma tupwadi sigwaeya 'abehega 'owa Yelemaiya, bo nuwana 'aigeda palopita nugenugetana.”

15 Ta Yesu 'ihesilalediya, 'igwae, “Ma 'omi togidega 'imi nuwatuhu 'abehega taugu taiya?”

16 Coinega Saimoni Pita 'ihemaiseya 'igwae. "Cowa To'abihetena, Yehoba mayawasina Natuna."

17 Ma Yesu Pita 'ihegwaeya, 'igwae, "Saimoni, Yona natuna, 'owa moisa toyaliyaya 'aigeda, weyahina 'ino sanapu bewa geya tomota 'oidiyega, ma hesi Tamagu galewa 'ina sana-puwega 'i'ebwaegowa.

18 Ma wete yahegwaego 'abehega saniu Pita, ta 'owa dimwa, ma 'oiuwa 'igu hekalesiya ya'abi, ma 'oinega sahena 'amasa bo nuwana mumuga galana sihewaiwai sine.

19 Ma wete 'ebeloina galewa 'ana 'ebeso'e ya'ebwaego, ma to'aha bale'uwa 'u'ausiya, galewa wete si'ausi, ma wete 'eguma to'aha bale'uwa 'uso'e galewa wete siso'e."

20 Eeta Yesu 'ana tomuliyao 'iloina pa'alediya, 'igwae, "Sahena 'aigeda taiya 'oina wahehepwai-legau 'abehega taugu To'abihetenaina."

*Yesu 'ihepwaila 'ina 'amasa 'abwa weyahina
(Maki 8:31-9:1; Luke 9:22-27)*

21 Tuta nage 'oina Yesu 'ihiegaina ma 'ana tomuliyao 'ihe'itediya, 'igwae, "Cilobwaineya ma yatauya Yelusalema, ma nobwa muyamuya baibaiwadi yalobadi, babadao ta topwaoli madoudi ma loina 'ana tohe'itao 'oidiyega, ma nage 'oina silohe'amasigau, ma sabwelo hetoina 'oina Yehoba 'i'abihetoholo hilegau."

22 Ma Pita Yesu 'itoewasiyeya, ma 'iheliyeya, 'igwae, "Bada, ginaula bewa sahena 'oiuwa 'ilatulatu!"

23 Ma Yesu 'itehinowa, ta Pita 'oina 'igwae, "Cowa Seitani, bewa tuwa 'u'ebesinegau! Sahena 'u'au'ausigau! Cino nuwatuhu tomota 'idi nuwatuhu, ma geya Yehoba 'ina nuwatuhu gide."

24 Muliyetega Yesu 'ana tomuliya*'ihewaediya, 'igwae, "Taiya 'eguma nuwanuwana ma 'imuliyegau, 'ilobwaineuya ma tauna 'ina nuwatuhuwao 'ilogwahatedi, ma tauna 'ana kelose 'liahali, ma 'oinega 'ilamasa, beno gide 'agu muliyaina 'ana 'eda.*

25 "Ma 'eguma taiya yawasina 'inuwahi, 'abwa yawasiina 'ilohe'wadalele. Ma 'eguma yawasina weyahigu 'itagwale ma 'i'amasa, tauna nata yawasina bwebwe'ana 'iloba.

26 "Ceguma 'ida wasawasao bale'uwa madou hedade talobadi, beno ginaula bwagabwaga, ma hesi ginaula madouna beno yawasida bwebwe'ana. Weyahina 'eguma yawasida bwebwe'ana talohe'wadalele, geya 'aigeda wete 'ana miyalaena 'imiyamiya.

27 "Cabwa taugu Loheyaiguina yalohihilama, beno Tamagu 'ina wasawasa 'asi'asilalana, ta wete aneloseyao ba'idagwao, ma tomota 'idi pa-howao 'adi maisa ya'ebwaedi.

28 "Yagwaeya moisa 'oimiya 'abehega tomota tupwami sahena wa'ama'amasa 'ana siga taugu Loheyaiguina yahilama sabi loina, ma 'oina wa'ita hilegau."

17

*Yesu 'ana 'ita 'idumaduma
(Maki 9:2-13; Luke 9:28-36)*

¹ Sabwelo sikisi mulina Yesu 'ana tomuliyaو 'etoi 'itoediy، ta sihaneya 'oya 'aigeda dudulena 'oinا. Tomuliyaowedi taudi Pita ma Yemesa matasina Yoni.

² Tutaina taudimo simiyamiya 'oyai Yesu maninina si'iteya 'inamanamala gide sinala 'ana 'ita، ma 'ana 'ale'o 'ana wa'ewa'e'eina gide 'asilala 'isaesaehane.

³ Ma wete Mosese ma Ilaitiya silatuma ta Yesuina ba'idadiu sihehegwaegwae.

⁴ Coinega Pita 'i'ahwalagata ma Yesu 'ihewaey، 'igwae، "Bada، 'ida miya bewa gide 'ausalana، 'oinega 'ilobwainey، ma 'eguma 'utagwala، hadahada 'etoi ya'abidi، ma 'aigeda 'owa weyahiu، ma 'aigeda Mosese weyahina، ma 'aigeda Ilaitiya weyahina."

⁵ Pita 'ina gwae 'abwa geya 'ilosalohi ma yaloyaloha 'asilalana 'i'ahuhe taluhidiya، ma yaloyaloha 'oinega 'enana 'aigeda sihesagoheya، 'igwae، "Bewa Natugu bwebwe'ana hedade، tauna weyahina yayaliyaya madouna، 'oinega 'ina gwaeyao wahesagohedi."

⁶ Ma Yesu 'ana tomuliyaowedi gwaenia sihe-sagoheya ta ma'idi matauta sibe'u talutalubu'iya،

⁷ ma Yesu 'inaoma ta 'i'abihe toholodiya، 'igwaey، "Watoholo. Sahena wamatamatauta."

⁸ Coinega sisapaila ta Yesu 'iboinamo 'itotoholo si'iteya.

⁹ Yesu ba'idanao 'oyega sidobidobima، ma Yesu 'ihewaediya، 'igwae، "Ginauledi nige wa'itediy، sahena tomota 'oidiya wahehepwaila 'ana siga taugu Loheyaiguina 'amasega yatoholo hilama."

¹⁰ Ma Yesu 'ana tomuliyao 'oina sihesilala, sigwae, "To'aha weyahina loina 'ana tohe'itao sigwaeya 'abehega Ilaitiya 'abwa 'inugetama, ma muliyetega To'abihetenaina 'ilatu?"

¹¹ Ta Yesu 'igwaeya, "Cehe gide, Ilaitiya 'abehega 'inugetama, ma 'oinega ginaula mabwaiyadi 'i'abihe dumwaludi.

¹² Ma hesi Ilaitiyaina 'ilatu pwaima, ma tomota geya si'inana, ta hesi sipaipaihowa galana 'oina to'aha 'idi nuwatuhu gide, nata wete taugu Loheyaiguina gide 'oiguwa simumuga 'esa."

¹³ Coinega tomuliyao wedi nage 'oina sisanapuya 'abehega Yesu Yoni to'abihebabitaiso weyahina 'igwaegwae.

*Caigeda gwama 'ana lohala hebwasubwasumo
Yesu 'i'abihe bwebwe'aniya*
(Maki 9:14-29; Luke 9:37-43)

¹⁴ Coinega Yesu ma'ana tomuliyao sidobidobi boda 'oidiya, ma 'aigeda loheya 'inaoma, ta 'i'ahetulasa Yesu matana,

¹⁵ ma 'igwaeya "Bada, natugu 'u'atemuyemuye, ma 'u'abihe bwebwe'ani, weyahina tuta mabwaiyana 'ana lomagisubu weyahina 'itaitai, ta wahina simuyamuya madouna, ma sauga tupwana 'oidiya 'aiwe ninininima 'oina 'ibe'ube'u, ma sauga tupwana we'aha 'oina 'ibe'u.

¹⁶ Ma 'a tomuliyao 'oidiya yanaoleyama, ta geya sawasawahina ma si'abihe bwebwe'ani."

¹⁷ Coinega Yesu 'ihewaediya, "Hede 'omi togidega? Tonuwa potapotami 'iya. Nuwana geya wahemisaegau, 'awa? Cimi nuwapotapota

'oinega yawahi dabalala. Hana gwamaina wanaoleyama 'oiguwa, ma ya'ita."

¹⁸ Gwamaina sinaoleyama, ma Yesu hi'ahil'a iloinaeya, ma lomagisubu gwamaina 'oinega 'ilatuwa ta 'ibwebwe'ana hila.

¹⁹ Muliyetega Yesu 'ana tomuliya tupwadi sinaoma siboidimo Yesu ba'idanao, ma sihegwae, "Bada, togidega tauma ta geya sawasawahima ma hi'ahil'aina 'aulalatuhe?"

²⁰ Ta Yesu 'igwaeya, "Weyahina 'imi hemisa 'iwe'a. Yagwae moisa 'eguma 'imi hemisa 'ana waiwai gide seyala patuna, 'abwa 'oya nage 'oina wagwae, 'Bewa 'oinega 'umiya dobi,' nata 'ihematamatana tuwa. Gide wete ginaula mabwaiyadi sawasawahimi ma wapaihowadi."

²¹ (-)

*Yesu 'ina 'amasa weyahina 'igwae hila
(Maki 9:30-32; Luke 9:43-45)*

²² Muliyetega Galili 'oina simiyamiya, ma Yesu 'ihenuwa laguwediya, 'igwae, "Cabwa 'agu toteba 'itebaegau taugu Loheyaiguina 'agu 'alehao 'oidiya,

²³ ma silohe'amasicau, ma sabwelo hetoina 'oina Yehoba 'i'abihetoholo hilegau." Yesu 'ina hepwaila bewa weyahina sinuwagala moisa.

Cidi takesi Hada He'asisi weyahina

²⁴ Muliyetega sitauya Kapaneumi 'oina, ma takesi Hada He'asisi weyahina 'ana tohe'autao sinaoma ta Pita 'oina sigwaeya, "Togidega, sawasawahina ma 'ino tohe'itaina 'itakesi, bo geya?"

²⁵ Ma Pita 'igwaeya, "Cehe, nata 'ina takesi 'ilagu." Coinega 'ihilama hadai, ma

Yesu Pita 'ihegwaeya, 'igwae, "Saimoni, to'aha 'ino nuwatuhu toloinao bale'uwa weyahidi, taiyawedi 'oidiyega takesi si'ewa'ewa? natudiyao 'oidiyega? bo hali tomota 'oidiyega?"

²⁶ Pita 'igwaeya, "Hali tomota 'oidiyega." Ta Yesu wete 'igwae hila, 'igwaeya, "Moisa! Coinega taudi natudiyao geya'abwa sitaketakesi.

²⁷ Ma sahena taloguipaila, 'amuge ma 'oida sinuwagala. Coinega bewa tuwa huku 'u'ewa ma 'udobi holai, ma 'eguma silahana nugenugetana 'u'atu, 'ahwana 'uso'e ma 'alonega mane 'u'eweyama ma 'u'ebwaedi, beno 'owa ma taugu 'ida takesi sawasawahida."

18

Taiyawedi taudi sanidi madoudi Yehoba matana

(*Maki 9:33-48; Luke 9:46-48; 17:1-2*)

¹ Tuta nage 'oina Yesu 'ana tomuliyao sinaoma ma sihegwaeya, sigwae, "Bada, taiya sanina madouna Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona?"

² Coinega Yesu gwama 'aigeda 'ibwauweyama, ma gwamaina gamwagamwanidiya 'ihetoholoya,

³⁻⁴ ma 'ihegwaediya, "Yagwae moisa, taiyawedi 'omi 'eguma 'imi nuwadobi gwama bewa gide, 'omi sanimi madoudi Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona, ma 'eguma geya wanuwabui ma gwagwama 'i'iudi gide, sahena waluhuluhi 'ina 'ebeloina 'oina.

⁵ "Coinega 'eguma 'aigeda loheya gwama bewa gide 'itoe weyahigu, tauna taugu wete 'itoegau.

⁶ Ma hesi 'eguma taiya 'itoho ma 'agu tohemisao gwagwama bewa 'oidiyega 'aigeda 'i'abihebe'u, loheyaina nuwana wahineina

'ilobwaineya ma dimwa madouna tani'ona silosipwa, madimwaina siula dobihe ni'uwa, ma 'idamana.

⁷ “Comi mebale'u 'atemuyamuyaimi 'iya, weyahina 'ebe be'u baibaiwadi simiyamiya. Moisa tuwa, 'ilobwaineya ma 'ebe be'uwaao bale'uwa simiyamiya, ma hesi 'eguma loheya 'itoho ma 'iyanao 'i'abihebe'udi, 'abwa loheyaina 'ihesilae moisa.

⁸ “Ma 'eguma nimau bo 'aheu 'i'abihebe'ugo 'ilobwaineya ma 'u'upwa yahuledi. Geya beno 'ana galamo 'eguma manima tomwatomwau nuwana ma'ino ha'au'au ma yawasiu bwebwe'ana 'uloba. Ma hesi gala hedade 'oiuwa 'eguma manima luwaluwau ma ma'ae luwaluwau siula dobihego 'aiwe 'ala'alata hatayana 'oina.

⁹ “Matau wete gide, 'eguma 'i'abi hebe'ugo, 'ubwai yahule tuwa, weyahina geya 'aigeda wete 'ana galamo 'eguma mamata 'ai'aigedau ma yawasiu bwebwe'ana 'uloba. Ma hesi gala hedade 'oiuwa 'eguma mamata luwaluwau siula dobihego 'asa 'ala'alata 'oina.

*Gwagwama sahena wahe'ipi'ipiyedi
(Luke 15:3-7)*

¹⁰ “Gwagwama bewa gide sahena 'aigeda 'oidiyega walososomane.

¹¹ Moisa, gwagwamaedi 'idi aneloseyao tuta mabwaiyana galewa Tamagu matana simiyamiya, ma si'e'ebubu.

¹² “Ma togidega 'eguma loheya 'ina sipiyao 'adi baibaiwa handeledi, ma 'aigeda 'oidiyega 'itauya

puiya ma 'i'waniya, nata nainiti nainiyedi 'oyai 'ilagudiya ma 'wani'waninaina 'i'ebese, 'awa?

¹³ "Ma 'eguma 'iloba hila, yagwae moisa nata 'ina yaliyaya madou hedade. Ma hesi site nainiti nainiyedi bwebwe'adi geya weyahidi 'iyaliyaya hedade.

¹⁴ Coinega bewa tuwa wasanapu 'abehega Tamamiu galewa geya nuwana ma gwagwamaedi 'oidiyega 'aigeda taiya 'ihesilae.

*Tasidai 'eguma 'ina pui weyahina
(Luke 17:3)*

¹⁵ "Ma 'eguma tasiu 'ipaihowa galana 'oiuwa, 'utoho ma wateluwamo 'ina puiina wa'abihedumwalu, ma 'eguma 'enau 'ihesagohe, 'ausala, beno wa'ahwa 'iya'iyagu pwaiya.

¹⁶ Ma 'eguma geya nuwana ma 'enau 'ihesagohe, tomota 'aigeda, nuwana 'eluwa wete, 'utoedima ba'idamiyao tasiu nina 'oina wagwae ma 'ina pui 'ana moisa 'inuwasadwaleni.

¹⁷ Ma 'eguma tuwa geya nuwana ma 'ihesagohegemi, wagwae latu tohekalesiyao mabwaiyadi 'oidiya, ma 'eguma geya nuwana wete tohekalesiyao 'idi gwae 'ihesagohedi, walognwahate tuwa, ma 'imiya ganamuli gide takesi 'ana to'ewa.

¹⁸ Yagwae moisa 'oimiya, to'aha 'eguma bale'uwa wapaidi, ginauledi galewa nata wete sipaidi. Ma wete to'aha 'eguma bale'uwa walihasidi, nata ginauledi wete galewa silihasidi.

¹⁹ "Bewa tuwa yahegwaegomu 'abehega 'eguma 'oimiyegea wateluwa bale'uwa 'imi nuwatuhu mahemahetena, ma wa'ahwanoi gide Tamagu galewa 'oina, nata tuwa 'ipaihowa.

20 Weyahina 'eguma 'aigeda tupwa 'oina 'eluwa bo 'etoi tomota saniguwega simiya'auta, taugu wete gamwagamwanidiya yamiyamiya.”

Nuwasam weyahina

21 Ma Pita 'inaoma ma Yesu 'ihewaeya, 'igwae, “Bada, 'eguma tasigu tuta baibaiwana 'oiguwa galana 'ipaipaihowa, mahisa sawasawahina ma 'ina puiyedi yanuwasamudi, masebeni, bo nuwana 'ehisa?”

22 Ma Yesu 'igwaeya, “Geya masebenimo, ma hesi mabaibaiwana.

23 Weyahina Yehoba 'ina loina gide kini 'aigeda, tauna nuwanuwana ma 'ina topaihowao 'idi lowaga sihemaise 'oina.

24 Coinega 'ihiegaina ma loheya 'aigeda si'eweyama 'ina lowaga teni tausani kina,

25 ma geya sawasawahina 'ihemaise, 'oinega badaina 'iloina ma 'abehega loheyaina mwanena ta natudiyao ma 'idi tobwatobwao mabwaiyadi sigimwaneyedi, ma 'adi maisa tololina 'i'ewa topaihowaina 'ina lowaga weyahina.

26 “Ma topaihowaina ma'ina nuwagala 'i'etuluha, ma 'i'ahwanoiya 'oina, 'igwae, ‘Bada 'u'atemuyemuyegau, ma 'abwa 'igu lowaga mabwaiyana yahemaise.’

27 “Coinega bada 'i'atemuyamuyaeya ma 'ina lowaga mabwaiyana 'inuwasamudiya, ma 'oinega topaihowaina 'ilatuwa.

28 “Cilatuwa ma 'iyana 'aigeda 'ilobeya, ma 'iyanaina 'ina lowaga 'oina toea handeledimo, ta 'iyanaina tani'ona 'i'abiya ma 'i'abihe matausiya,

'igwaeya, 'Bewa tuwa 'ino lowaga 'oiguwa 'uhemaisa!'

²⁹ "Coinega 'iyanaaina 'i'etuluha ma 'oina 'i'ahwanoiya, 'igwae, 'Tuwa 'u'atemuyemuyegau, ma 'abwa 'igu lowaga mabwaiyana yahemaise."

³⁰ Ma 'iyana 'enana geya 'ihesagohe, ta deliya 'ilaguya, ma 'abehega nobwa 'imiyamiya ma 'ana siga 'ina lowaga mabwaiyana 'ihemaise.

³¹ "Ma topaihowaedi 'iyadiyao ginaulina si'iteya 'oinega sinuwagala ma sitauya 'idi bada 'oina ta siteluwaedi sihepwailediya.

³² Coinega badaina 'ina topaihowa 'ibwauweyama ma 'ihewaeya, 'igwae, 'Cowa topaihowa galau, weyahina 'ino 'ahwanoi 'atemuyemuyega 'ino lowaga mabwaiyana yanuwa samudiya,

³³ 'oinega 'owa wete sawasawahina ma 'iyau 'u'atemuyemuye ma 'ina lowaga wete 'unuwasam."

³⁴ "Coinega badaina 'igamwasowala moisa, ta deli 'ana to'itayahinao 'ihewaediya, ma topaihowaina deliya silaguya ma 'abehega nobwa 'imiyamiya 'ana siga 'ina lowaga mabwaiyana 'ihemaise hegumwali."

³⁵ Coinega Yesu 'ina gwae 'ilosalohiya, 'igwae, "Tamagu galewa wete 'oimiya 'ipaihowa gide, 'eguma tasimiyao sahena wa'atemuyemuyedi, ma 'idi puiyao wanuwasamudi."

19

*Sa'ila weyahina
(Maki 10:1-12)*

¹ Yesu 'ina he'itaedi 'ilosalohidiya ma tupwa Galili 'i'ebesineya, ma Yudiya 'ina tupwa 'iluhuwa, beno we'aha Yolidani hali papaliya.

² Ma boda wete madouna Yesu simuliyeya ta nobwa 'idi tololahalao 'i'abihe bwebwe'anediya.

³ Coinega Palisiyao sinaoma ta nuwanuwadi ma Yesu sitoho, 'oinega 'oina sihesilala, sigwae, "Bada, sawasawahina ma pui tupwana weyahina loheya mwanena 'isa'ile?"

⁴ Ta Yesu 'igwae, "Buki He'asisi 'oina wasanapu pwaiya lelelena 'abehega tuta 'ana 'ebe hegaina 'oina Tohemasalahu tomota 'eluwa 'ihemasalehediya, meloheyana ma mewahinena,

⁵ ma 'igwaeya,
'Bewa huhuna 'oinega loheya tamana ma sinana 'i'ebesinedi ma mwanena ba'idana simiyaluwa, ma siteluwaedi sihe'wapina 'aigeda tuwa,

⁶ ma tuta bewa sihe'aigeda pwaiya. Yehoba 'ihemiyaluwa pwaiyediya, 'oinega sahena 'eta taiya 'ihemiyawasiyedi'."

⁷ Coinega sigwaeya, "To'aha weyahina Mosese 'iloina 'abehega loheya sawasawahina ma pepa 'oina 'ina logwahata 'ihepwaile, ma mwanena 'i'ebwae, ma muliyetega 'isa'ila?"

⁸ Ma Yesu 'igwaeya, "Beno 'imi nuwapota weyahina, 'oinega Mosese 'itaghala 'oimiya ma mwanemiyao gide wasa'ila 'esedi, ma hesi tuta nugenugetana geya wete tagwala sa'ila weyahina 'imiyamiya.

⁹ Ma yahegwaegomi 'abehega 'eguma loheya 'aigeda mwanena geya 'ipui, ma loheya tuwa

'isa'ila ma 'ihaibalā hali wahine 'oina, beno 'ilogwaliya."

¹⁰ Coinega 'ana tomuliyao sihegwaeya, sigwae, "Ceguma loheya mamwanena 'adi loina bewa gide, sahena hai."

¹¹ Ma Yesu 'igwaeya, "He'ita bewa geya tomota mabwaiyadi weyahidi, ma hesi 'eguma Yehoba sanapu 'i'ebwaeya tupwanamo tomota 'oidiya ma sisapanu

¹² 'abehega lohelohuya tupwana 'idi li'u hohau 'oinega geya sawasawahina ma sihai, ma wete tupwadi lohelohuya 'wawadi si'ewediya ma geya sowana sihai, ma tupwadi Yehoba 'ina loina weyahina siboidimo si'ausidiya ma sahena sihai-hai. Ceguma taiya gwae bewa sawasawahina ma 'isanapu, ma'ina sanapu 'inuwabwalena."

*Yesu gwagwama 'igwae helauwediya
(Maki 10:13-16; Luke 18:15-17)*

¹³ Ta tomota gwagwama si'ewedima Yesu 'oina ma 'abehega 'i'abitohodi ma weyahidi 'i'ahwanoi Yehoba 'oina. Ma hesi 'ana tomuliyao gwagwamaedi si'etobodediya.

¹⁴ Ta Yesu 'igwaeya, "Sahena gwagwama wa'eto'etobodedi, ma hesi watagwaledi ma 'oiguwa sinaoma, weyahina gwagwamaedi gide Yehoba 'ina 'ebeloina 'ilobwainediya moisa."

¹⁵ Coinega Yesu gwagwamaedi 'i'abitohodiya, ma muliyetega 'i'ebesinediya.

*Towasawasa 'aigeda Yesu 'ilogwahateya
(Maki 10:13-16; Luke 18:15-17)*

¹⁶ Muliyetega 'aigeda loheya Yesu 'oina 'inaoma ta 'igwaeya, "Tohe'ita, to paihowa

bwebwe'ana yada paihowa ma 'oinega yawasigu miyamiya hatayana yada loba?"

¹⁷ Ma Yesu 'igwaeya, "To'aha weyahina paihowa bwebwe'ana 'uhesilala 'oiguwa? Caigeda tuwamo 'ina mumuga bwebwe'ana. Eeta 'eguma nuwanuwau ma yawasiu hataya 'uloba, sawasawahina ma tauna 'ina loinao 'umuliyedi."

¹⁸ Ma loheyaina 'ihesilala, 'igwaeya, "To loina?" Ta Yesu 'igwaeya, "Sahena 'ahuyemate; sahena logwali; sahena yagaha; sahena hepwaila 'abo'abo;

¹⁹ ma tamau ma sinau 'uhe'asisiyedi; ma wete 'iyamwao 'uhelauwedi gide 'uboi 'uhelauwego."

²⁰ Ta hewaliina 'igwae, "Loinaedi mabwaiyadi yamuliya bwaibwainidiya, ma to'aha wete yada paihowa?"

²¹ Ta Yesu 'igwaeya, "Ceguma nuwanuwau ma mumugau mabwaiyana bwebwe'ana, 'uhila 'ino 'asa, ma 'ino tobwatobwa mabwaiyadi 'uhegimwaneyedi, ma 'adi maisa 'uheguyaiye towewelohe 'oidiya, ma 'oinega 'unaoma ma 'umuliyegau, ma 'oinega 'abwa wasawasa galewa 'uloba."

²² Loheyaina Yesu 'ina gwae bewa 'ihesagoheya, ta ma'ina nuwagala 'ihila. Tauna 'ana bolime geya baibaiwana, ta 'ina tobwatobwa baibaiwa hedade 'inuwahidiya.

²³ Coinega Yesu 'ana tomuliyao 'ihegwaediya, "Moisa, towasawasao 'idi luhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina mwauna.

²⁴ "Ma wete yahegwaegomi 'abehega hebai kameli 'ina luhu nidili 'ana 'ebesula 'oinega

mwauna, ma hesi tohewasawasa 'idi luhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina mwau hedada."

²⁵ Yesu 'ana tomuliyao 'ina gwaе bewa sihe-sagoheya ta nuwadi 'ihenainaida hedadeya, ma sigwaeya, "Ceguma bewa gide, taiya hede sawahina ma 'ebe yaliyaya 'iloba?"

²⁶ Ma Yesu 'i'ebubudiya ma 'igwaeya, "Ginaula bewa mwau hedada tomota 'oidiya, ma hesi Yehoba 'oina ginaula mabwaiyana meyameyahadi."

²⁷ Coinega Pita 'ihesilala, 'igwaeya, "Bada, tauma togidega? Weyahina 'ima tobwatobwao mabwaiyadi 'a'ebesine pwaidiya ta 'amuliyegowa."

²⁸ Ma Yesu 'ihewaediya, "Yagwae moisa, 'abwa bale'u 'ana 'abihe'ehau 'oina taugu Lohyeaguina 'igu wagahata wasawasa 'oina yamiyatoi, ma wete 'omi 'agu tomuliyao wate tuwelo 'imi wagahata tuwelo 'oidiya wete wamiyatoi, ma meisileli 'idi susuwao tuwelo waloinaedi.

²⁹ "Ma 'eguma taiyawedi 'omi 'imi hadao, bo tasimiyao, bo sinamiyao, bo nuhumiyao, bo tamamiyao, bo natumiyao, bo 'imi tanohao wa'ebesinedi, 'abwa ginauledi wa'ebesinediya 'adi miyalena ma 'adi loheposeyana handeledi walobadi, yawasimi hataya ba'idana.

³⁰ "Ma tuta bewa tohanugetao baibaiwadi 'abwa simuliya, ma taudi simulimuliya 'abwa sinugeta.

20

Tanoha 'ana topaihowao 'adi gwae hegehegedi

¹ “Yehoba 'ina loina gide tuwa loheya 'aigeda ma'ina tanoha, loheyaina 'abwakululu 'itoholowa ma 'itauya 'asai ta tupwadi topaihowao 'itoediya sabi paihowa 'ina tanoha.

² Coinega loina 'ilaguya ma 'abehega sabwelo 'aigeda paihowa 'ana maisa kina 'aigeda, ta sitagwala. Coinega 'ihesumanediya ta sitauya 'ina tanoha sabi paihowa.

³ “Ma sinala 'isaehanema ta loheyaina 'itauya hila 'asaina 'oina, ta tomota tupwadi 'ilobediya simiyamiya bwagabwaga.

⁴ Coinega 'ibwauwedima ta 'igwaeya, ‘Comi wete watauya 'igu tanoha wapaihowa, ma 'imi paihowa 'ana maisa dumwaluna ya'ebwaegomi.’ Coinega sitauya tanoha.

⁵ “Coinega 'asudiladila ma wete lahilahiya 'itauya hila 'asaina 'oina, ta nobwa tomota tupwadi 'ilobediya, ta 'ibwauwediya ta wete 'ihesumanediya, ta sitauya 'ina tanoha.

⁶ “Ma lahilahi moisa wete 'ilatu hila ta 'itauya 'asai ma tomota wete tupwadi 'ilobediya ta 'ihesilalediya, 'igwae, ‘To'aha weyahina sabwelo mabwaiyana wamiyamiya bwagabwaga?’

⁷ “Ma sigwaeya, ‘Weyahina geya 'eta taiya 'ibwauwemai sabi paihowa.’ Ta loheyaina 'igwaeya, ‘Comi wete watauya 'igu tanoha ma wapaihowa.’

⁸ “Coinega boi hohau 'oina tanoha toniwagana 'ina paihowa 'ana to'itayahi 'ihewaeya, 'igwae, ‘Topaihowao mabwaiyadi 'ubwauwedima ma 'adi maisa 'u'ebwaedi, taudi tonaoma hauhaudi 'oidiyega 'uhiegaina ma 'adi maisa

'u'ebwa'ebwaedi, ma 'ana siga taudi sabwelo mabwaiyana 'oina sipaihoweya.'

⁹ Coinega taudi lahilahimo 'oina sipaihowa sinaoma ma 'adi maisa kina 'aigeda 'aigeda si'eweya.

¹⁰ Mulyetega mabwaiyadi wete topaihowaedi sinaoma ta 'adi maisa kina 'aigeda 'aigeda si'eweya. Ma topaihowa nugenugetadi wete, taudi sabwelo mabwaiyana 'oina sipaihowa, sinaoma ta 'idi nuwatuhu 'abehega nata maisa 'ana loheposeyana si'ewa, ta geya, taudi wete kina 'aigeda tuwa silo'ahala.

¹¹ Coinega 'idi kina si'ewediya ma tanoha toniwagana 'oina silomugiya,

¹² ma sigwaeya, 'Tomota hauhaudi sinaoma 'idi pahowa tuta to'uto'upanamo, ma tauma sabwelo mabwaiyana hala 'alona 'apaihowa, ma taudi 'adi maisa gide tuwa mabwaiyama mahemaheten.'

¹³ "Ma badaina 'aigeda 'oidiyega 'ihegwaeya, 'igwae, 'Ciyagu, geya wete ya'abowego, weyahina 'ida loina nugenugetana 'abehega kina 'aigeda tuwamo 'u'ewa.

¹⁴ Cino kina bewa 'u'ewa ma 'utauya. Ma taugu 'igu loina 'abehega tomota hauhaudi sinaoma 'adi maisa ya'ebwaedi 'owa gide 'a maisa.

¹⁵ Maisa bewa taugu 'igu 'ebeloina. Sahena 'omi waloiolina. Sahena 'igu helau tomota 'oidiya weyahina wahe'ipi'ipi.'

¹⁶ Coinega taudi simulimuliya 'abwa sinugeta, ma taudi sinugenugeta 'abwa simuliya."

*Yesu 'ina 'amasa 'abwa weyahina 'igwaeya
(Maki 10:32-34; Luke 18:31-34)*

17 Cabwa Yesu Yelusalema weyahina 'ihanehane ma 'ana tomuliyo site tuwelo 'itoediya 'eda papalina, ma taudimo, ma 'ihewaediya,

18 'igwae, "Bewa tuwa tahanehane Yelusalema, ma nobwa 'agu totebaina taugu Loheyaiguina 'itebaegau topwaoli madoudi ma loina 'ana tohe'itao 'oidiya, ma 'igu 'amasa weyahina siloina,

19 ma muliyetega si'ebwayegau taudi geya meYudiya 'oidiya, ma silotuyanegau, ma balaeyega sisapigau, ma kelose 'oina situtu hepatugau, ma sabwelo hetoina 'oina Yehoba 'i'abihe toholo hilegau."

*Yemesa ma Yoni sinadiu 'ina 'ahwanoi Yesu 'oina
(Maki 10:13-45)*

20 Muliyetega Sebedi mwanena manatunao sinaoma ta sinadiuina Yesu 'oina 'i'etuluha ma 'i'ahwanoia 'oina.

21 Ta Yesu 'igwaeya, "To'aha nuwanuwau?" Ma wahineina 'igwaeya, "Nuwanuwagu ma natugwao 'oidiya 'utagwala ma 'eguma tutaina 'uhetoloina, sawasawahina ma deiuba simiyatoi sabi loina, 'aigeda 'ino 'ebeulega ma 'aigeda 'ino 'adigeyegeyega."

22 Coinega Yesu lohelohoyaedi 'ihewaediya, "Comi 'imi 'ahwanoi bewa 'ana nuwasabwalena geya wasanasanapu. Muya biyoina 'oinega yanuma, togidega, sawasawahina 'omi

wete 'oinega wanuma?" Ma sigwae,
"Sawasawahima."

²³ Ma Yesu 'igwaeya, "Moisa, biyoina 'oinega yanuma 'omi wete 'abwa wanuma, ma hesi geya sawasawahigu ma yahesinuwa taiyawedi 'abwa 'igu hetoloina 'oina 'igu 'lebeulega ma 'igu 'adigeyegeyega simiyatoi sabi loina, weyahina Tamagu 'iboimo 'abwa 'ihesinuwa."

²⁴ Ma tomuliya site teniyedi Yemesa ma Yoni 'idi 'ahwanoi sihesagoheya, ma sigamwasowalediya.

²⁵ Coinega Yesu mabwaiyadi 'ibwau he'autediya, ma 'ihewaediya, "Comi wasanapuya 'abehega babadao bale'uwa 'idi loheloheyao siloiloina pa'aledi,

²⁶ ma 'omi sahena wete gide taudi wapaihowa 'ese. Ma 'eguma taiya 'owa nuwanuwau ma 'oimiyega 'uhetoloina, 'ilobwaineugowa ma 'iyamwao weyahidi 'uhetopaihowa.

²⁷ "Ma wete 'eguma taiya 'owa nuwanuwau ma 'oimiyega 'uhetohanugeta 'ilobwaineugowa ma 'iyamwao weyahidi 'uhetopaihowa.

²⁸ Wete gide taugu Loheyaiguina yasuluma bale'uwa, geya 'abehega tomota weyahigu sipaihowa, ma hesi sabi paihowa tomota weyahidi, ma wete yatagwalegauwa ma ya'amasa tomota mabwaiyami 'ami lihasa weyahina."

*Tomatagibu 'eluwa Yesu i'abihe
bwebwe'anediya*
(Maki 10:46-52; Luke 18:35-43)

²⁹ Coinega Yeliko si'ebesineya ma boda madouna Yesu simuliyeya.

30 Ma loheya tomata gibugibu 'eluwa 'eda papalina simiyatoiya, Yesu 'ina sakowasi wasana sihesagoheya, 'oinea Yesu 'oina sibwauwa, "Debida tubuna yo, 'u'atemuyemuyemai."

31 Ta boda siteluwaedi 'enadi sihesagoheya, ma si'etobodediya, sigwae, "Walolagu! Tuwa bwau." Ma 'oinea siteluwaedi sibwaubwau 'ohe'ohe, sigwae, "Bada, Debida tubuna yo, 'u'atemuyemuyemai."

32 Coinega Yesu 'itoholowa ta 'ibwauwedima ta 'igwaeya, "To'aha nuwanuwami ma weyahimi yapaihowa?"

33 Ma sigwaeya, "Bada, sawasawahina ma matama 'u'abihe bwebwe'anedi?"

34 Ma Yesu 'i'atemuyemuyedya, ma matadi 'i'abitohodiya, ma sibwebwe'ana, ma 'oinea Yesu wete simulyeyea.

21

*Yesu 'ina luhu Yelusalema 'oina
(Maki 11:1-11; Luke 19:28-38; Yoni 12:12-19)*

1 Ma sihanehane Yelusalema weyahina, ta Bedipegi deina silatulatu, beno 'oya Olibe gabulena, ma Yelusalema matadiyega tupwana bwaga. Coinega Yesu 'ana tomuliyo 'eluwa 'ihesumane nugetediya,

2 'igwaeya, "Watauya 'asa nage matamiya, ma hebai 'ase waloba, 'aiwe 'oina silohoya, ma natuna loheyana mahetena simiyamiya. Walihasidi, ma wa'ewedima 'oiguwa.

3 Ceguma taiya 'ihesilalegomi 'imi paihowaina weyahina, wagwae, 'Bada nuwanuwana,' ma 'oinea 'itagwale 'oimiya."

⁴ Ginaula bewa 'ilatuwa weyahina mwalo palo-pita 'ihepwaila nugeteya, 'igwaeya,

⁵ "Saiyoni* tomotainao wahegwaedi wagwae,
 'Wa'ita 'imi tololina madouna 'inaonaoma
 'oimiya. Tauna tonuwadobi moisa, ta
 'ase 'igeluya, ta 'aseina meloheyana ma
 yauyaubona.' "

⁶ Coinega Yesu 'ina gwaeina 'ana
 tomuliyaowedi sihematamatane ya ma sitauya,

⁷ ta 'ase manatuna silobediya ta si'ewedima,
 ta 'adi 'wama 'ase guidiya siloyesoya, ma Yesu
 'igeluhane ya.

⁸ Ma boda mabwaiyadi wete 'adi 'wama 'edai
 siyesodiya, ma tupwadi 'aiwe lahanao manabaidi
 sitalagasi diya, silagudi 'eda 'ana pasa weyahina.

⁹ Ma tupwana boda Yesu sinugeteya, ma
 tupwana boda simulimuliya, ta mabwaiyadi
 sino'ono'o ma sihehepwatu, sigwae, "Yauwedo
 Debida tubuna yo. Bada saninega 'unaoma sabi
 'abihetemai, 'oinega tauna Tomiyahane hedade
 'ahehepwatuwe."

¹⁰ Coinega Yelusalema 'oina siluhuwa, ma
 tomota mabwaiyadi si'ateyoho moisa, ma sig-
 waeya, "Taiya hede nage?"

¹¹ Ma 'ana 'wayabuwao tomotaedi 'idi gwae
 sihemaiseya, sigwae, "Bewa palopita, gwama
 Nasaleta, sanina Yesu, Galili 'ina 'ebeloina
 'oinega 'inaoma."

*Hada He'asisi Yesu 'i'abihe'ehauya
 (Maki 11:15-19; Luke 19:45-48; Yoni 2:13-22)*

¹² Coinega Yesu Yehoba 'ina Hada He'asisi 'oina
 'iluhuwa ta togimwaneyao ma toheginwaneyao

mabwaiyadi 'ipa'i latuwediya, ma mane 'ana tohesa'ugelasao 'idi teibele 'i'ahubuinediya, ma gabubu 'adi toheginwaneyao 'idi 'ebemiya wete 'i'ahubuinediya,

¹³ ma 'ihewaediya, 'igwae, "Buki He'asisi 'oina Yehoba 'ina gwae sileleya, 'igwae, 'Cigu Hada nata sanina sibwauwe hada 'ebe 'ahwanoi,' ma 'omi wabui lohihiliya ma 'abehega 'imi 'ebe yagaha."

¹⁴ Coinega tomata gibugibu ma toha'au'au Yesu 'oina sinaoma Hada He'asisi 'alona ta mabwaiyadi 'i'abihe bwebwe'anediya.

¹⁵ Ma topwaoli madoudi ma loina 'ana tohe'itao Yesu 'ina pahowa waiwaidi si'itediya, ma wete gwagwama sihesagochediya Hada He'asisi 'alona sino'ono'o, sigwae, "Debida Tubuna yo, 'u'abihetemai."

¹⁶ Coinega babadaowedi Yesu sigamwasowaleya ta sigwaeya, "Gwagwamaedi bewa 'idi gwae 'uhesagoheya?" Ma Yesu 'igwae, "Cehe, yahesagoheya. Ma togidega Buki He'asisi 'oina wahasihasili, 'igwaeya, 'Gwagwama 'i'iudi 'ahwadiyega 'a hepwatu moisa 'uloba.'"

¹⁷ Coinega Yesu 'i'ebesinediya, ta Yelusalemega 'ilatuwa, ta Bedani 'oina 'iluhuwa, ta nobwa 'i'enowa.

*Yesu 'aigeda 'aiwe 'iheliyeya
(Maki 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Gona 'i'adaley, ma Yesu 'itoholowa, ta 'ilohihila Yelusalema, magomalena.

¹⁹ Ma 'edai 'aiwe 'ana 'ita gide tuwa damaya 'i'ita lobeya, ma 'inaowa deina, ta geysa 'aigeda huwaina 'i'ita loba, weyahina nabainamo.

Coinega Yesu 'aiweina 'iheliyeya, 'igwaeya, "Cabwa sahena wete 'uhuwahuwa hila." Ma 'aiweina 'iwelaiya mwayamwayauwa.

20 Ma Yesu 'ana tomuliyo si'iteya, ta nuwadi 'ihenainaida, ma sigwaeya, "Togidega ta 'oinega 'aiweina 'iwelai mwayamwayauwa?"

21 Ma Yesu 'ihegwaedi, "Yagwae moisa 'oimiya, 'eguma ma'imi hemisa, ma geya ma'imi henuwanaluwa, ginalua bewa 'aiwe 'oina yapaihowe 'omi wete gide wapaihowa 'ese, ma 'eguma 'oya nage waloine ma wagwae, 'Cumiya dobi holai,' nata 'ipaihowa gide.

22 Ma 'eguma ma'imi hemisa Yehoba 'oina wa'ahwanoi 'abwa waloba."

*Yesu 'ana loina weyahina
(Maki 11:27-33; Luke 20:1-8)*

23 Coinega Hada He'asisi 'oina 'iluhu ta 'ihe'ihe'ita, ma topwaoli madoudi ma babadao sinaoma ma Yesu sihesilaleya, sigwaeya, "Loheya, taiya 'ina loinega ta bewa gide 'upaipaihowa 'ese?"

24 Ma Yesu 'ihegwaediya, 'igwae, "Nugeta yahe-silala 'oimiya, ma 'eguma wahemaise, taugu wete yahegwaegomi 'agu loina weyahina.

25 Cigu hesilala bewa: Taiya 'ina loinega ta Yoni to'abihebabitaiso 'ipaipaihowa? Yehoba, bo 'aigeda tomota?" Coinega siboidimo 'oidiya si-hehe'ohe'ohe, sigwae, "Cina gwae togidega tahe-maisa 'ese? Weyahina 'eguma tagwae 'Yehoba 'oinega', nata 'ihewae hilegita ma 'igwae, 'Ma! To'aha hede weyahina ta Yoni geya wahemisae?'

26 Ma 'eguma tagwae ‘Tomota 'oinega’, nata boda sigamwasowalegita weyahina mabwaiyadi Yoni si'ahwa palopitaeya.”

27 Coinega Yesu 'ina hesilala geya sihemaise bwaibwaini, ma hesi sigwaeya “Geya 'asanapu.” Ma Yesu wete 'oidiya 'igwae, “Taugu sahena wete yahepwaila 'oimiya taiya 'ina loinega ma bewa gide yapaipaihowa.”

Loheya natuna 'eluwa

28 Yesu wete topwaoliyedi ma babadaedi 'ihewaediya, “Togidega 'eguma loheya natunao melohheyadi 'eluwa tamadiu tautuwa 'oina 'igwae, ‘Natugu, nata 'utauya tanoha 'upaihowa,’

29 ta 'ilogwahata, ma muliyetega 'inuwabuiya ta 'itauya 'ipaihowa.

30 Loheyaina natuna 'alomauna gide wete 'ihewaeya, 'igwae, ‘Natugu nata 'utauya tanoha 'upaihowa,’ ta natunaina 'igwaeya ‘Cehe, 'ausala, nata yatauya’, ma hesi geya 'itauya.

31 Coinega siteluwaedi 'oidiyega taiya tamana 'ina gwae 'ihematamataneya?”

Ma sigwae, “Tautuwa.”

Coinega Yesu 'ihewaediya, 'igwae, “Cehe, moisa tuwa, togala taudi takesi 'ana to'ewao ma toganawalao wete gide siluhu nugeta Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina, ma 'omi mulidiyega.

32 “Weyahina mwalo Yoni 'eda dumwaluna 'ihe'itegomiya ma 'omi geya wahemisa, ma hesi takesi 'ana to'ewao ma toganawalao sihemiseya. Ma matamiyega wete wa'iteya sinuwabuiya, ma 'omi hesi geya wanuwabui bo nuwana wahemise, 'awa?”

*Gwae hegehegedi tanoha 'ana to'itayahinao
weyahidi*
(Maki 12:1-12; Luke 20:9-19)

³³ Ma Yesu wete 'ihewaediya, 'igwae, “Caigeda gwae hegehegedi wete wahesagohe tobegula weyahina. Tobegulaina gileipa daisinamo 'ibeguliya 'ina tanoha ma 'abwalu 'ipaihoweya ma gileipa 'ana 'ebebibi wete 'ipaihoweya, ma hada tanohina 'alona 'i'abiya, 'oinega 'ina topaihowao 'ihewaediya si'ita'itayah, ma tauna 'itauya hali tupwa.

³⁴ “Ma hedodona 'ana tuta, badaina 'ina 'ali'eyao tupwadi 'ihesumana hilediya 'ina tanoha gileipa huwaina sabi 'ewadi tanoha 'ana to'itayahinao 'oidiyega.

³⁵ Ta tutaina sitauya tobegulaedi 'ali'eyawedi si'abiyahidiya, ta 'aigeda sisapiya, ma heluwena silohe'amasiya, ma hetoina dimwega si'ahu bwalebwaleya.

³⁶ “Muliyetega tobegulaina tupwana wete 'ina 'ali'eyao tupwana baibaiwana 'ihesumanediy, ma taudi wete gide sipaihowa 'esediya.

³⁷ “Ma 'ebelosaloha 'oina natuna loheyana 'ihesumaney 'oidiya, ma 'igwae, ‘Tauna hede natugu, ma 'oinega sihe'asisiye.’

³⁸ “Ma natunaina 'ilatuwa 'oidiya ta to'itayahinaowedi siboidimo 'oidiya sigwae, ‘Ciyagwao, loheya bewa 'inaonaoma, tauna badaina natuna 'aigeda tuwamo, 'oinega nata bewa talohe'amasi, ma tauda tanoha taloina.’

³⁹ “Coinega si'abiyahiya, ta tanohega siule latuweya mulimuliya, ma silohe'amasiya.

40 “Coinega 'eguma tutaina tonitanoha 'ihilama, to'aha 'ina to'itayahinedi 'oidiya 'ipaihowa?”

41 Ma 'igwaeya, “Tolohe'amasiyedi 'abwa 'i'abihegaladi moisa, ma tanoha 'itagwale to'itayahinao 'ausaladi 'oidiya, ma taudi tanoha huwaina si'ebwae tonitanohina 'oina.”

42 Coinega Yesu wete gxae hegehegediyega Buki He'asisi 'oinega 'ihepwaileya, 'igwae, “Nuwana Buki He'asisi 'ina hepwaita geya wanuwatuhuyahi, beno 'igwaeya,

'Logidiina mwalo tohada'abi silogwahateya, ma tutu bewa sihetoholo pwaiya ma sihelogidi nugeteya, ma logidi mabwaiyadi 'iloinaedi. Beno Bada 'ina paihowa 'ebe henainaida 'oida.’

43 “Coinega yahegwaegomi 'abehega Yehoba 'ina loina 'oimiyega 'i'ewayahule, ma 'i'ebwaya hali boda 'oidiya, ma taudi 'oidiyega huwaina 'ausalana 'ilatu.

44 Ceguma taiya 'ibe'u logidi nage 'oina nata luluna 'ilasadi, ma 'eguma logidiina 'aigeda taiya 'oina 'ibe'u nata wahina 'i'ahu hepwaliliyamo.”

45 Yesu 'ina gxae hegehegedi bewa topwaoli madoudi ma Palisiyao sihesagoheya ma sisana-puya 'abehega taudi weyahidi 'igwaegwae hegehegedi.

46 Coinega 'idi nuwatuhu si'ebe'ebese ma 'abehega Yesu si'abiyahi, ma hesi geya sawasawahina ma si'abiyahi, weyahina boda simatautediya, weyahina bodaedi Yesu si'ahwa palopitaeya.

22

*Gwae hegehegedi hai 'e'ahaina weyahina
(Luke 14:15-24)*

¹ Caigeda wete gwae hegehegedi Yesu 'i'ebwaediya, 'igwae,

² "Yehoba 'ina loina gide kini 'aigeda 'ai 'ipaihoweya natuna meloheyana 'ina hai weyahina.

³ Coinega 'ina topaihowao 'ihesumanediya ma taiyawedi taudi 'ihenuwa laguwediya sitoedima 'ai 'oina, ta sitauya sabi toedima, ma hesi tomo-taiyedi kini 'ina bwau silogwahateya.

⁴ "Coinega tupwana wete 'ina topaihowao 'ihesumanediya ma taudi 'ihenuwa laguwediya sihegwaediya wete 'abehega, 'Bada 'ina 'ai 'igibubu pwaiya. Cina bulumakau madoudi ma 'ina bulumakau yauyaubodi 'ihunu pwaidiya ma 'e'ahai mabwaiyana 'il'atububuya. Wanaoma ma tatauya natunaina 'ina hai 'e'ahaina wa'ai.'

⁵ "Ta taudi geya sinaoma, ma hesi sipili 'waiha, ta hali tupwa ma hali tupwa 'oidiya sitauya. Caigeda loheya 'ina tanoha 'itauya, 'aigeda loheya 'ina paihowa 'oina 'itauya,

⁶ ma tupwadi wete bada 'ina topaihowao si'abiyahidiya, ma si'abihe mwadinediya, ta silohe'amasiadiya.

⁷ "Coinega kiniina 'igamwasowala moisa, ta 'ina tolo'alehao 'ihesumanediya, ta tolohe'amasaedi simutudiya, ma 'idi 'asa sigabuya.

⁸ "Ma kiniina 'ina topaihowao 'oidiya 'igwaeya, 'Hai 'e'ahaina 'atu'atububuina, ma hesi taudi

yahenuwa laguwediya geya sawasawahina ma sinaoma.

⁹ Coinega 'eda 'oidiya wasakowasi ma 'eguma taiyawedi walobediya watoedima ma hai 'e'ahaina si'ai.'

¹⁰ "Coinega silatuwa 'edai ma tomota baibai-wadi sihe'autedima, tupwadi togala ma tupwadi tobwebwe'adi, ma 'oinega hai 'ana hadaina silohemaheya.

¹¹ "Tutaina kini 'inaoma taumanao sabi 'itadi, ta loheya 'aigeda 'i'ita lobeya, tauna geya hai 'ana 'ale'o 'i'ote,

¹² 'oinega 'ihesilaley, 'igwaey, 'Ciyagu, togidega hai 'ale'oina geya 'u'ote, ma to'ehega 'uluhuma?' Ma loheyaina geya sawasawahina ma hesilala bewa 'ihemaise.

¹³ Coinega kiniina 'ina topaihowao 'ihewaediya, 'Loheya bewa wa'abiyahi, ma nimana ma 'aena wapaidi, ma waula latuwe tupwa guguyou 'oina, ma nage 'oina tomota sidou ma sihesala'i'ita muya 'oinega.'

¹⁴ "Weyahina tomota mabwaiyadi Yehoba 'ina henuwalagu silobeya, ma hisahisadimo 'ihesinuwediya."

Takesi kini Sisa weyahina

(Maki 12:13-17; Luke 20:20-26)

¹⁵ Ma Palisiyao siboidimo si'eto'autama, ta siloina togidega ma hesilalega si'abowe, ma Yesu 'ina pui siloba.

¹⁶ Coinega loina silobeya, ma 'adi tomuliyo ma Helodi 'ina bodao ba'idadiyao sihesumanediya Yesu 'oina, ta sigwae, "Bada 'asanapu pwaigowa 'abehega 'owa tohe'ita moisa, ta Yehoba 'ina

nuwatuhu 'uhe'itae moisa, ma wete tomota 'idi waiwai weyahina geya 'umatauta, ma tuwa gwae moisa 'uhehepwailo mahemahetena tomta mabwaiyadi 'oidiya.

¹⁷ Coinega bewa tuwa 'uhegwaemai, togidega sawasawahina ma kini Sisa weyahina takesi talagu, bo geya?"

¹⁸ Ma Yesu 'idi nuwatuhu galana 'isanapuya, 'oinega 'igwae, "Comi to'abo! To'aha weyahina watohotohogau?

¹⁹ Ma hana maneina takesi weyahina wahe'itegau." Coinega mane 'aigeda si'ebwaeya,

²⁰ ta Yesu 'ihewaediya, 'igwae, "Wahegwaegau, mane bewa 'oina taiya ma'ama'ayauna ma sanina?"

²¹ Ma sigwaeya, "Kini Sisa."

Coinega Yesu 'ihewaediya, "Cehe, gide. Coinega 'eguma kini 'ina ginaula wa'ebwae kini 'oina, ma 'eguma Yehoba 'ina ginaula Yehoba 'oina wa'ebwae."

²² Yesu 'ina gwae sanasanapuna hedade sihesagoheya, ta geya 'idi 'ebe gwaemo, 'oinega si'ebesineya ma sihawasiya.

*To'amasa 'idi toholo hila
(Maki 12:18-27; Luke 20:27-40)*

²³ Nage sabweloina 'oina tupwana Sadusiyao, taudi geya sihemisa to'amasa 'idi toholo hila weyahina, sinaoma ta Yesu 'oina sihesilala,

²⁴ sigwaeya, "Bada, Moses 'ina loina 'igwaeya, 'Ceguma loheya mamwanena ma geya natudimo ma loheyaina 'i'amasa, loheyaina tasina hiwapeina ba'idana sihai, ma 'oinega 'eguma

wahine 'ihenatuna natunao to'amasaina hesuwahenao.'

²⁵ "Caigeda loheya matasinao sikisi ba'idamao 'amiyamiya, ta loheyaina 'ihaiya ma 'i'amasa, ma geya natunamo, ma to'amasaina tasina deinega hiwapeina ba'idana sihaiya,

²⁶ ma tasinaina wete 'i'amasa, ma tauna wete geya natunamo. Ma gide tuwa tasinao mabwaiyadi hiwapeina sihaihai,

²⁷ ma mulidiyega wahine wete 'i'amasa.

²⁸ Coinega toholo hila 'ana sauga wahineina to loheya nata mwanena moisa? Weyahina mabwaiyadi sihai pwaiya."

²⁹ Ma Yesu hesilala bewa 'ihemaiseya, 'igwae, "Bewa 'imi pui, weyahina Buki He'asisi geya wasanapu, ma wete Yehoba 'ina waiwai geya wasanapu.

³⁰ "Toholo hila 'ana sauga tomota sahena sihaihai ma hesi 'idi miya gide aneloseyao galewa.

³¹ Ma Yehoba 'ina gwae 'oimiya toholo hila weyahina Buki He'asisi 'oina 'igwaeya,

³² 'Taugu Ebalahamo 'ina Yehoba, ma Aisake 'ina Yehoba, ma Yakobo 'ina Yehoba.'

Yehoba geya tomota 'ama'amasi 'idi Yehoba, ma hesi tomota mayawasidi 'idi Yehoba, 'oinega babadaedi mayawasidi bewa tuwa simiyamiya."

³³ Yesu 'ina gwae bewa boda sihesagoheya ma'idi yaliyaya 'ina he'ita waiwaina weyahina.

*Loina madouna
(Maki 12:28-34; Luke 10:25-28)*

³⁴ Eeta Palisiyao sihesagoha pwaiya 'abehega Yesu Sadusiyao 'idi hesilala 'ihemaiseya ta geya

'aigeda wete 'idi 'ebe gwaemo, 'oinega Palisiyaowedi Yesu 'oina sinaoma,

³⁵ ta 'oidiyega 'aigeda loina 'ana tosanapu Yesu 'oina 'ihesilala sabi tohoina, 'igwae,

³⁶ "Tohe'ita, loina mabwaiyana 'oidiyega to loina madouna?"

³⁷ Ma Yesu 'igwaeya, " 'Cino Bada Yehoba 'uhelauwe 'ateu ma yaluyaluwau ma 'ino nuwatuhu mabwaiyadi 'oidiyega.'

³⁸ Bewa loina nugenugetana ma madouna.

³⁹ Ma 'aigeda wete loina madouna gide bewa 'igwaeya, 'Ciyamwao 'uhelauwedi, gide 'uboi 'uhelau hilego.'

⁴⁰ "Loina 'eluwaedi, loina mabwaiyana ma palopitao 'idi gwae mabwaiyadi huhudi."

*To'abihetena tauna Debida 'ina susu
(Maki 12:35-37; Luke 20:41-44)*

⁴¹ Tutaina Palisiyao si'eto'autama ta Yesu 'ihewaediya,

⁴² 'igwae, "Togidega To'abihetenaina Keliso, taiya 'ina susuwega 'ilatuma?" Ma sigwaeya, "Debida."

⁴³ Coinega Yesu 'igwaeya, "Togidega ta 'oinega mwalo Yaluyaluwa Tabuna Debida 'i'abihe sanapuya ma Debida To'abihetenaina 'i'ahwa badaeya, 'igwae,

⁴⁴ 'Yehoba 'ina gwae 'igu bada 'oina, 'igwaeya:
Cigu 'ebeulega 'umiyatoi ma 'ana siga 'a
'alehao yalagu dobihedi 'aheu gabulena.'

⁴⁵ "Ceguma Debida 'ina bada To'abihetenaina,
togidega hede ta Debida 'ina susuwega
muliyetega To'abihetena 'ilatuma?"

46 Yesu 'ina hesilala bewa geya 'aigeda wete taiya sawasawahina ma 'ihemaise, ta tuta muliyetega Yesu simatauteya, 'oinega geya 'aigeda taiya 'itoho ma 'ihesilala hila Yesu 'oina.

23

Loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao Yesu iheliyediya

(Maki 12:38-40; Luke 11:37-52; 20:45-47)

1 Ta Yesu boda ma 'ana tomuliyao 'oidiya 'igwaeya, 'igwae,

2 "Mwalo hene meIsileli Mosese 'iloiloinaedi, ta nige loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao gide siloiloina 'esegomi.

3 Coinega to'aha gide sihe'itegomiya wamuliyedi, ma hesi 'idi paihowao sahena wahe'au'aunaowedi, weyahina taudi sihehe'itamo, ma geya 'idi he'itaedi sipaihowadi.

4 "Taudi 'aha'ahala mwaudi tomota si'ebwa'ebwaedi, ma hesi taudi geya sitagwala ma 'aha'ahalaedti 'oidiyega si'abihetedti.

5 "Cidi paihowao mabwaiyana sipaipaihowadi ma 'abehega tomota si'itadi ma sihepwatuwedti, beno gwaeyao Buki He'asisi 'oinega leleleledi manidiya ma nimadiya si'abihe pa'inediya, ta 'adi 'ale'owao duduledi sisohasohadi,

6 ta guyai 'adi tuta nuwanuwadi ma wagahata simiyatoi, ma wete hada tapwalolo 'oidiya 'ebemiya 'ausaladi nuwanuwadi,

7 ma 'eguma 'ebe maketi 'oina sitauya nuwanuwadi ma tomota baibaiwadi siloyauwedowi nuwana si'ahwa tohe'itaedi.

8 Ma 'omi hesi sahena tomota si'ahwa'ahwa tohe'itegomi, weyahina 'imi tohe'ita 'aigeda tuwamo, ma mabwaiyami wahemahemahetena.

9 "Wete sahena 'aigeda taiya bale'uwa wa'ahwa'ahwa tamanae, weyahina tamamiu 'aigeda tuwamo galewa 'imiyamiya.

10 "Sahena wete tomota si'ahwa'ahwa bade-gomi, weyahina Keliso tauna 'iboinamo 'imi bada.

11 Ma 'eguma taiya 'oimiyega nuwanuwana 'ihetohanugeta 'ida he'ali'e 'oimiya,

12 ma 'eguma taiya 'oimiyega 'inuwahane nata 'isulu, ma 'eguma taiya 'inuwadobi nata 'ihane.

13 "Ma hesi 'omi loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi, weyahina 'imi 'abowega tomota wa'ausidiya ma 'oinega Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina sahena siluhuluhu. Comi geya'abwa waluhuluhu, ma tomota wete taiyawedi nuwanuwadi ma siluhu wanuwahidiya.

14 (-)

15 "Comi loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi, weyahina 'aigeda wete bewa 'imi pui. Tuta baibaiwana wa'ada'adau sakowasi 'asa baibaiwadi 'oidiya ma 'abehega 'ami tomuliya 'aigeda waloba, ma muliyetega tomotaina wahe'ita ma gide 'omi wapaipaihowa Tomudulele 'oina, tauna gide 'ipaihowa hedada.

16 "Hesi 'atemuyamuyaimi, weyahina 'omi tohanugetao mata gibugibumi, wagwae, 'Ceguma taiya Hada He'asisi saninega 'i'eta'wata'walulu beno geya 'aigeda to'aha, ma hesi 'eguma taiya goulaedi Hada He'asisi 'alona 'oidiyega

'i'eta'ota'olulu beno ginaula madouna, 'oinega 'ilobwaineya ma ginaulaina 'ipaihowa.'

¹⁷ Moisa, 'omi yauyauleimi ma mata gibugibumi! To'aha madouna? Hada He'asisi 'ana goula? bo Hada He'asisi tauna 'oinega goula 'ihelasisiyeya?

¹⁸ "Ma wete wagwae 'abehega 'eguma taiya 'ebe pwaoli saninega 'i'eta'olulu, beno geya 'aigeda to'aha, ma hesi 'eguma 'i'eta'walulu pwaoliina 'ebe pwaoli 'oina, beno ginaula madouna, 'oinega to'aha 'igwae hemiseya, sawasawahina ma 'ipaihowa."

¹⁹ "Comi yauyauleimi! To'aha madouna? Pwaoliina, bo 'ebe pwaoli tauna 'oinega pwaoliina 'i'abihe 'asisiyeya?

²⁰ "Coinega 'eguma taiya 'ebe pwaoli saninega 'i'eta'walulu, tauna wete ginaula mabwaiyana 'ebe pwaoli 'oina 'oidiyega 'i'eta'wata'walulu.

²¹ Ma wete 'eguma taiya Hada He'asisi saninega 'i'eta'wata'walulu, tauna wete Hada He'asisi 'ana tomiya saninega 'i'eta'wata'walulu.

²² Ma 'eguma taiya galewa saninega 'i'eta'walulu, tauna Yehoba ma wete 'ina 'ebemiyia saninega 'i'eta'wata'walulu.

²³ "Comi loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi hesi, weyahina to'abo 'omi. Moisa 'imi helauwedi 'ausala weyahina 'imi helauwedi 'imi ginaula mabwaiyadi 'oidiyega, tobwatobwa madoudi ma wete ginaula 'i'iudi, gide hali pam ma hali pam 'oidiyega, ma hesi loina 'etoi madoudi wanuwanaidediya, beno mumuga dumwaluna ma 'atemuyamuya ma hemisa. Sowasowana ma ginaula bewa madoudi

wapaihowadi, ma wete sahena ginaula 'i'iudi wanuwanuwa naidedi.

²⁴ Ma 'omi tohanugetao mata gibugibuimi, 'ami 'wayahi 'oinega sohusohu wa'ewa yahuledi ma hesi hebai madouna, kameli gide watonetonedi.

²⁵ "Comi loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi hesi, weyahina 'imi 'abowega biyo ma gaeba 'atamanega wabuyodiya, ma 'alodiya bi'ibi'idi, beno yagaha ma mumuga galadi simaha.

²⁶ Comi Palisiyao mata gibugibuimi, 'imi biyo ta 'imi gaeba 'alodi wa'abi he'ehau nugetedi, ma 'oinega wete 'atamanega wa'abi he'ehaudi.

²⁷ "Comi loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi weyahina 'omi to'abo, gide tuwa galiha wa'ewa'e'edi ma 'ausaladi, tabwana 'adi 'ita 'ausala hedade, ma hesi 'alodiya tomota hilihiliyadi ma ginaula bi'ibi'idi simiyamiya.

²⁸ Comi 'ami 'ita tomota matadiya 'abehegaa tohanugetao 'ausalami, ma 'alomiyaa 'abo ma gala baibaiwana simiyamiya.

²⁹ "Comi loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi ta to'abowao, weyahina palopitao nugenugetadi 'adi galiha 'oidiya 'adi 'ebe nuwatuhuyahina wa'abidiya, ma wete tobwebwe'ana mwalo hene 'adi 'ebe nuwatuhuyahinao wa'atububudiya,

³⁰ ma wagwae, 'Ceguma mwalo hene tamiyamiya tubudao 'idi tuta, sahena tubudaowedi talemelemedi palopitao 'adi lohe'amasa weyahina.'

³¹ Cimi gwae bewa 'oinega wahewaila pwaiya 'abehegaa palopitao 'adi tolohe'amasa tubudiyao

'omi.

³² Coinega taudi 'idi paihowaedi 'abwa walosaloohidi.

³³ "Comi mwata natunao, ta geya sawasawahina ma 'asa 'ala'alatana* 'oinega wadena.

³⁴ Coinega palopitao ma tosanapuwao ma loin'a na tohe'itao yahesumanediwa ma nata tupwadi walohe'amasidi, nuwana kelose 'oina watutu hepa'inedi, ma tupwadi 'imi hada tapwalolo 'oidiya balaeyega wahunudi, ma 'asa 'aigeda 'aigeda 'oidiyega wapa'idi.

³⁵ "Ma 'ana 'ebelosaloha 'oina tobwebwe'ana 'adi lohe'amasa 'ana maisa mabwaiyana 'omi waloba. Loheya nugenugetana Ebeli tauna tobwebwe'ana silohe'amasiya, eeta silolohe'amasa 'ana siga Balakaya natuna Sakaliya wete silohe'amasiya Hada He'asisi ma 'ebe pwaoli gamwagamwanidiya.

³⁶ Moisa, lohe'amasaidi mabwaiyadi 'adi maisa nata 'omi mehau bewa waloba.

*Yesu 'idouwa Yelusalema weyahina
(Luke 13:34-35)*

³⁷ "Yelusalema yo! Togidega ta palopitao 'ulohe'amasidiya ma wete Yehoba 'ina tohale-wasao galewega 'uloda'ulediya. Tuta baibai-wana nuwanuwagu ma 'ino tomotaiyao yab-wau he'autedima gide'am'am natunao pepenega 'i'ahusamudiya, ma tuwa silogwahategauwa.

³⁸ Coinega Yehoba nata 'i'ebesinego ma ma'ino pui tuwa 'umiyamiya.

³⁹ Ta yahegwaego 'abehegaa sahena wete 'u'ita'ita hilegau ma 'ana siga 'ino tomotaiyao

sitagwala 'oiguwa ma sigwae, ‘Tahepwatuwe tauna Yehoba saninega 'inaoma.’ ”

24

*Tuta mwauna 'abwa 'ilatuma
(Maki 13:1-13; Luke 21:5-19)*

¹ Coinega Yesu Hada He'asisi saugaina ma 'i'ebesine ma 'ana tomuliyao sinaoma ta Hada He'asisi 'ana hadao Yesu 'oina sihe'iteya.

² Ma Yesu 'igwaeya, “Hadaedi mabwaiyadi wa'ebubudi, yagwae bwaibwaina 'abwa mabwaiyadi sile'wa yahuledi ma sahena wete tupwa 'i'iuna wa'ita'ita hila.”

³ Muliyetega 'itauya Olibe 'oyana 'oina ta 'imiyatoiya, ma 'ana tomuliyao 'oina sinaoma ta siboidimo simiyamiya ma 'oinega sihesilaleya, sigwaeya, “Bada, 'uhegwaemai to tuta 'oina Hada He'asisi sile'wa, ma 'ino tuta hilama, ma tuta 'ana 'ebelosaloha weyahina 'adi 'ila'ilala 'uhe'itemai ma 'asanapu.”

⁴ Coinega Yesu 'ihegwaediya, 'igwae, “Wa'itayahigemi 'amuge ma tomota tupwadi si'abowegomi.

⁵ Weyahina 'abwa baibaiwadi saniguwega si-hepwaila ma 'abehega sihanugete puigomi ma 'aigeda 'aigeda 'igwae, ‘Taugu To'abiheteina,’ ma tomota baibaiwadi simuliyedi.

⁶ Wete wasa 'abwa wahesagohedi 'alehao deimiya ma bwaga weyahidi, ma sahena wa'ate'ateyoho. Weyahina ginaula bewa silatu nugeta ma hesi bale'u 'ana 'ebelosaloha 'abwa.

⁷ Weyahina 'abwa hali boda ma hali boda 'oidiya silo'aleha, ma wete hali 'ebeloina ma

hali 'ebeloina 'oidiyega silo'aleha, ma gomale madouna ma mwani'ini'i silatu tupwa mabwaiyadi 'oidiya.

⁸ Ma ginaulaedi tuta mwaudi 'adi 'ebehegaina tuwa.

⁹ "Comi nata tomota si'abiyahigomi ma si'abihe muyemuyegomi nuwana silohe'amasigomi, ma tupwa mabwaiyadi tomotainao silo'alehegomi weyahina 'abehega 'omi 'agu tohemisao,

¹⁰ ma mwauwedi weyahidi 'abwa tupwami wawe'a ma waboimo 'iyamiyao watebaedi, nuwana walo'alehedi.

¹¹ Wete palopita 'abo'abowao silatuma ma tupwami sihanugete puigomi.

¹² Ma wete mumuga galana 'ina madou 'oinega tomota tupwana baibaiwana 'idi helau 'atediyega 'iwe'a.

¹³ Ma 'eguma taiya 'ihe'alama'i'ita ma 'itoholo pa'ala ma 'ana siga tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina, yaliyaya hataya 'iloba.

¹⁴ "Ma Yehoba 'ina loina tetelina 'i'edadana nugeta tupwa mabwaiyana 'oidiya, ma boda mabwaiyadi 'ana loguguya sihesagohe, ma muliyetega tuta 'ana 'ebelosaloha 'ilatu.

Mwau madouna (Maki 13:14-23; Luke 21:20-24)

¹⁵ "Cabwa 'ila'ilalaina palopita Daniyela 'ihewpaila nugetaeya 'ilatu, beno ginaula gala hedade ma didiga tupwa he'asisi 'oina 'itoholo. (Ceguma taiya gwae bewa 'ihasili 'inuwasadwalena.)

¹⁶ Tuta nage 'oina Yudiya 'ana tomiyanao sawasawahidi ma 'oya 'oidiya sidena.

17 Ma 'eguma taiya wagahata 'imiyamiya 'idena mwayamwayau, ma sahena 'iluhuluhu hila 'ina hada 'ina tobwatobwa sabi 'ewadi.

18 Ma 'eguma taiya tanoha 'ipaipaihowa sahena 'ihilahila 'ana 'ale'o hali tupwa 'ilaguya sabi 'ewa.

19 "Ma tuta nage 'oina togamwagamwao ma tohesusuwao sihe'atemuyamuya.

20 Coinega wa'ahwanoi ma tuta 'ausalana Yehoba 'i'ebwaegomi 'imi tuta dena 'oina, ma sahena gogai 'ana tuta, bo nuwana Sabati 'oina.

21 "Moisa, tuta nage mwau hedade, weyahina bale'u 'ana hemasalahahohau 'oinega eeta 'ana siga tuta bewa, geya 'aigeda wete mwauina bewa gide, ma muliyetega mwau bewa sahena wete 'ilatulatu hilama.

22 Mwau nage 'ana sabwelowao 'eguma Yehoba sahena 'i'abi'abi heto'uto'upadi, nata tomota mabwaiyadi si'amasa, ma hesi Yehoba sabwelowedi 'i'abihe to'uto'upadi beno 'ina boda hehe'asaidi weyahidi.

23 "Coinega 'eguma taiya 'ihewaegomi ma 'igwae, 'Keliso bewa,' nuwana 'Nage,' sahena wahehemisedi.

24 Weyahina Keliso 'abo'abodi ma palopita 'abo'abodi 'abwa silatu ma 'ila'ilala waiwaidi tomota matadiya sipaihowaidi, ma 'oidiyega 'eguma sawasawahidi Yehoba 'ina bodao hehe'asaidi wete sida 'abihe'wanidi.

25 Ma 'omi ginaula bewa weyahina yahepwaila nugeta pwaiya 'oimiya.

26 "Coinega 'eguma sihegwaegomi, sigwae, 'Keliso tupwa balabala 'awawa 'imiyamiya,' sahena p watula nage 'oina watautauya. Ma 'eguma

sigwae, ‘Keliso hada ‘alona ‘imiyamiya,’ sahena wahehemisedi.

²⁷ “Taugu Loheyaiguina ‘igu latu hilama ‘ana ‘ita gide tuwa namala madouna yalasiyega ‘iasilala ta ‘ana siga bwauli.

²⁸ “Ta’eha ‘oina ‘wayoha ‘imiyamiya beno ‘oina ‘ao’ao si’au’autama.

*Yesu ‘ina hilama
(Maki 13:24-27; Luke 21:25-28)*

²⁹ “Ma tuta mwauina ‘igumwala ma muliyetega sinala ‘iguguyou, ma wete wai’ena ‘ina ‘asilala ‘igibogibo, ma ‘ipwalao galewega sigubala, ma ginaula baibaiwadi galewa simiyamiya ‘idi wai-wai siwe’a.

³⁰ Tuta nage ‘oina taugu Loheyaiguina ‘igu ‘ila’ilala galewega ‘ilatuma, ma boda mabwaiyadi bale’uwa si’itegau yaloha pwatanega ma ‘igu waiwai ma ma’igu wasawasa madouna yalatulatuma, ma sidougwaegwae.

³¹ Ma wete yoguli simu’a ma ‘igu aneloseyao yahesumanedi ma ‘igu boda hesihesinuwaidi sihe’autedima bale’u mabwaiyana ma yaumai mabwaiyana ‘idi tupwa ‘oidiyega.

*Cebel’ita saido ‘oinega
(Maki 13:28-31; Luke 21:29-33)*

³² “Cebel’ita saido ‘oinega yahe’itegomu, beno ‘eguma saido ‘igalugalu wasanapuya losihe ‘ana tuta deina.

³³ Ma wete ‘eguma ‘ila’ilalaedi bewa wa’italoba pwaidiya wasanasanapu ‘abehega ‘igu tuta hilama deina ‘ilatu pwaiya.

³⁴ Moisa, yaso bewa nata geya wagumwala ma ‘ana siga ginaulaedi mabwaiyadi silatu.

³⁵ Cabwa galewa ma bale'u sisawala, ma 'igu gwaeyao geya'abwa tuwa sisawasawala.

*Tuta nage geya 'aigeda 'isanapu
(Maki 13:32-37; Luke 17:26-30, 34-36)*

³⁶ "Geya 'eta taiya 'isanapu to tuta, nuwana to sabwelo 'oina yahilama, ma wete aneloseyao galewa geya sisanapu. Taugu wete geya yasanapu. Tamagu 'iboinamo 'isanapuya.

³⁷ Tuta nage, Nowa 'ina tuta gide.

³⁸ Weyahina Nowa 'ina tuta tomota 'adi si'ai'ai ma 'adi we'aha sinumanuma ma sihehehai, ma wete sihaihai, ma 'ana siga Nowa 'ina waga 'igeluwa,

³⁹ ma yagewa 'ilohe'ateyohodiya, ta 'oinega tomota mabwaiyadi sidamana, ma taugu Loheyaiguina 'igu hilama gide.

⁴⁰ "Tuta nage 'oina 'eguma loheya 'eluwa tanoha, 'aigeda yatoe ma 'aigeda 'imiyamiya.

⁴¹ Wete 'eguma wahiwahine siteluwa si'e'ehalo, 'aigeda yatoe ma 'aigeda 'imiyamiya.

⁴² "Coinega wa'itayahidi bwaibwaini, weyahina 'igu hilama 'ana tuta geya wasanapu.

⁴³ Ma wanuwatuhuyahi 'eguma taiya hada toniwagana 'isanapuya ma to tuta nihuwan'a 'alona toyagaha 'iluhu 'ina hada, 'i'atububu bwaibwaina ma 'i'o'oyatola, ma sahena 'ina hada 'ibwalebwale.

⁴⁴ Coinega 'omi wete wa'atububu bwaibwaina, ma 'igu tuta hila weyahina wayamwegau, weyahina taugu Loheyaiguina 'igu hilama 'ana tuta geya wasanapu.

*Topaihowao 'ausaladi ma galadi
(Luke 12:41-48)*

⁴⁵ “Topaihowa 'ausaladi ma sanasanapuidi 'idi mumuga bewa gide: Ceguma taiya tauna 'ina bada 'ihesinuwefa ma hada 'i'itayahi ma topaihowao 'adi 'e'ahai 'i'ebwaedi sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya,

⁴⁶ 'abwa 'eguma badaina 'ihilama ma 'ina topaihowaina 'iloba 'ipaipaihowa dumwalu, nata weyahina 'iyaliyaya ma 'oina 'igwae,

⁴⁷ 'Cino paihowa 'ausaladi weyahina yayaliyaya, 'oinega ginaula mabwaiyadi 'adi loina ya'ebwaego ma 'uloina.’

⁴⁸ “Ma hesi 'eguma topaihowa 'imumuga galana ma 'iboinamo 'oina 'igwae, 'Cigu bada 'abwa 'iheheboi,’

⁴⁹ ma 'ihiegaina ma 'iyanao 'isapi dadanedi ma 'i'ai hedahedade, nuwana 'inuma hedahedade toheyauyaule ba'idanao,

⁵⁰ ma 'oinega 'ina bida 'eguma 'iloh'e'ateyohoyama ma 'ina paihowa galana 'i'italobadi,

⁵¹ nata hadega 'ipa'i ma maisa galana 'i'ebwae to'abowao 'idi tupwa, nage 'oina sidou ma sihesala'i'ita, muya 'oinega”.

25

Gwae hegehegedi wahiwahine nima luwaluwa

¹ Ma Yesu 'ihiegwaediya wete, 'igwae, “Yehoba 'ina loina bewa gide: wahiwahine site teni 'idi mayale si'ewediya ma sitauya tohai meloheyana sabi helatuina 'ina hai guyaina weyahina.

² Coidiyega site paibi yauyauleidi ma site paibi sanapudi.

³ Toheyauyauleyedi 'idi mayale geya 'ana we'aha 'ana lohepoi si'ewa,

⁴ ma hesi taudi tosanapuwedi ma'idi we'aha 'ana lohepoi 'idi botolo 'oidiya si'ahalidiya 'idi mayaleyao ba'idanao.

⁵ "Ma tohai meloheyana 'iheboiya, 'oinega mabwaiyadi siloloyamwana ta si'eno sinediya.

⁶ Coinega nihuwanu gamwana loheya 'aigeda 'ibwauwa, 'igwae, 'Tohaiina bewa 'ilatu pwaima, watoholo ma tayo'o.

⁷ Coinega wahiwahineyedi mabwaiyadi sito-holowa, ta 'idi mayale si'atububudiya.

⁸ Coinega wahiwahineyedi yauyauleidi 'iyadiyao 'oidiya si'ahwanoiya, sigwaeya, 'Ciyamayao, mayale 'ana we'aha tupwana wa'ebwaemai, weyahina 'ima mayale nata sigibo.'

⁹ "Ma sanapudiyedi sigwaeya, 'Nuwana geya 'ima we'aha sawasawahina ma tupwana 'a'ebwaegomi, 'oinega 'omi watauya toheginwaneyao 'oidiya ma 'imi mayale 'adi we'aha wagimwanedi."

¹⁰ "Coinega sitauya sabi gimwane, ma tohai 'ilatuma, ta taudi si'atububu pwaiya ba'idanao siluhuwa hai 'e'ahaina weyahina, ma 'ahwa 'eda sigududiya.

¹¹ Muliyetega 'iyadiyao gimwaneyega sihilama ma sigwaeya, 'Bada, 'eda 'uso'e ma 'aluhuwa.'

¹² Ma 'idi gwae 'ihemaiseya, 'igwae, 'Comi hali boda, geya yasanapugomi.'

13 “Coinega sawasawahimi wa'itayahi, weyahina sabweloina, nuwana tutaina yalohihilama, geya wasanapu.

*Bada 'ina 'ebwaya 'ina topaihowa 'oidiya
(Luke 19:11-27)*

14 “Yehoba 'ina loina wete gide 'eguma 'aigeda bada nata 'itauya hali tupwa, ma 'ina topaihowao 'ibwauwedima, ma 'ihewaediya ma 'abehega 'ina tobwatobwa si'itayahi.

15 “Ma 'aigeda 'ina mane 'ina topaihowa 'i'ebwaeya 'ana baibaiwa paibi handeledi kina, ma loheya heluwena tu handeledi kina, ma loheya hetoina handeledi kina, weyahina 'ina 'ebwaya 'oidiya taudi 'aigeda 'aigeda 'idi waiwai gide. Ma muliyetega badaina 'i'ebesinediya ta 'itauya.

16 “Coinega loheyaina tauna ma'ina paibi handeledi kina 'ina bada 'ina maneina 'i'ewediya, ta 'oidiyega 'ihepaihoweya, ta 'adi loheposeyana paibi handeledi wete 'ilobediya.

17 Loheya heluwena wete gide 'ina tu handeledi kinaedi 'ihepaihowediya ta 'oidiyega 'ina bada 'ina mane 'ana loheposeyana tu handeledi wete 'ilobeya.

18 Ma loheya hetoina, tauna ma'ina handeledi kina, 'i'eweya ta bale'u 'i'eliya, ta 'ina bada 'ina maneina 'idahweya 'alona.

19 “Ta tuta dudulena mulina 'idi bada 'ihilama, ta 'ihesilalediya 'idi paihowa 'adi maisa weyahidi.

20 Ma loheya 'ina mane paibi handeledi kina 'inaoma, ta 'ana loheposeyana paibi handeledi

kina wete 'i'ewedima, ta 'igwaeya, 'Bada, paibi handeledi kina 'u'ebwaegauwa ma 'ana loheposeyana paibi handeledi kina wete yalobeya, ta bewa.'

21 "Ma badaina 'igwaeya, 'Causala, 'owa topaihowa bwaibwaina ta dumwaluna. Cuhetapewa pwaiya ginaula 'i'iudi 'oidiyega, 'oinega 'a loina ginaula madoudi weyahidi ya'ebwaego, ma wete 'igu yaliyaya bewa 'oina 'umiyamiya."

22 "Muliyetega loheya heluwena ma'ina tu handeledi kina 'ilatuma, ta 'ana loheposeyana tu handeledi kina wete 'i'ewedima, ma 'igwaeya, 'Bada, tu handeledi kina 'u'ebwaegauwa ta 'ana loheposeyana tu handeledi kina wete yalobeya, ta bewa."

23 "Coinega badaina 'igwaeya, 'Causala, 'owa topaihowa bwaibwaina ta dumwaluna, 'uhetapewa pwaiya ginaula 'i'iudi 'oidiyega, 'oinega 'a loina ginaula madoudi weyahidi ya'ebwaego, ma 'owa wete 'igu yaliyaya bewa 'oina 'umiyamiya."

24 "Eeta loheya hetoina ma'ina handeledi kina 'inaoma, ma 'igwaeya, 'Bada, yasanapugowa 'abehEGA 'owa loheya pa'aliu, ma 'ino wasawasa 'u'ewa'ewa hali tomota 'idi pahowa 'oidiyega,

25 'oinega yamatautegowa, ta 'ino handeledi kinaina bale'u 'alona yadahweya, ta 'ino mane bewa."

26 "Ma badaina 'iheliyeya, 'igwae, 'Topaihowa galau ta tologwahata 'owa, 'usanapugauwa 'abehEGA 'igu wasawasa ya'ewa'ewa hali tomota 'idi pahowa 'oidiyega,

27 'eguma 'igu mane banika 'oina 'uda laguya, beno tutaina yahilama ma 'ana lohepoi yaloba!'

28 Ta 'ina 'ali'eyao 'oidiya 'igwaeya, 'Cigu han-deledi kina 'oinega wa'ewa, ma loheyaina tauna loheposeyana madouna 'ilobeya 'oina wa'ebwae.

29 Weyahina 'eguma taiya 'ana heguheguyai 'iloheposeyane, 'ana loheposeyana wete 'iloba, ma 'imadou; ma 'eguma taiya geya 'iloheposeyane, to'aha 'oina 'imiyamiya 'oinega 'abwa si'ewa yahule.'

30 "Coinega 'ina 'ali'eyao 'ihegwaedi ma topai-howa galanaina siula latuhe 'atamana guguyou tupwaina 'oina, ma nobwa tomota ma'idi muyamuya sidoudou ma sihesala'i'ita ba'idanao.

Yesu bale'u mabwaiyadi 'abwa 'iloinaedi

31 "Cabwa taugu Loheyaiguina, ma'igu wasawasa 'asi'asilalaina, ma ma'igu aneloseyao 'alatuma, ma 'oinega 'igu wagahata wasawasa 'oina yamiyatoi sabi loina,

32 ma 'ebeloina bale'uwa mabwaiyadi tomotaedi mataguwa sihe'autedima, ma yawatahidi gide sipi 'adi to'itayahina 'iwatahidi goti 'oidiyega,

33 ma sipi yalagu wasiyedi 'igu 'ebeulega ma goti 'igu 'adigeyegeyega.

34 Ma 'oinega tololina taugu taudi 'igu 'ebeula 'oina yahegwaedi ma yagwae, 'Comi Tamagu 'ina helauwega wayaliyaya, wanaoma ma 'imi 'ebeloinaina wa'ewa, beno bale'u 'ana hemasalahah hohau 'oinega 'i'atububuya weyahimi.

35 Weyahina 'omi mwalo yagomaleya ma wahe'aigauwa, ma wete tani'ogu 'iyahala ma we'aha wa'ebwaegauwa, yahesugalagala 'imi 'asa ma wabwauwegauwa 'imi hada,

36 ma wete geya 'agu 'ale'omo ma wahe'otegauwa, wete yalohala ma wabo'enegauwa, ma wete deli 'oina yamiyamiya ma wabo'enegauwa.'

37 "Coinega todumwaluwedi 'oiguwa sigwae, 'Bada, to tuta hede 'a'itegowa ma 'a gomale ma 'ahe'aigowa, nuwana tani'ou 'iyahala ma we'aha 'a'lebwaegowa,

38 nuwana 'uhesugalagala 'ima 'asa ta 'abwauwegowa 'ima hada, nuwana geya 'a 'ale'omo ma 'ahe'otegowa,

39 nuwana ma'a lohala, nuwana deliya 'umiyamiya ma 'abo'enegowa?"

40 "Coinega yagwae 'oidiya, ma yagwae, 'Moisa, 'eguma taiya 'owa 'iyagwao 'i'iudi 'aigeda 'oidiyega 'u'abihete, beno taugu wete 'u'abihetegau."

41 "Ma taudi 'igu 'adigeyageya simiyamiya yahegwaedi, 'Comi togala wa'ebesinegau, ma watauya 'aiwe ninima hatayana 'oina, tauna Yehoba 'i'atububuya Tomudulele ma 'ina bodao weyahidi.

42 Weyahina mwalo ma'agu gomale ma geya wahe'aigau, wete tani'ogu 'iyahala ma geya 'aigeda wete we'aha wa'ebwaegau,

43 ma yahesugalagala 'imi 'asa ma geya wabwauwegau 'imi hada, ma geya 'agu 'ale'omo ma

geya wahe'otegau, wete yalohala ma wete deliya yamiyamiya ma geya wahabo'enegau.'

44 "Muliyetega taudi gwae bewa sihemaise, ma sigwae, 'Bada, to tuta 'a'itegowa ma'a gomale, nuwana tani'ou 'iyahala, nuwana 'uhesugagalagala, nuwana geya 'a 'ale'omo, nuwana 'ulohala, nuwana deliya 'umiyamiya, ma geya 'alemego?"

45 "Ma yahegwaeidi, 'Moisa, tutaedi 'oidiya 'eguma tomota 'i'iudi bewa 'aigeda geya wa'abihete, beno 'oina geya walemegau.'

46 Coinega taudi sitauya muya hataya 'oina, ma todumwalu hesi yawasi hataya siloba."

26

*Babada nuwanuwadi ma Yesu silohe'amasi
(Maki 14:1-2; Luke 22:1-2; Yoni 11:45-53)*

1 Yesu 'ina he'itaedi bewa 'ilosalohiya, ma 'ana tomuliyao 'ihewaediya,

2 'igwaeya, "Wasanapuya sabwelo 'eluwa ma Hataona Guyaina tapaihowa, ma 'oinega taugu Loheyaiguina 'agu toteba 'i'ebwaegau 'agu 'alehao 'oidiya, ma kelose 'oina silohe'amasigau."

3 Coinega topwaoli madoudi ma meIsileli 'idi babadao si'eto'autama Kaiyapa 'ina hada madouna 'oina, tauna topwaoliyedi 'idi bada madouna.

4 Ta babadaowedi taudimo siloina ma 'abehega 'abowega Yesu si'abiyahi ma silohe'amasi,

5 ta sigwaeya, "Sahena guyai 'alona Yesu ta'abi'abiyahi, 'amuge ta tomota sigamwasowala ma silo'aleha 'oida."

*Wahine Yesu 'iheholoiya 'asa Bedani 'oina
(Maki 14:3-9; Yoni 12:1-8)*

⁶ Tutaina Yesu Bedani 'oina 'imiyamiya, Saimon'i ina hada. Tauna mwalo tolepelo 'aigeda.

⁷ Coinega 'aigeda wahine ma'ina holowa 'ilatuma, ma holowaina 'ana maisa madouna, ma botolo bwebwe'ana hedade 'oina sisiweya. Yesu 'abwa hadai 'i'ai'ai, ma wahineina 'ilatuma ta holowaina Yesu debana 'isiweya.

⁸ Ma Yesu 'ana tomuliyo si'iteya, ta wahineina silomugiyeya, sigwaeya, "To'aha weyahina holowa 'imudaliya?"

⁹ Cilobwaineyea ma holowaina 'igimwaneye, ma maisa madouna 'i'ewa, ma 'iheguyai to-hewewelohe 'oidiya."

¹⁰ Ma Yesu 'idi gwaeina 'isanapuya ta 'ihewwaediya, 'igwae, "Sahena walolomugkiye wahine bewa, 'ina paihowa 'oiguwa bwebwe'ana hedade.

¹¹ Toheweweloheyedi wagwaegwaenedi tuta mabwaiyana simiyamiya deimiya, ma hesi taugu geya tuta dudulena ba'idamiu tamiyamiya.

¹² Wahine bewa 'iheholowa pwaigauwa wahigu 'ana lagu galiha weyahina.

¹³ Yagwae moisa 'oimiya, 'abwa wasagu to-mota si'oteteli bale'u mabwaiyana 'oina, ma wahineina 'ina paihowa 'oiguwa wasana wete si'oteteli."

*Yudasa 'itagwala ma Yesu 'itebaei
(Maki 14:10-11; Luke 22:3-6)*

¹⁴ Ma Yesu 'ana tomuliyo 'aigeda sanina Yudasa Isakaliyota 'itauya topwaoli madoudi 'oidiya,

¹⁵ ma 'ihewaediya 'igwae, “Cehisa maisa nata wa'ebwaegau, 'eguma Yesu 'oimiya yatebaeyawa?” Ta mane siliba 'ana baibaiwa teti si'ebwaeya.

¹⁶ Coinega Yudasa tuta bwebwe'ana 'iyamweya ma 'abehega Yesu 'oidiya 'itebae ma si'abiyahi.

Hataona 'aiina sipaihoweya

(*Maki 14:12-21; Luke 22:7-14, 21-23; Yoni 13:21-30*)

¹⁷ Hataona 'aiina beledi daisina, geya 'ana 'abihesehamo si'ai'ai. Ta Hataona 'aiina 'ana sabwelo nugeta 'oina Yesu 'ana tomuliyo tupwadi 'oina sinaoma ma sigwaeya, “Bada, ta'eha 'oina nuwanuwau ma Hataona 'e'ahaiina weyahiu 'a'atububu?”

¹⁸ Coinega Yesu 'igwae, “Watauya Yelusalema ma 'igu 'ahwanoi 'aigeda loheya 'oina wahepwaila, wagwae, ‘Cima tohelita 'ina gwae bewa gide, 'abehega “Cigu tuta 'ilatu pwaiya ma nuwanuwagu ma 'ino hadai Hataona 'aiina ma'agu tomuliyo 'a'ai.””

¹⁹ Ta tomuliyaedi Yesu 'ina gwaeina simuliye, ta loheyaina 'ina hada Hataona 'aiina si'atububuya.

²⁰ Coinega lahilahiya Yesu ma'ana tomuliyo site tuwelowedi siluhuwa ta 'e'ahaiina si'aiya.

²¹ Ma 'idi 'aiina 'oina Yesu 'igwae, “Ciyagwao, yagwae moisa 'abehega 'aigeda 'oimiyega nata 'itebaegau.”

²² Ma Yesu 'ina gwae bewa weyahina sinuwaga moisa, ta 'aigeda 'aigeda Yesu 'oina 'ihesilala 'igwae, “Bada taiya tauna? Nuwana taugu?”

²³ Ma Yesu 'ihewaediya, “Loheyaina tauna ba'idagu gaeba 'aigeda 'oinega 'a'ai'ai, tauna nata 'itebaegau.

²⁴ Taugu Loheyaiguina 'abwa yatautauya 'edaina mwalo Buki He'asisi 'oina sihepwaila nugeteya, ma hesi 'agu totebaina 'atemuyamuyaina, ma bwebwe'ana 'eguma mwalo sahena sinana 'ihenehatune.”

²⁵ Coinega 'ana toteba Yudasa 'ihewaeya, “Bada to loheya tauna? Nuwana taugu?” Ta Yesu 'igwaeya, “Cugwae pwaiya bo'i.”

Bada 'ina 'ai
(Maki 14:22-26; Luke 22:15-20; 1 Kolinita 11:23-25)

²⁶ Si'ai'ai ma Yesu 'e'ahai 'i'eweya ta weyahina 'igwae helauwa, ma 'i'abihisiya ta 'ana tomuliyo 'i'ebwaediya, 'igwaeya, “Bewa wahigu wa'ewa ma wa'ai.”

²⁷ Ma waini mabiyona wete 'i'eweya, ma weyahina 'iloya wedowa Yehoba 'oina, ma 'i'ebwaediya, ma 'igwaeya, “Mabwaiyami wanuma.

²⁸ Bewa bwayahigu, loina hauhauna weyahina, 'idaudau tomota mabwaiyami 'imi puiyao 'adi 'ebe nuwasam weyahina.

²⁹ Ma yahegwaegomi tuta bewa ma mulina waini bewa geya'abwa 'oinega yanumanuma hila ta 'ana siga 'omi ba'idagwao waini hauhauna tanuma Tamagu 'ina tupwa.”

³⁰ Coinega wali 'aigeda siwaliyeya ta silatuwa, ma sihaneya 'oya Olibe 'oina.

*Yesu 'ihepwaila latuwa 'abehega Pita
'imwehihiye*

(*Maki 14:27-31; Luke 22:31-34; Yoni 13:36-38*)

³¹ Ma Yesu 'ihewaediya, 'igwae, “Nata ni-huwana mabwaiyami wadena sinegau, gide Buki He'asisi 'ina hepwaila 'igwaeya,
‘To’itayahina sipi yalohe’amasí ma sipi sile-wana.”

³² Ma taugu 'igu toholo hila mulina Galili 'oina yatautauya, ta 'omi muliguwega wanaowa.”

³³ Coinega Pita 'il'apulagata ma 'igwaeya, “Nata mabwaiyadi sidena sinego ma taugumo ba'idaū.”

³⁴ Ma Yesu Pita 'ihewaeya, “Yagwae moisa, nihuwanā nata, muliyetega 'abwa 'am'am 'idou, ma 'owa matoi 'uuahalegau.”

³⁵ Ma Pita 'igwaeya, “Bada, sahena hede yauhauhalego! Ceguma silohe’amasigo taugu ba'idaū wete silohe’amasigita.” Tomuliyao mabwaiyadi wete gide sihehegwae.

Gedesemani 'oina Yesu 'i'ahwanoi
(*Maki 14:32-42; Luke 22:39-46*)

³⁶ Eeta Yesu 'ana tomuliyao ba'idañao sihapwesa tupwa sanina Gedesemani, ma 'ihewaediya, 'igwae, “Cebwa wamiyatoi ma yanao nobwa tupwaina ya'ahwanoi Tamadai 'oina,”

³⁷ ma hesi sitetoiyedi ba'idañao 'itoediya, taudi Pita ma Sebedi natunao, ma 'inuwagala madouna, nuwana 'isiwapa,

³⁸ 'ihewaediya 'igwae, “Yanuwagala madouna, gide 'abwa ya'amasa, 'ebwa wamiyamiya, wa'o'oyatola ma ba'idañgawao ta'ahwa'ahwanoi.”

39 Ma 'ihanaowa tupwana ta 'ibe'usuluwa, 'i'ahwanoi, 'igwaeya, "Tamagu yo, 'eguma sawasawahina muyamuya biyoina bewa 'oiguwega 'u'ewa ma geya'abwa yanumanuma, ma hesi geya'abwa 'igu nuwatuhuwega, 'owa tuwa 'ino nuwatuhu gide 'upaihowe."

40 Cigumwala, ma 'ihilama 'ana tomuliyo 'ilobediya si'enosinediya, ma Pita 'ilohanohanoya, 'ihegwaeya, 'igwae, "Geya sowana sauga 'i'iuna tuwa wa'o'oyatola ma wa'abihetegau.

41 Hede wa'o'oyatola wa'ahwa'ahwanoi 'abehega sahena waluhuluhu 'ebe tohona 'oina. Yaluyaluwami nuwanuwana ma hesi wahimi siwe'a."

42 Cigumwala, 'ihanaowa wete, 'i'ahwanoiya, 'igwae, "Tamagu yo, 'eguma geya sowana muyamuya biyoina 'u'ewa, ma 'eguma 'ino nuwatuhu gidemusa, tuwa yanuma."

43 Eeta 'ihilama wete 'ana tomuliyaowedi 'ilobediya wete si'enosinediya, weyahina mata'eno'eno 'i'ewa pwaidiya.

44 Coinega 'i'ebesinediya 'ebwa, 'inaohila ma 'i'ahwanoi matoina, gide nige 'i'ahwanoi 'esa.

45 Cigumwala, 'ihilama tomuliyaowedi 'ihegwaediya, "Bwebwe'ana wa'eno'eno, wa'aiyawasi. Cigu sauga 'ilatu pwaima, ma 'agu totebaina nata taugu Loheyaiguina 'itebaegau togalagalaedi 'oidiya.

46 Watoholo, tatauya, wa'ita 'agu totebaina 'ilatu pwaima."

Yesu si'abiyahiya

(*Maki 14:43-50; Luke 22:47-53; Yoni 18:3-12*)

⁴⁷ Cabwa Yesuina 'ihehegwaegwae, ma Yudasaina ma 'ina boda baibaiwadi sihapwesama ma'idi 'ebe 'alehao ma ma'idi wepasi. Weyahina topwaoli madoudi ma tomota 'idi babadao sihewasaedima Yudasa ba'idanao, ma Yudasaina Yesu 'ana tomuliya, sitetuwo 'aigeda 'oidiyega,

⁴⁸ ma Yudasaina nige 'ebehe'ita 'ihesumanediya, 'igwae, "Wa'ita 'eguma taiya ya'atusapwali, beno loheyaina wa'abiyahi,"

⁴⁹ ma 'idumwaluwa Yesu 'i'atusapwaliya, ta 'igwaeya, "Yauwedo Bada."

⁵⁰ Ma Yesu 'igwaeya, "Ciyagu, togidega 'ino naoma?"

Cigumwala, ma sitauyama Yesu si'abiyahiya.

⁵¹ Si'abi'abiyahi ma 'iyana 'aigeda 'ina 'elepa 'aleha 'ilisiloya ma tolo'aleha 'aigeda 'ihunuya ma tenana 'l'upwa yahuleya. Loheyaina topwaoli madouna 'ina topaihowa 'aigeda.

⁵² Ma Yesu 'ihewaeya, "Tuwa, 'ino 'ebe 'aleha 'ulagu hila 'ina 'ebemiya, 'eguma talolo'aleha, 'abwa 'elepa 'aleha 'oinega ta'amasa.

⁵³ Ma hesi wada sanapu 'abehega sawasawahina yada 'ahwanoi Tamaguina sauga bewa ma 'ida 'ebwaegau 'ina aneloseyao 'idi bodaosausani ma tausaniyao sabi 'abihetegau.

⁵⁴ Ma hesi ginaula bewa mabwaiyana silatulatu 'abehega to'aha mwalo Buki He'asisi 'oina silelediya weyahigu silatuwa."

⁵⁵ Nage 'oina Yesu bodaedi 'ihesilalediya, 'igwae, "Taugu 'abehega toyagaha 'awa, ta ma'imi 'ebe 'aleha ta ma'imi wepasi walatuma

wa'abiyahigau. Ma togidega ma mwalo Hada He'asisi 'oina yamiyamiya, tomota 'oidiya ya-hehe'ita ta geya wada 'abiyahigauwa?

⁵⁶ Ma hesi bewa gide wapaihowa 'esa ma 'abehega togidega palopitaowedi mwalo weyahigu silelediya ma sauga bewa silatuma."

Eema 'ana tomuliyao mabwaiyadi si'ebesineya ma sidena.

Yesu sitoeya tololnao 'oidiya

(*Maki 14:53-65; Luke 22:54-55, 63-71; Yoni 18:13-14, 19-28*)

⁵⁷ Tolo'alehaowedi Yesu si'abiyahiya ma sitoeya topwaoli madouna Kaiyapa matana, nage 'oina loina 'ana tohe'itao ma babadao si'eto'autama.

⁵⁸ Ma hesi Pita 'ana muliya tupwana bwaga, ma siluhuwa Topwaoli Madouna 'ina 'asa, ma Pitaina wete 'iluhuwa 'imiyatoiya Topwaoli Madouna 'ina topaihowao ba'idanao. Cina nuwatuhu 'abehega Yesu 'ana loina 'ihesagohe ma 'i'ita.

⁵⁹ Eeta topwaoli madoudi ma tololnao baibai-wadi nuwanuwadi Yesu 'ina pui siloba ma 'abehega 'ina 'amasa siloine, 'oinega si'ebel'ebesa tohe'ewao 'abo'abodi,

⁶⁰ ma baibaiwadi sihehe'ewa Yesu 'ina puiyao weyahidi, ma geya 'eta 'ina pui siloba. Eema 'ebelosaloha 'oina siteluwaedi sinaoma,

⁶¹ sigwaeya, "Yesuina 'ina gwae 'ahesagoheya 'abehega sowasowana Yehoba 'ina Hada He'asisi 'iligehi yahule ma sabwelo 'etoi 'oidiya 'i'abihila."

62 Coinega topwaoli madouna 'itoholowa, Yesu 'ihesilala 'igwaeya, "To'aha 'ino he'isa 'idi he'ewa bewa weyahiu?"

63 Ma Yesu tuwa 'ihehenonomo.

Ma topwaoli madouna 'ihesilala, 'igwaeya, "Yehoba miyamiya hatayana matana 'uhe'isa moisa, togidega 'owa Keliso, Yehoba Natuna, bo geya."

64 Ma Yesu 'igwaeya, "Cino gwaenia gide-musa. Ma wete yahegwaegomi beno 'abwa taugu Loheyaiguina wa'itegau Tohewaiwaina 'ina 'ebeulega yamiyatoi sabi loina, ma wete 'igu hilama wa'ita galewa yaloha debadiya."

65 Bewa 'oina topwaoli madounaina 'ihegamwagamwaguwa ma tauna 'ana 'ale'o 'i'igaliya, 'igwaeya, "Yesuina bo'i Yehoba 'isinaliya. Geya sowana tohe'ewa wete sihehegwaegwae, weyahina Yesuina 'ina gwae gala hedadena tahesagoha pwaiya.

66 Togidega 'imi nuwatuhu?"

Ma mabwaiyadi sigwaeya, "Sowasowana ma 'i'amasa."

67 Coinega tupwadi manina si'esoheya, ma tupwadi sisapisapiya ta sihehesilala,

68 sigwaegwae, "Cabehega 'owa Kelisoina, ma sowasowana 'uhesumane gide palopita ma 'uhegwaemai taiya 'isapigowa."

Pita Yesu 'imwehihiya

(*Maki 14:66-72; Luke 22:56-62; Yoni 18:15-18, 25-27*)

69 Ma hesi Pitaina 'atamana 'imiyatoiya ta 'i'e'ebubuna, ma gumalaulau topaihowa 'itauya

'oina 'ihewaeya, "Cowa Yesu gwama Galiliina mwalo ba'ida wamiyamiya, 'awa?"

⁷⁰ Ma Pitaina tomotaedi matadiya 'imwehihiya, 'igwae, "Cino gwaeina huhuna geya yada sanapuya."

⁷¹ Coinega Pitaina 'ihapwesa tupwana, ma 'aigeda wete gumalaulau 'i'iteya, ma 'iyanao nobwa 'ihewaediya, 'igwae, "Bewa loheyaina mwalo Yesu gwama Nasaletaina ba'idana simiyamiya."

⁷² Ma weteyage Pitaina 'i'eta'ota'oluluwa 'imwehihiya, 'igwae, "Loheyaina geya yada sanapuya."

⁷³ Sauga 'i'iuna ma tupwadi to'ebubunaedi Pita deina sinaoma ma sigwae, "Moisa tuwa, 'owa Yesu 'ana tomuliya 'aigeda. Cino gwaeina me-Galili 'idi gwae gidemusa."

⁷⁴ Ma hesi Pitaina ma'ina gwae galana 'ibwauhaneya, 'i'eta'ota'oluluwa, 'igwae, "Loheyaina geya yasanapu." Ma sauga bewa 'oina 'am'am loheyana 'idouwa,

⁷⁵ ma Pitaina 'inuwatuhuya Yesu 'ina gwaeina 'abehega "Mulyetega ma 'am'am 'idou ma 'owa matoi 'umwehihiyegau."

Cinuwatuhuya, ma'ina nuwagala 'ihapwesa, ta 'idouwa madouna.

¹ Gona 'i'adaley, topwaoli madoudi ma babada mabwaiyadi siloina Yesu weyahina, nuwanuwadi 'abehega silohe'amasi.

² Coinega Yesu nimana sipaidiya ma sitauyeya tololina madouna Pailato 'oina, ma 'abehega Pailatoina 'ida loina.

Yudas 'ina 'amasa

³ Ma Yudasaina 'isanapuya 'abehega Yesu 'i'iuna ma silohe'amasi, 'oinega 'inuwabuiya, ta 'ina mane siliba teti 'ihilediya topwaoliyao ma babadao 'oidiya,

⁴ ta 'igwae, “Yalopuiya, weyahina loheya bwebwe'ana 'oimiyata yatebaeya.” Ma sigwaeya, “Beno geya 'aigeda to'aha 'oima, ma 'owa tuwa weyahiu 'unuwanuwatuhi.”

⁵ Coinega mane tetiyedi 'iula suluhedi Hada He'asisi 'alona, ma 'ihapwesa ma 'itauya, ma balaeyega 'ani'ona 'ididi heyapasiya, ta 'i'amasa.

⁶ Ma topwaoliyedi maneyedi sihegogonediya, ta sigwae, “Geya sawasawahina ma Yehoba 'ana helau 'oina talagulagu, weyahina mane bewa loheya 'ana lohe'amasa maisana.”

⁷ Coinega siboidimo siloina ma maneina 'oinega 'aigeda to'abi walata 'ina bale'u 'aigeda sihemaiseya, ma 'abehega bale'uina taumanao 'adi galiha.

⁸ Coinega bale'uina sibwauweya, “Bweyaha bale'uina”, ma saninaina 'abwa 'imiyamiya.

⁹ Nage 'oina to'aha palopita Yelemaiya 'igwae nugeteya 'ihapwesa, weyahina mwalo Buki He'asisi 'oina sileleya 'abehega,

“MeIsileli tauna 'ana maisa sibwauweya,
beno dimwa siliba 'adi baibaiwa teti, ta
maneyedi si'ewedima.

¹⁰ Ma 'oinega to'abi walataina 'ina
bale'u sihemaiseya, gidemusa 'ida Bada
'ihemataluwegauwa.”

Pailato Yesu 'ihesilaleya

(*Maki 15:2-5; Luke 23:3-5; Yoni 18:33-38*)

¹¹ Coinega Yesu Pailato matana sihetoholoya,
tauna tololina madouna, ma Pailatoina Yesu
'ihesilaleya, 'igwae, “Cuhepwaila, 'owa
meYudiya 'idi kini, 'awa?” Ma Yesu 'igwaeya,
“Beno 'ugwae pwaiya.”

¹² Coinega topwaoli madoudi ma babadao Yesu
sihe'eweya Pailato matana, ma Yesu geya 'aigeda
to'aha 'ihehemaise.

¹³ Ma Pailato 'igwaeya, “Togidega, hepwaila
bewa 'a he'ewa weyahidi 'uhesagoheya?”

¹⁴ Ma Yesu geya wete 'ihemaise, ma tuwa
'ihehenono, 'oinega Pailatoina nuwana
'ihewwanopwanowa madouna.

Pailato 'iloina ma Yesu silohe'amasi

(*Maki 15:6-15; Luke 23:13-35; Yoni 18:39-19:16*)

¹⁵ Bolime 'aigeda 'aigeda 'oidiya, Hataona
Guyaina 'oina tololinaina 'ina mumuga beno
deliyega 'aigeda loheya 'ilihasi ma 'ilatu, 'eguma
taiya boda sihesinuweya.

¹⁶ Ma tuta nage 'oina 'aigeda loheya deliya
'imiyamiya, sanina Balaba, tomota mabwaiyadi
sisanapuya 'abehegea tauna togala madouna.

¹⁷ Coinega tomota mabwaiyadi si'eto'autama Pailato 'oina, ma Pailato 'ihesilalediya, 'ihegwaediya, “To loheya nuwanuwami ma weyahimi yalihasi? Balaba? bo Yesu tauna sibwauweya To'abihetena?”

¹⁸ Weyahina Pailato 'isanapuya 'abehega he'ipi'ipiyega Yesu sitebaeya sabi lohe'amasina.

¹⁹ Ma wete tutaina 'abwa Pailato yatala 'ipaipaihowa, ma mwanena wasa 'ihetuneyama ma 'igwaeya, “Sahena wete to'aha 'uloinae loheya beno bwebwe'ana. Weyahina nige yanihiyeya, ta 'ebe matauta madouna 'oiguwa.”

²⁰ Ma hesi topwaoli madoudi ta babadao tomota sibo'a heyaheyabadi ma 'abehega si'ahwanoi Pailato 'oina ma Balaba 'ilihasi 'oidiya ta Yesu silohe'amasi.

²¹ Coinega toloinaina 'ihesilalediya, 'igwaeya, “Siteluwa 'oidiyega taiya nuwanuwami ma weyahimi yalihasi.” Coinega sigwaeya, “Balaba.”

²² Ma Pailato 'igwaeya, “Ma togidega yaloina 'ese Yesu tauna sibwauweya To'abihetena?” Coinega mabwaiyadi sigwaeya, “Kelose 'oina tada tutuhepa'ine!”

²³ Ma Pailato 'ihegwaediya, “To'aha hede 'ina pui, ma 'oinega 'abehega 'amasa 'iloba?” Ma sibwau 'aso'asona, sigwaeya, “Kelose 'oina tada tutuhepa'ine!”

²⁴ Coinega Pailato 'isanapuya 'abehega geya 'ina waiwaimo, ma boda sihe'ohe'ohe 'ana 'oleya 'abehega nata sihegaina ma sihe'upwa. Coinega we'ahega nimana 'ibuyoya bodaedi matadiya, ma 'igwae, “Sahena wete to'aha yaloiloina loheya

bewa bwebwe'ana 'ina 'amasa weyahina, ma waboimo wada loina."

²⁵ Ma boda mabwaiyadi sigwaeya, "Bwebwe'ana! Tauma 'ada loina, ma 'ana maisa 'ada loba, tauma, ma mehau sihanehanema 'oidiya wete."

²⁶ Coinega Pailato 'idi gwae 'ihesagoheya, ta Balaba 'ilihasiya, ma wete 'ina tolo'alehao 'iloinaediya ma Yesu balaeyega sisapi, ma muliyetega 'abwa situtuhepa'i kelose 'oina.

*Tolo'alehao Yesu silo'aleheya
(Maki 15:16-28; Yoni 19:2-3)*

²⁷ Coinega toloinaina 'ina tolo'alehao Yesu sisapiya, ma siluhuwuya 'idi hada madouna 'alona, ta 'idi boda mabwaiyadi sibwau he'autedima Yesu 'oina,

²⁸ ma 'ana 'ale'owao sihalolodiya, ta 'ale'o wasawasa 'oinega sihe'oteya sabi lotuyae,

²⁹ ma 'ana talatala talitali 'oidiyega sipaihoweya, ma debana silaguya, ma guna 'ina 'ebeula silaguya, ma wete matana si'etuluha ma silolotuyane, sigwaeya, "Yauwedo 'owa meYudiya 'idi kini, 'awa?"

³⁰ Ma wete si'esoheya, ta 'ina guna si'eweaya, ma 'oinega debana sisapiya.

³¹ Ta 'idi lotuyana 'igumwala, ma 'ale'o wasawasa 'oinega sihaloloya, ta tauna 'ana 'ale'owega sihe'wama hileya, ma sitoeya sabi hekeloseye.

*Yesu situtu hepaineya kelose 'oina
(Maki 15:21-32; Luke 23:26-43; Yoni 19:17-27)*

32 Yesu sihapweseya ma sitauyeya, ma 'edai Sailini loheyaina 'aigeda, sanina Saimoni, sihalobeya, ma siloineya ma Yesu 'ana kelose 'i'ahali.

33 Ma Saimoniina 'i'ahala ta 'ana siga silatuwa Goligota tupwaina. (Goligota, 'ana sanapu beno mwagu 'asaina.)

34 Ta waini ma pase'uma sihebweliyeya ta si'ebwaeya, ma 'abehegaa sahena muya madouna 'ilotolotoho, ma hesi Yesu 'ilotohoyamowa ta 'ilogwahateya.

35 Coinega, kelose bale'uwa silaguya ma Yesu 'oina situtu hepa'iya ma sihetoholoya, ma muliyetega topaihowaedi Yesu 'ana 'ale'o si'ewediya ma siguyaiyeya siboomo 'oidiya, ma 'idi heguyai 'e'opi'opi sipaihoweya gide kati, ma 'eguma taiya 'inugeta 'ana 'ale'o 'ida 'ewa.

36 Muliyetega simiyatoiya ma sihehe'asine.

37 Ma wete 'ana kelose tabwanina sileleya, "Yesu tauna meYudiya 'adi tololina." Beno 'ina 'amasaina lamuna.

38 Wete toyagaha 'eluwa si'abi hekelosediya, 'aigeda Yesu 'ina 'ebeulega ma 'aigeda 'ina 'adigeyegeyega.

39 Ma tomota tupwadi 'edai Yesu 'ana kelose 'oina silotuyana ma sihehenama,

40 sigwae "Ca mudala! Cugwaeya 'abehegaa sawasawahiu ma Hada He'asisi 'uligehi ma sabwelo 'etoi 'oina 'u'abihila. Hana 'uda 'etopelego 'uboi ma keloseyega 'usuluma, 'eguma 'owa Yehoba Natuna."

41 Wete gidemusa topwaoli madoudi ta loin'a 'ana tohe'itao ta babada Yesu silotuyaneya, ma sigwae,

42 "Hali tomota 'ilemediya, ma tauna 'ida 'etopele. Tauna 'abehEGA tupwa Isileli 'ana toloina. Hana keloseyega 'isulumA ma 'oinega tahemisae.

43 Tauna 'abehEGA Yehoba 'ana tohemisa ma 'igwaeya, 'Taugu Yehoba Natuna.' Ceguma Yehoba nuwanuwana tauna, 'ida 'etolihasi, 'awa?"

44 Ma toyagahaedi Yesu ba'idanao si'abi hekelosediya, taudi 'adi keloseyega sibwa'abala ma taudi Yesu siheliyeya.

Yesu 'ina 'amasa

(*Maki 15:33-41; Luke 23:44-49; Yoni 19:28-30*)

45 Casudiladila ma lahilahi gogo mabwaiyana 'iguguyouwa.

46 Ma lahilahiya Yesu 'enana madounega 'ibwauwa ma 'igwaeya, "Eli, eli, lamasabaktiani!" Cana bui beno gide, "Cigu Yehoba, 'igu Yehoba, to'aha weyahina 'u'ebesinegauwa?"

47 Ma tupwana tomota deina sitotoholo 'ina bwau sihesagoheya, ma sigwaeya, "Wahesagohe! Loheya bewa Ilaitiya 'ibwaubwauwe."

48 Coinega 'aigeda 'oidiyega 'ipiliya ma balou 'i'eweya, ma waini memaina 'oina 'ihepwaseya, 'oinega 'aigeda 'ai'aiwe matana 'ibadiyeya, ma 'ihe'etohaneheya Yesu 'ahwana, ma 'imala'u'uya.

49 Ma loheyaina 'iyanao sigwaeya, "Tuwa tayamwayamwa, nuwana nata Ilaitiya 'ilatuma ma 'i'etolihasi."

50 Ma Yesu 'enana madounega 'ibwau hila, ma yawasina 'igumwala.

51 Ma 'ale'oina* Hada He'asisi 'ana libu 'ilotaliliya tabwanega ma 'isuluwa duduna, ma mwani'ini'i 'ipiliya, ma da'ule madoudi si'emutumutudiya.

52 Ma wete galiha si'eso'ediya ma tohemissao tupwana baibaiwadi mwalo si'amasa wahidi sitoholo hila,

53 ma Yesu 'ina toholo mulina taudi wete galihega sihapwesama, ma Yelusalema 'oina siluhuwa, ma tomota tupwana baibaiwadi 'oidiya sihapwesa.

54 Ma tolo'alehaowedi ma'idi tohanugeta saugenina Yesu kelose 'oina si'ita'itayahiya, mwani'ini'i ma ginaula mabwaiyana si'itediya, ta simatauta madouna, sigwaeya, “Moisa, loheya bewa Yehoba Natuna.”

Yesu 'ana lagu taona

(Maki 15:42-47; Luke 23:50-56; Yoni 19:35-42)

55 Wahiwahine wete tupwana bwagebwagega si'e'ebubuna, taudi mwalo Galiliyega Yesu sihemuli tabubuwewayama, ma 'ana sipaipaihowa.

56 Caigeda sanina Meli Magidala, ma 'ina waliyesa tauna Yemesa ma Yosepa sinadiu, ma wete Sebedi natunao sinadiu.

57 Lahilahiya 'aigeda Alimatiya loheyaina 'inaoma Pailato 'oina, tauna towasawasa ma wete Yesu 'ana tomuliya 'aigeda, sanina Yosepa.

58 Ma Pailato 'oina wahina 'i'ahwanoiyeya, ma Pailato 'itagwala.

59 Citagwala, ma Yosepa ma'ina hewahewaliyao Yesu wahina si'eweya, ma 'ale'o wa'ewa'e'ena ma 'ehauna 'oinega siwaduhiya.

60 Ma Yosepaina 'ana galiha hauhauna 'oina silaguya, ma galihina sipidiya gide duluha 'alona. Ma da'ule madouna ma pwa'upwa'uwan'a 'oinega galihina 'ahwana silagu bodeya, ma muliyetega Yosepa 'itauya.

61 Ma Meli Magidala ma'ina waliyeso galihina deina simiyatoiya, ma sihehe'asine.

Galiha si'itayahiya

62 Ma Yesu si'abi hekeloseyeya meYudiya 'idi sabwelo 'atububu 'oina, 'oinega gona 'i'adaley, beno 'idi Sabati, topwaoli madouna ma Palisiyao bodaidi sitauya Pailato 'oina,

63 ma sigwaeya, “Bada, to'aboina mwalo mayawasina 'imiyamiya 'ina gwae 'anuwatuhuya 'igwae, ‘Sabwelo 'etoi ma 'amasega yatoholo hila.’

64 Coinega 'eguma sawasawahina, 'uloina ma galiha 'ana to'itayahinao si'itayahidi bwaibwaini ma 'ana siga sabwelo 'etoi, tabu ta 'ana tomuliyao sinaoma ma Yesu wahina siyagahi ma sidene, ma tomota si'abowedi 'abehega 'amasega 'itoholo hila, ma 'oinega 'abo mulimuliyana 'abo nuge-tana 'ida gala sine.”

65 Ma Pailato 'ihewaediya, 'igwaeya, “Cimi to'ita yahinaowedi tolo'alehao simiyamiya, watauyedi ma galiha simiya loyamwa bwaibwaini.”

66 Coinega sitauya ma galiha 'ahwana 'ana loboda dimwaina wete sibwadeya, ma nobwa to'itayahinaedi sihalagudiya.

28

Yesu 'amasega 'itoholo hila

(Maki 16:1-8; Luke 24:1-12; Yoni 20:1-10)

1 Sabati mulina gona 'i'adaleya wiki hauhauna 'ana sabwelo nugengetana 'oina, Meli Magidala ma'ina waliyesa sinaoma galiha sabi bo'ene.

2 Ma mwani'ini'i madouna 'ipiliya, beno Bada 'ina anelose 'aigeda galewega 'isulum, ta dimwa galiha 'ahwanega 'ibuiwasiyeya, ma 'oina 'imiyatoiya.

3 Aneloseina 'ana 'ita gide namala, ma 'ana 'ale'o wa'ewa'e'ena moisa.

4 Ma galiha 'ana to'itayahinao anelose si'iteya ma simatauta madouna, 'oinega sitaiya ma sibe'uwa bale'uwa to'amasa gide.

5 Ma aneloseina wahiwahineyedi 'ihegwaediya 'igwaeya, "Sahena wa'ate'ateyoho. Yasanasanapu 'omi Yesu tauna silohe'amasiya wabesebebese.

6 Tauna geya 'ebwa, weyahina 'amasega 'itoholo pwaiya, gide mwalo 'ihegwaegomiy. Wanaoma ma 'ina 'ebe'eno wa'ita gaugaulinamo,

7 ma muliyetega watauya mwayamwayau ma 'ana tomuliyo wahegwaedi 'abehtega Yesu 'amasega 'itoholo pwaiya, ma nata 'inugeta Galili 'oina, ma 'omi wamuliye, nage 'oina wa'ita. Beno tuwa."

8 Coinega wahiwahineyedi ma'idi matauta, ma wete ma'idi yaliyaya, galiha si'ebesineya ma

sipili mwayamwayauwa, 'abehega Yesu 'ana to'mulyao 'oidiya ginaula bewa sida hepwaile.

⁹ Ma Yesu 'edai 'ilobediya ma 'iloyauwedowediya, ma sinaoma ma 'ahena sigitohodiya ma si'etuluha 'oina.

¹⁰ Coinega Yesu 'ihegwaediya, 'igwaeya, "Sa-hena wa'ate'ateyoho, ma hesi watauya ma 'iyagwao wahemataluwedi ma sitauya Galili 'oina, nage 'oina 'abwa si'itegau."

To'itayahinao 'idi hepwaila

¹¹ Wahiwahineyedi 'abwa 'edai sitautauya, ma galihina 'ana to'itayahinao tupwadi sitauya 'asa Yelusalema 'oina, ma to'aha silatuwa gide sihep-waileya topwaoli madoudi 'oidiya.

¹² Coinega topwaoliyedi ma babada mahetediyao si'eto'autama ma siloina, ta mane to'itayahinaowedi si'ebwaediya

¹³ ma 'ane tomota 'oidiya sida hepwaila dadane, ma 'ane sida gwaes, "Nihuwan'a'enon'eno ma Yesu 'ana tomulyao sitauyama ta wahina siyagahiya."

¹⁴ Eeta sihegwaediya, sigwae, "Ceguma tololina madouna wasa bewa 'ihesagohe, nata 'a'abowe ma 'oinega geya sawasawahina ma 'igamwasowala 'oimiya."

¹⁵ Coinega 'idi mane si'eweya, ma topwaoliyedi ma babadao 'idi nuwatuhuina sihematamataneya, ma 'idi hepwailaina 'ilelewana meYudiya 'oidiya, 'oinega bewa tuwa gide wete sihehegwaegwae.

Yesu 'ana tomulyao 'idi paihowa 'i'ebwaediya

16 Coinega Yesu 'ana tomuliyao site lebeni sitauya Galili, ma sihaneya 'oyaina Yesu 'ihewpaileya 'oina,

17 ma Yesu si'iteya ma 'oina si'etuluha. Ma tupwadi 'oidiyega 'abwa ma'idi henuwanaluwa.

18 Eeta Yesu 'inaoma 'oidiya ma 'ihegwaediya, 'igwae, "Tamagu loina waiwaina mabwaiyana galewa ma bale'uwa 'i'ebwae pwaigauwa.

19 Coinega watauya ma 'asa mabwaiyadi 'oidiya waluguguya, ma 'oinega tomota sihemisaegau, ma wete wa'abihe babitaisodi Tamagu saninega ma Natuna Taugu saniguwega ma wete Yaluyaluwa Tabuna saninega.

20 Loina mabwaiyana ya'ebwaegomiya ma wahe'itaedi, ma taudi wete sida muliyedi. Ma moisa, taugu ba'idamiu tamiyamiya sauga mabwaiyana 'oidiya, sauga bewa ma 'ana siga bale'u 'ana 'ebelosaloha 'oina."

**LOINA HAUHAUNA
The New Testament in the Bunama language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bunama long Niugini**
copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bunama

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

45dc0516-b235-59d5-bb1e-9b6a4ca7d904